

WYŻSZA SZKOŁA MEDYCZNA W LEGNICY

ACTA SCHOLAE SUPERIORIS
MEDICINAE LEGNICENSIS

Zeszyty naukowe
Nr 1 (25)/2021

Wyższa Szkoła Medyczna w Legnicy

**Acta Scholae Superioris
Medicinae Legnicensis**

Zeszyt naukowy
Nr 1 (25)/2021

Streszczenia wybranych prac magisterskich
przygotowywanych przez studentów
kierunku Pielęgniarstwo w roku akademickim 2020/2021

ICV 2020 = 40,24

Legnica 2021

Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Medycznej w Legnicy

Redaktorzy naczelni:

dr n. o zdr. Wiesław Zielonka, prof. WSM w Legnicy
mgr inż. Anna Zalewska

Redaktor naukowy:

prof. dr hab. n. med. Stanisław Pielka

Rada naukowa:

prof. dr hab. n. med. Stanisław Pielka
dr n. med. Mariusz Stachowiak
dr n. med. Elżbieta Grajczyk
dr n. med. Irena Smółka, prof. WSM w Legnicy
dr n. ekon. Ryszard Pękała, prof. WSM w Legnicy
dr n. hum. Celina Witkowska
dr n. o zdr. Wiesław Zielonka, prof. WSM w Legnicy
dr n. med. Jarosław Czeszejko-Sochacki
dr n. med. Lucyna Sochocka, prof. WSM w Legnicy

Recenzenci zewnętrzni:

dr n. o zdr. Stanisław Szczerbiński

Redaktor statystyczny:

mgr Waław Mazur

Redaktor wydania:

dr n. o zdr. Wiesław Zielonka, prof. WSM w Legnicy
mgr inż. Anna Zalewska

Skład i łamanie:

Dominik Łeśko

© Copyright by Wyższa Szkoła Medyczna

Wydanie I, Legnica 2021-11-15

Książka, ani żaden jej fragment, nie może być przedrukowywana bez pisemnej zgody Wydawcy. W sprawach zezwoleń na przedruk należy zwracać się do Wyższej Szkoły Medycznej w Legnicy

ISSN 2084-3607

Wyższa Szkoła Medyczna w Legnicy
ul. Powstańców Śląskich 3, 59-220 Legnica
Tel. 76 854 99 33
e-mail: publikacje@wsmlegnica.pl

Spis treści

Słowo wstępne	16
Wiedza ratowników medycznych na temat stosowania zaleceń i procedur medycznych mających na celu ochronę przed koronawirusem w dobie pandemii COVID-19	18
Szymon Dorowski, Katarzyna Szwamel	18
Występowanie zespołu kruchości i jego wpływ na jakość życia pacjentów w wieku podeszłym z przewlekłą obturacyjną chorobą płuc	20
Jarosław Wąsik, Katarzyna Szwamel	20
Analiza czynników determinujących wiedzę i postawy rodziców dzieci do lat dwóch na temat szczepień ochronnych	21
Anna Solińska, Katarzyna Szwamel	21
Jakość życia i poziom wypalenia zawodowego pielęgniarek i ratowników medycznych w czasie pandemii COVID-19czekiwania matek wobec udziału pielęgniarek oddziału noworodkowego w przygotowaniu rodziców do sprawowania opieki nad noworodkiem donoszonym w pierwszych dniach życia	22
Aleksandra Aduła, Katarzyna Szwamel	22
Wybrane determinanty jakości życia i nasilenia bezsenności w grupie pacjentów z objawami obturacyjnego bezdechu sennego	24
Dominika Baczyńska, Katarzyna Szwamel	24
Występowanie zespołu kruchości w grupie pacjentów w wieku podeszłym z cukrzycą typu 2 hospitalizowanych w szpitalnym oddziale ratunkowym ..	25
Klaudia Czaplicka, Katarzyna Szwamel	25
Wiedza personelu pielęgniarstwa na temat ran przewlekłych i metod ich leczenia	26
Joanna Głowacz, Katarzyna Szwamel	26
Ocena i samoocena wiedzy pielęgniarek na temat ergonomii pracy	28

Angelika Wcisło, Jarosław Czeszejko-Sochacki	28
Opieka nad dzieckiem z cukrzycą w dobie nowoczesnych rozwiązań technologicznych	29
Edyta Jurczyńska, Jarosław Czeszejko – Sochacki	29
Wiedza rodziców na temat szczepień wykonywanych na Oddziale Noworodkowym	30
Ewa Kasprzak, Jarosław Czeszejko – Sochacki	30
Ocena stopnia przystosowania pacjentów ze stomią	32
Barbara Piwowarczyk, Mariusz Stachowiak	32
Wiedza pacjentów na temat zachowań zdrowotnych w chorobie refluksowej przelyku	33
Patrycja Kęder, Mariusz Stachowiak	33
Znaczenie problemu nietrzymania moczu wśród kobiet i mężczyzn	34
Magdalena Kiziuk, Mariusz Stachowiak	34
Analiza skuteczności i procedur endoskopowych wykonywanych podczas endoskopowej cholangiopankreatografii wstecznej (ECPW)	35
Natalia Skupin, Mariusz Stachowiak	35
Ocena wiedzy kobiet po porodzie na temat karmienia naturalnego	36
Jolanta Poznańska., Mariusz Stachowiak	36
Zaangażowanie rodziny w proces opieki nad osobą po udarze mózgu	37
Joanna Gajda, Elżbieta Grajczyk	37
Zespół otępienny w opinii rodziny pacjentów zakładu pielęgnacyjno - opiekuńczego	38
Grażyna Kowalczyk, Elżbieta Grajczyk	38
Ból w opinii pacjentów po zabiegach operacyjnych chirurgicznych i ortopedycznych	39
Agnieszka Kolanowska, Elżbieta Grajczyk	39

Zagrożenia zdrowotne w zawodzie pielęgniarki	40
Natalia Szarszewska, Elżbieta Grajczyk	40
Depresja w środowisku personelu medycznego w wybranych placówkach medycznych	41
Agnieszka Spychała, Elżbieta Grajczyk.....	41
Ocena jakości życia pacjentów po zawale mięśnia sercowego	43
Aleksandra Wojciechowska, Elżbieta Grajczyk.....	43
Problemy zdrowotne pacjentów z tętniakami wewnątrzczaszkowymi przed i po zabiegu embolizacji	44
Andżelika Kędzierska, Elżbieta Grajczyk.....	44
Analiza przestrzegania zaleceń terapeutycznych w przygotowaniu pacjenta do planowego zabiegu ortopedycznego	46
Dorota Romańska, Elżbieta Grajczyk	46
Wiedza kobiet na temat szczepień przeciwko HPV w przychodni LUBOMED w Lubomierzu	47
Weronika Adamska, Elżbieta Grajczyk	47
Ocena stanu wiedzy personelu medycznego Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych oraz Oddziałów Intensywnej Terapii na temat hipotermii .	48
Ewelina Kijanka, Iwona Dzieńdziora – Urbińska	48
Ocena jakości życia pacjentów z nieswoistymi chorobami jelit	49
Marzena Kowalska, Iwona Dzieńdziora – Urbińska.....	49
Związek poczucia koherencji z satysfakcją z opieki pielęgniarskiej na oddziale chirurgii ogólnej	50
Adrianna Lechocka – Rogalska, Iwona Dzieńdziora – Urbińska.....	50
Analiza poziomu wiedzy pacjentów na temat życia i zachowań prozdrowotnych po złożonej operacji wszczepienia zastawki aortalnej i mitralnej	51

Karolina Chwast, Iwona Dzieńdziora – Urbińska	51
Zachowania agresywne pacjentów w stosunku do pracowników Szpitalnego Oddziału Ratunkowego we Wrocławiu	53
Agnieszka Burdzińska – Mikulska, Iwona Dzieńdziora – Urbińska	53
Jakość życia pacjentów z migreną oraz jej wpływ na subiektywną ocenę zdrowia	54
Weronika Grabowska, Iwona Dzieńdziora – Urbińska	54
Analiza stanu wiedzy rodziców z zakresu udzielania pierwszej pomocy po oparzeniach	55
Katarzyna Bujalska, Iwona Dzieńdziora - Urbińska	55
Wybrane determinanty jakości życia i ich wpływ na pacjentów po przebytych udarze mózgu.....	57
Monika Burzmińska, Iwona Dzieńdziora – Urbińska	57
Czynniki wpływające na wypalenie zawodowe i jakość życia pielęgniarek pracujących na Oddziałach Anestezjologii i Intensywnej Terapii.....	59
Paulina Michalska, Iwona Dzieńdziora – Urbińska	59
Analiza zespołu wypalenia zawodowego pielęgniarek pracujących w oddziałach szpitalnych	61
Małgorzata Kin, Barbara Prochota	61
Analiza poziomu wiedzy pielęgniarek w zakresie profilaktyki i postępowania poekspozycyjnego w zawodzie.....	63
Paulina Skoropada, Barbara Prochota	63
Analiza czynników wpływających na wypalenie zawodowe w pracy pielęgniarki operacyjnej	65
Małgorzata Kwiecińska, Barbara Prochota	65
Poziom wiedzy pielęgniarek na temat samobadania piersi, jako profilaktyka raka piersi	66
Natalia Możdżeń, Barbara Prochota.....	66

Zadania edukacyjne pielęgniarki w opiece szpitalnej nad pacjentem w wieku podeszłym w ocenie personelu pielęgniarskiego	67
Ewa Kulba, Barbara Prochota	67
Wiedza pielęgniarek na temat postępowania z pacjentem chorym zakaźnie	69
Katarzyna Wieczorek, Irena Smółka	69
Postawy personelu medycznego w Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii wobec eutanazji	71
Sylwia Rutkowska – Rataj, Irena Smółka	71
Jakość życia pacjentów z Reumatoidalnym Zapaleniem Stawów	73
Michalina Kuśmirowska, Irena Smółka	73
Analiza i ocena wybranych zachowań zdrowotnych w grupie młodych dorosłych mieszkańców wsi	74
Aneta Łyjak, Irena Smółka	74
Stres oraz indywidualne strategie radzenia sobie ze stresem w pracy personelu pielęgniarskiego	75
Nikoła Litwińczuk, Irena Smółka	75
Diagnostyka zasobów ludzkich w kontekście cech przydatności zawodowej w środowisku pielęgniarskim w województwie lubuskim	76
Marta Kucharska, Irena Smółka	76
Bariery w świadczeniu holistycznej opieki zdrowotnej w ujęciu transkulturowym	77
Jolanta Gozdur, Irena Smółka	77
Postawy personelu pielęgniarskiego wobec pandemii Covid – 19	78
Marzena Dobruchowska, Irena Smółka	78
Zmiana stosunku do otoczenia oraz personelu medycznego, jaka dokonała się w pacjentkach chorujących na raka piersi	79

Izabela Bryniarska, Irena Smółka.....	79
Analiza stylu życia pracowników ochrony zdrowia	80
Joanna Dura, Lucyna Sochocka.....	80
Poziom satysfakcji dzieci z cukrzycą typu 1 leczonych ciąglem podskórnym wlewem insuliny	81
Aneta Otto, Lucyna Sochocka	81
Oczekiwania i postawy rodziców dzieci hospitalizowanych w oddziale Pediatrii wobec personelu pielęgniarskiego	82
Sylwia Rychlik, Lucyna Sochocka.....	82
Opinie pielęgniarek zatrudnionych na oddziale intensywnej terapii na temat stosowania Karty Terapii Daremnej.....	83
Marta Wal, Lucyna Sochocka	83
Ocena natężenia bólu pooperacyjnego u pacjentów po zabiegach ortopedycznych.....	84
Ewa Marucińska, Lucyna Sochocka.....	84
Ocena natężenia bólu i samopoczucia u pacjentów po zabiegach operacyjnych wobec stosowanych metod analgezji.....	85
Agata Baraniecka, Lucyna Sochocka	85
Adaptacja personelu pielęgniarskiego na Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii - ocena i porównanie przebiegu procesu w Polsce i w Wielkiej Brytanii	87
Ewelina Łamasz, Lucyna Sochocka	87
Analiza jakości życia oraz poziomu wiedzy na temat zdrowego stylu życia otyłych pacjentów POZ.....	89
Piotr Kilakiewicz, Lucyna Sochocka.....	89
Opinie pacjentów poradni leczenia bólu na temat stosowanych metod leczenia bólu przewlekłego.....	90
Jolanta Jarosz – Pyszczewska, Lucyna Sochocka.....	90

Respektowanie Europejskiej Karty Praw Dziecka w opinii rodziców/opiekunów i personelu medycznego w czasie pandemii SARS – CoV – 2	91
Bogusława Maciejonek, Lucyna Sochocka	91
Wiedza pacjentów oddziału urologicznego na temat czynników ryzyka wybranych schorzeń układu moczowego	92
Patrycja Bednarczyk, Lucyna Sochocka	92
Wpływ akceptacji choroby na jakość życia pacjentów z nadciśnieniem tętniczym w oddziale chorób wewnętrznych Zespołu Opieki Zdrowotnej w Bolesławcu	93
Anna Mazurkiewicz, Lucyna Sochocka	93
Ocena poziomu wiedzy dzieci w okresie dojrzewania na temat otyłości, jej skutków i zasad profilaktyki	94
Anita Rajtar, Lucyna Sochocka	94
Analiza wyjazdów Zespołu Ratownictwa Medycznego w rejonie działań Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego SP ZOZ w Zielonej Górze w latach 2018-2020	95
Dorota Piechowiak, Lucyna Sochocka.....	95
Ocena poziomu wiedzy matek na temat zasad pielęgnacji skóry noworodka donoszonego w pierwszych dniach życia	97
Karina Witkowska, Lucyna Sochocka	97
Postawy wobec cukrzycy a ryzyko wystąpienia zaburzeń narządu wzroku	98
Agnieszka Dachnij, Lucyna Sochocka	98
Ocena poziomu wiedzy rodziców na temat śmierci łóżeczkowej noworodków i niemowląt oraz zasad profilaktyki SIDS	100
Judyta Nowak, Lucyna Sochocka	100
Ocena jakości życia chorych z cukrzycą typu 2	101

Agnieszka Pawełoszek, Lucyna Sochocka	101
Ocena stopnia wiedzy pacjentów poradni alergologicznej na temat choroby i metod jej leczenia	102
Emilia Dziasek, Lucyna Sochocka	102
Adaptacja zawodowa a stres związany z podjęciem pracy w zawodzie pielęgniarki/pielęgniarsza	103
Natalia Szymszajner, Lucyna Sochocka.....	103
Wpływ stresu związanego z chorobą nowotworową dziecka na jakość życia opiekuna	104
Angelika Lenczewska, Marta Gawlik	104
Zmienne modulujące jakość życia pacjentek po zabiegu mastektomii.....	106
Katarzyna Ozga, Marta Gawlik	106
Czynniki modulujące stany lękowe i depresyjne wśród czynnych zawodowo pielęgniarek	107
Alina Poznańska, Marta Gawlik.....	107
Wpływ zmianowego systemu pracy na zachowania zdrowotne czynnych zawodowo pielęgniarek	108
Joanna Szustka, Marta Gawlik	108
Czynniki determinujące jakość życia pacjentów z zespołem jelita drażliwego	109
Gabriela Halfar, Marta Gawlik.....	109
Czynniki warunkujące bezpieczeństwo pracy pielęgniarek pracujących w oddziałach z pacjentem zarażonym wirusem SARS-CoV-2	110
Natalia Nowak, Wiesław Zielonka.....	110
Ocena poziomu przystosowania do choroby i jakość życia pacjentów z nowotworem jelita grubego	111
Sylwia Grudzińska, Marta Gawlik	111

Ocena wiedzy kobiet w województwie dolnośląskim na temat profilaktyki raka piersi	113
Ewa Szymanek, Marta Gawlik	113
Analiza związku między przystosowaniem do choroby i zaburzeniami psychicznymi u pacjentów z nowotworem płuc	115
Renata Niedziela, Marta Gawlik	115
Determinanty jakości życia pacjentów po udarze niedokrwiennym mózgu	117
Przemysław Rabiej, Marta Gawlik	117
Analiza czynników wpływających na występowanie kacheksji nowotworowej u pacjentów z nowotworami złośliwymi	118
Marta Marcinkiewicz, Marta Gawlik	118
Determinanty wpływające na jakość życia i akceptację u pacjentów z chorobą nowotworową	119
Jowita Patynkiewicz, Marta Gawlik	119
Analiza porównawcza zachowań zdrowotnych i wiedzy w zakresie chorób piersi wśród osób pracujących w zawodach medycznych i niemedycznych	121
Helena Kuriata, Marta Gawlik	121
Analiza porównawcza czynników wpływających na stosowanie leków OTC i suplementów diety przez osoby dorosłe zawodów medycznych i niemedycznych	122
Izabela Kosakowska, Marta Gawlik	122
Ocena i poziom wiedzy kobiet w gminie Lubin na temat nowotworu jajnika	124
Monika Wołoszczak, Marta Gawlik	124
Analiza czynników ryzyka oparzeń u dzieci w opinii opiekunów prawnych	125

Anna Bruś, Marta Gawlik.....	125
Ocena wiedzy pacjentów w zakresie samopielegnacji stomii jelitowej	126
Marta Gibes, Wiesław Zielonka	126
Wiedza mieszkańców wsi Boguszyce na temat profilaktyki udaru mózgu	127
Anna Herbst – Biegańska, Wiesław Zielonka	127
Znajomość zasad udzielania pierwszej pomocy z zakresu urazów przez pielęgniarki.....	129
Daria Żychowska, Wiesław Zielonka.....	129
Znajomość zasad udzielania pierwszej pomocy przez pielęgniarki z zakresu resuscytacji krążeniowo-oddechowej u dzieci.....	130
Marcin Dopierała, Wiesław Zielonka.....	130
Jakość życia pacjentów przewlekle dializowanych.....	132
Kamila Pussak, Wiesław Zielonka	132
Znajomość zasad udzielania pierwszej pomocy w zakresie resuscytacji krążeniowo – oddechowej wśród mieszkańców miasta Góra	134
Anna Kumanowska, Wiesław Zielonka	134
Ocena poziomu wiedzy i postaw pielęgniarek pracujących w blokach operacyjnych dotycząca przeszczepów narządów	136
Katarzyna Celmer, Wiesław Zielonka.....	136
Ocena poziomu wiedzy kobiet na temat profilaktyki nowotworów piersi	137
Julia Moździerz, Wiesław Zielonka	137
Jakość życia pacjentów chorujących na cukrzycę typu II na podstawie osób hospitalizowanych w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Bogatyni.....	138
Agnieszka Molka, Wiesław Zielonka.....	138
Jakość życia pacjentów chorujących na nadciśnienie tętnicze	139

Barbara Wołowiec Kowalska, Wiesław Zielonka.....	139
Wiedza na temat objawów i postępowania w złośliwym zespole neuroleptycznym wśród pielęgniarek pracujących na oddziałach psychiatrycznych	141
Anna Stefaniak, Wiesław Zielonka	141
Wiedza pielęgniarek z zakresu zdrowego stylu życia.....	143
Angelika Rymarczyk, Wiesław Zielonka.....	143
Wiedza mieszkańców miasta Wrocławia z zakresu podstawowych zabiegów resuscytacyjnych u osób dorosłych	145
Agata Derlatka, Wiesław Zielonka	145
Postawy pielęgniarek z oddziału kardiologicznego wobec śmierci i umierania pacjentów	146
Dominika Śniegocka, Wiesław Zielonka	146
Znajomość zasad udzielania pierwszej pomocy w zakresie resuscytacji krążeniowo – oddechowej wśród mieszkańców Oleśnicy	147
Anna Kłak, Wiesław Zielonka	147
Jakość życia pacjentów z niewydolnością serca.....	149
Natalia Baczyńska, Wiesław Zielonka	149
Znajomość zasad samobadania piersi wśród pielęgniarek	150
Joanna Rebska, Klaudyna Wittenbeck	150
Jakość życia pacjenta przed i po zabiegu usunięcia zaćmy	152
Beata Żebrowska, Klaudyna Wittenbeck	152
Ocena jakości życia osób chorujących na Reumatoidalne Zapalenie Stawów.....	153
Urszula Kiełtyka, Klaudyna Wittenbeck.....	153
Ocena wiedzy kobiet na temat profilaktyki raka piersi.....	154
Izabela Jacek, Klaudyna Wittenbeck.....	154

Poziom wiedzy i zachowania zdrowotne studentek pielęgniarstwa w zakresie profilaktyki raka szyjki macicy	155
Agnieszka Płocka, Wiesław Zielonka	155
Ocena częstości występowania powikłań bliższych i dalszych po znieczuleniach anestezyjologicznych.....	156
Patryk Zdziarski, Irena Smółka	156
Poziom zadowolenia rodziców dzieci hospitalizowanych w Przylądku Nadziei z usług personelu medycznego	158
Agata Ginter, Irena Smółka	158
Motywy honorowych dawców krwi wpływające na Ich decyzję o systematycznym oddawaniu krwi w Oddziale Terenowym Żagań	159
Joanna Chrzęszcz – Świerkowska, Ryszard Pękała	159
Jakość życia pacjentów z przewlekłą obturacyjną chorobą płuc	161
Aleksandra Pawlus, Mariusz Stachowiak.....	161
Znajomość udzielania pierwszej pomocy z zakresu resuscytacji krążeniowo – oddechowej wśród mieszkańców miasta Bogatynia	162
Beata Michalczewska, Wiesław Zielonka	162
Stosunek społeczeństwa do osób chorych psychicznie	164
Aneta Nanaszko, Wiesław Zielonka.....	164
Wpływ stresu i wypalenia zawodowego na poziom efektywności pracy w zespole pielęgniarstwie.....	166
Ewelina Malawska, Irena Smółka	166
Wpływ pandemii SARS – CoV – 2 na zdrowie psychiczne personelu ochrony zdrowia	168
Agnieszka Kowal, Irena Smółka	168
Jakość życia pacjentów z zespołem stopy cukrzycowej.....	169
Wioletta Nasiadek, Wiesław Zielonka	169

Postawa i działania pielęgniarek pracujących w niepsychiatrycznych oddziałach szpitalnych wobec osób chorych z zaburzeniami psychicznymi	171
Renata Pilarczyk, Wiesław Zielonka.....	171
Wpływ uzależnienia od alkoholu na aktywność zawodową pacjentów leczonych w Oddziale Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych	173
Marzanna Grzesik, Wiesław Zielonka	173
Ocena poziomu życia pacjentów po zabiegach bariatrycznych	175
Daria Biskupska, Wiesław Zielonka	175
Ocena wiedzy pielęgniarek na temat odleżyn i ran przewlekłych u pacjentów w ośrodkach opieki długoterminowej	176
Barbara Karczewicz, Mariusz Stachowiak.....	176
Regulamin publikowania prac	178

Słowo wstępne

Szanowni Państwo,

Mam zaszczyt przedstawić kolejny numer Zeszytów Naukowych Wyższej Szkoły Medycznej w Legnicy. Niniejszy tom stanowi kontynuację rozpoczętej w ubiegłym roku tradycji publikowania streszczeń wybranych prac magisterskich.

Jest to wydanie szczególne, przede wszystkim ze względu na sytuację epidemiczną panującą na świecie. Pandemia COVID – 19 stanowi jedno z najważniejszych wyzwań współczesnego świata. To trudne doświadczenie zawodowe dla każdego naukowca, zwłaszcza młodego, dla którego praca magisterska stanowi początek drogi badacza. Izolacja, utrudnienia w przeprowadzaniu badań nie sprzyjały prowadzeniu badań naukowych. Mimo tego studenci Wyższej Szkoły Medycznej w Legnicy przygotowali w roku akademickim 2020/2021 wartościowe prace magisterskie.

Tematyka prezentowanych prac jest bardzo różnorodna i doskonale wpisuje się w obszar zainteresowań z zakresu nauk o zdrowiu, ukazując zagadnienia w różnych płaszczyznach. O interdyscyplinarnym wymiarze pielęgniarstwa świadczy bardzo różnorodna tematyka prezentowanych prac. Studenci poruszali m.in. zagadnienia związane z wiedzą personelu medycznego na temat stosowania zalecanych procedur medycznych mających na celu ochronę przed wirusem SARS – Cov – 2, wpływem pandemii na zdrowie psychiczne personelu medycznego, barierami w holistycznej opiece nad pacjentem w ujęciu transkulturowym, poprzez zagadnienia związane z wiedzą pacjentów i personelu medycznego na temat zdrowego stylu życia, kończąc na aspektach jakości życia pacjentów w wybranych jednostkach chorobowych. W kręgu tematów badawczych znalazły się także problemy wypalenia zawodowego oraz depresji wśród pielęgniarek, zagadnienia związane z profilaktyką nowotworów, sposobów walki z bólem, pielęgnowaniem i leczeniem ran przewlekłych, edukacją zdrowotną pacjentów, problemami dzieci i młodzieży związanych z

otyłością, oraz chorobami przewlekłymi, a także znajomość zasad udzielania pierwszej pomocy wśród mieszkańców miast i wsi Dolnego Śląska oraz rodziców. Poruszano także problematykę dotyczącą problemów pacjentów geriatrycznych.

Przeprowadzone badania nabierają nowego wymiaru w stanie zagrożenia zdrowotnego całego społeczeństwa.

Wszystkie prace magisterskie są pracami oryginalnymi. Najczęściej stosowaną przez autorów metodą prowadzenia badań była metoda sondażu diagnostycznego, rzadziej dokumentoskopia. Autorzy jako narzędzie badawcze stosowali autorski bądź standaryzowany kwestionariusz ankiety. Wyniki przeprowadzonych badań poddano analizie statystycznej używając do tego celu odpowiednio dobranych narzędzi statystycznych.

Każda praca zawierała streszczenie w języku polskim (publikowane w niniejszym tomie) i w języku angielskim.

Zapraszam do lektury
dr n. o zdr. Wiesław Zielonka, prof. WSM

Wiedza ratowników medycznych na temat stosowania zaleceń i procedur medycznych mających na celu ochronę przed koronawirusem w dobie pandemii COVID-19

Szymon Dorowski, Katarzyna Szwamel

ISSN 2084-3607 *Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 18-19*

Wstęp: Personel medyczny systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego jest bezpośrednio narażony na zarażenie wirusem SARS-COV-2, ponieważ często jako pierwszy udziela pomocy medycznej chorym zarażonym koronawirusem lub osobom potencjalnie zarażonym. W związku z tym bardzo istotne jest posiadanie przez nich odpowiedniego poziomu wiedzy na temat stosowania zaleceń i procedur medycznych mających na celu ochronę przed koronawirusem.

Cel pracy: Celem niniejszej pracy było ustalenie poziomu wiedzy ratowników medycznych na temat stosowania zaleceń i procedur medycznych mających na celu uniknięcie zakażenia koronawirusem. Celem było również ustalenie czynników determinujących wiedzę, ustalenie poziomu samooceny wiedzy badanych, ustalenie wpływu udziału w szkoleniach związanych z COVID-19 oraz ustalenie czy konieczne jest przeprowadzanie szkoleń lub warsztatów związanych ze stosowaniem zaleceń i procedur medycznych mających na celu ochronę przed koronawirusem.

Material i metody: W badaniu zastosowano metodę sondażu diagnostycznego, technikę ankietowania przy wykorzystaniu narzędzia własnego autorstwa. Autorski kwestionariusz ankiety składał się z 22 pytań. Zbadano 101 ratowników medycznych pracujących w pogotowiu ratunkowym w Legnicy. Większość badanych stanowili mężczyźni (76,24%). Mediana wieku badanych wynosiła 38 lat. Większość próby stanowili ratownicy medyczni z wykształceniem wyższym licencjackim (48,51%). Większość badanych zamieszkiwała miasta (69,31%; 70). Mediana lat stażu pracy wynosiła 15 lat.

Wyniki: Grupa 38 spośród 101 uczestników ankiety (37,62%) miało wiedzę dostateczną, 28 ankietowanych (27,72%) miało wiedzę dobrą, 23 ankietowanych (22,77%) miało wiedzę bardzo dobrą, a 12 ankietowanych (11,88%) miało wiedzę niedostateczną.

Wnioski: Większość badanych ratowników medycznych wykazała się wiedzą na temat stosowania zaleceń i procedur medycznych mających na celu ochronę przed koronawirusem w dobie pandemii COVID-19 jedynie na poziomie dostatecznym. Może to istotnie wskazywać na potrzebę organizacji kursów, szkoleń lub warsztatów na temat postępowania i dobrych praktyk podczas pracy

z pacjentami na choroby wysoce zaraźliwe po to, aby uniknąć w przyszłości niepotrzebnego narażenia na niebezpieczeństwo zarażenia chorobami zakaźnymi i poprawić bezpieczeństwo w środowisku pracy.

Słowa kluczowe: koronawirus, SARS-COV-2, ratownicy medyczni, poziom wiedzy

Występowanie zespołu kruchości i jego wpływ na jakość życia pacjentów w wieku podeszłym z przewlekłą obturacyjną chorobą płuc

Jarosław Wąsik, Katarzyna Szwamel

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 20

Wstęp: Wzrastający odsetek populacji osób starszych oraz wzrost rozpowszechnienia POCHP wiąże się z potrzebą profilaktyki i leczenia różnych stanów chorobowych. Jednym z nich jest zespół kruchości, który związany jest z szeregiem powikłań, w tym niepełnosprawności, zwiększonym ryzykiem upadków i zwiększeniem umieralności.

Cel pracy: Analiza częstości występowania zespołu kruchości u pacjentów w wieku podeszłym z POCHP i jego wpływu na jakość ich życia.

Material i metody: W badaniu wzięła udział grupa 100 osób, pacjentów oddziału pulmonologicznego w Izerskim Centrum Pulmonologii i Chemioterapii „Izer-Med” w Szklarskiej Porębie. Badanie zostało przeprowadzone metodą sondażu diagnostycznego przy wykorzystaniu Wskaźnika Słabowitości Tilburga (TFI), Kwestionariusza Age World Health Organization Quality of Life (WHOQoL) oraz ankiety własnej.

Wyniki: Badaniem objęto grupę 100 osób w wieku powyżej 60 lat (średnia wieku 65 lat, $SD \pm 3,86$), 57% mężczyzn, 43% kobiet, chorujących na POCHP. Analiza wyników wykazała występowanie zespołu kruchości na poziomie 58%, a średni poziom ogólnej jakości życia respondentów w badanej grupie wynosił 59,89 pkt. Na zwiększenie nasilenia zespołu kruchości i znaczący spadek jakości życia respondentów istotnie wpływały czynniki stanu zdrowia, takie jak: czas trwania choroby, wskaźnik BMI, liczba zaostrzeń choroby i związanych z nimi hospitalizacji oraz liczba różnych leków zażywanych na stałe oraz czynniki socjodemograficzne: wiek, płeć, stan cywilny, wykształcenie, miejsce zamieszkania oraz status materialny.

Wnioski: Odsetek występowania zespołu kruchości w badanej grupie był wysoki. Wpływ zespołu słabości na jakość ich życia był znaczący. Konieczne jest ciągle poszerzanie wiedzy na temat różnych aspektów starzenia się człowieka, by stworzyć warunki do poprawy funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej, który w pełni zaspokoi rosnące potrzeby osób w wieku podeszłym.

Słowa kluczowe: Przewlekła Obturacyjna Choroba Płuc, Zespół Kruchości, jakość życia, wiek podeszły.

Analiza czynników determinujących wiedzę i postawy rodziców dzieci do lat dwóch na temat szczepień ochronnych

Anna Solińska, Katarzyna Szwamel

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 21

Wstęp: Szczepienia ochronne dzieci stanowią jedną z najskuteczniejszych metod zapobiegania chorobom zakaźnym. Ostatnie lata pokazują wzrost aktywności ruchów antyszczepionkowych a co za tym idzie zwiększa się odsetek osób odmawiających szczepień. Ważne jest, aby monitorować ten stan oraz prowadzić wzmożone kampanie zachęcania do wykonywania szczepień.

Cel pracy: Celem pracy była analiza i ocena czynników determinujących wiedzę i postawy rodziców dzieci do lat dwóch na temat szczepień ochronnych.

Material i metoda: W badaniu wzięła udział grupa 100 rodziców dzieci do lat dwóch, należąca do Poradni Podstawowej Opieki Zdrowotnej Medinap w Jeleniej Górze. Badanie zostało przeprowadzone metodą sondażu diagnostycznego przy wykorzystaniu anonimowego arkusza ankiety.

Wyniki: Większość badanych uznała otrzymane informacje na temat szczepień za wystarczające (64,0%). Zostali oni również poinformowani o możliwości skorzystania ze szczepionki skojarzonej (93%). Zdecydowana większość posiadała informacje o szczepieniach dodatkowych – zalecanych (95%). Grupa 70% badanych uważała informacje, otrzymane od lekarza na temat szczepień zalecanych za wystarczające. Najczęściej rodzice czerpali wiedzę na temat szczepień od lekarza (84,0%), oraz z Internetu i telewizji (74,0%). Badani uznali obowiązek szczepień za zasadny (77,0%). Wykształcenie rodziców, status materialny rodziny, wystąpienie odczynu poszczepiennego u dziecka w przeszłości istotnie wpływały na niektóre elementy postaw i wiedzy rodziców w zakresie szczepień ochronnych.

Wnioski: Mimo tego, że rodzice w większości uznali informacje na temat szczepień obowiązkowych jak i zalecanych za wystarczające, to na poziomie opieki podstawowej należy regularnie prowadzić edukację zdrowotną i wpływać na pogłębianie wiedzy rodziców w tym temacie zgodnie z aktualną wiedzą medyczną. Planując różne formy tej edukacji należy wziąć pod uwagę czynniki istotnie determinujące wiedzę i postawy rodziców wobec szczepień.

Słowa kluczowe: szczepienia ochronne, szczepienia zalecane, źródła wiedzy, opinie, rodzice, dzieci

Jakość życia i poziom wypalenia zawodowego pielęgniarek i ratowników medycznych w czasie pandemii COVID-19czekiwania matek wobec udziału pielęgniarek oddziału noworodkowego w przygotowaniu rodziców do sprawowania opieki nad noworodkiem donoszonym w pierwszych dniach życia

Aleksandra Aduła, Katarzyna Szwamel

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 22-23

Wstęp: Choroba COVID – 19 jest ostrą chorobą zakaźną układu oddechowego wywołaną zakażeniem wirusem SARS – CoV – 2. Personel medyczny wykonujący obowiązki służbowe w dobie pandemii COVID – 19 pracując w napięciu, niepewności i dużym stresie jest najbardziej narażony na konsekwencje w życiu społecznym, psychicznym i osobistym.

Cel pracy: Ustalenie, w jaki sposób pandemia wpłynęła na wypalenie zawodowe oraz jakość życia pielęgniarek i ratowników medycznych.

Materiał i metody: Zbadano 160 osób wykonujących zawód pielęgniarki/pielęgniarsza lub ratowniczkę/ratownika medycznego. Zastosowano metodę sondażu diagnostycznego i technikę ankietowania. Wykorzystano 3 narzędzia badawcze: ankietę własnego autorstwa, skróconą wersję ankiety oceniającej jakość życia WHOQOL – BREF 100 oraz kwestionariusz wypalenia zawodowego Maslach Burnout Inventory – MBI.

Wyniki: Prawie połowa przebadanych osób (46,4 %) przechorowała wirusa SARS-CoV-2 (COVID-19). Większość osób zaraziła się SARS-CoV-2 w miejscu pracy (71%). Średnia liczba dni izolacji, na której przebywali badani zarażeni COVID-19 to 20 dni. Średnia ocena ogólnej jakości życia badanych wyniosła 3,50 co oznaczało „ani dobrą, ani złą” jakość życia. Średnia wyników uzyskanych na skali emocjonalnego wyczerpania ($M = 26,05$) oznaczała średnie wyczerpanie emocjonalne w grupie. Wyższa liczba miejsc pracy była istotnie związana z niższą odczuwaną jakością życia w domenie fizycznej ($p = 0,002$) i psychologicznej ($p = 0,014$) oraz z wyższą depersonalizacją ($p = 0,008$) i niższym poczuciem własnych dokonań ($p = 0,002$). Wiek okazał się być istotnie ($p < 0,05$) i odwrotnie proporcjonalnie związany z oceną jakości życia. Wiek był również istotnie związany z wyczerpaniem emocjonalnym i depersonalizacją ($p < 0,001$ w obu przypadkach). Osoby, które zaraziły się w miejscu pracy deklarowały istotnie niższą jakość życia oraz zwiększony poziom wypalenia zawodowego. Ratowniczkę/ratownicy medyczni istotnie niżej niż pielęgniarki i pielęgniarsze ocenili jakość swojego życia, odczuwali istotnie wyższy poziom wypalenia zawodowego.

Wnioski: Czynniki związane z wykonywaną pracą, m.in.: stanowisko pracy, forma zatrudnienia, miejsce pracy, oddział, ilość przepracowanych godzin oraz staż pracy istotnie wpłynęły na obniżoną jakość życia oraz zwiększony poziom wypalenia zawodowego pielęgniarek i ratowników medycznych w czasie pandemii COVID - 19. Uzyskane rezultaty wymagają podjęcia szeregu działań we wszystkich wymienionych wyżej obszarach.

Słowa kluczowe: pandemia COVID – 19, jakość życia, wypalenie zawodowe, pielęgniarka, ratownik medyczny, poziom wypalenia zawodowego

Wybrane determinanty jakości życia i nasilenia bezsenności w grupie pacjentów z objawami obturacyjnego bezdechu sennego

Dominika Baczyńska, Katarzyna Szwamel

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 24

Wstęp: Obturacyjny bezdech senny jest coraz powszechniej występującą w społeczeństwie chorobą układu oddechowego. Ocena jakości życia pacjentów z OBS jest kluczowym elementem w procesie opiekuńczo-leczniczym tej grupy pacjentów.

Cel pracy: Ustalenie czynników determinujących jakość życia oraz nasilenie bezsenności w grupie pacjentów z objawami obturacyjnego bezdechu sennego.

Material i metody: W badaniu wzięło udział 100 pacjentów z Oddziału Chorób Wewnętrznych, Zawodowych i Nadciśnienia Tętniczego. Badanie przeprowadzono przy pomocy arkusza ankiety własnej, kwestionariusza WHOQOL – BREF oraz Ateńskiej Skali Bezsenności.

Wyniki: Respondenci ocenili swoją jakość życia pomiędzy dobrą, a przeciętną, a swoje zdrowie jako ani zadowolające, ani niezadowolające. Badani najlepiej oceniali swoją jakość życia w dziedzinie socjalnej, a najgorzej w dziedzinie fizycznej. Wyższym stopniem nasilenia bezsenności cechowały się osoby: obciążone chorobami przewlekłymi, osoby u których występowały trwające 10 sekund przerwy w oddychaniu w trakcie spoczynku nocnego, pacjenci chrapiący w czasie snu, respondenci z nadmierną sennością w ciągu dnia oraz te osoby, które cechowały się niską aktywnością fizyczną.

Wnioski: Zmienne socjodemograficzne, które miały wpływ na jakość życia chorych to wiek oraz charakter pracy. Spośród zmiennych klinicznych na jakość życia wpływały choroby przewlekłe, występowanie przerw w oddychaniu w czasie snu trwających ponad 10 sekund, chrapanie w nocy i nadmierna senność w ciągu dnia. Elementami stylu życia istotnie wpływającymi na jakość życia pacjentów były: częstość wybudzeń w trakcie nocy, codzienne budzenie się o tej samej porze, częstość uprawiania aktywności fizycznej, palenie papierosów. Bezsenność w grupie badanej wzmagaly: starszy wiek, zamieszkiwanie terenów miejskich, obecność chorób przewlekłych, występowanie przerw w oddychaniu w czasie snu trwających ponad 10 sekund, chrapanie w nocy, odczuwanie nadmiernej senności codziennie, wybudzanie się codziennie lub kilka razy w tygodniu w trakcie nocy, uprawianie aktywności fizycznej raz bądź dwa razy w tygodniu.

Słowa kluczowe: obturacyjny bezdech senny, jakość życia, czynniki, bezsenność, wpływ

Występowanie zespołu kruchości w grupie pacjentów w wieku podeszłym z cukrzycą typu 2 hospitalizowanych w szpitalnym oddziale ratunkowym

Klaudia Czaplicka, Katarzyna Szwamel

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 25

Wstęp: Zespół słabości jest zespołem klinicznym, który występuje głównie u osób w wieku podeszłym z chorobami przewlekłymi.

Cel pracy: Celem pracy była analiza i ocena częstości występowania zespołu słabości u pacjentów w wieku podeszłym z cukrzycą typu 2 hospitalizowanych w szpitalnym oddziale ratunkowym.

Material i metody badawcze: Zbadano 101 osób w wieku podeszłym z cukrzycą typu 2 będących pacjentami Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Bolesławcu. Zastosowano metodę sondażu diagnostycznego. Do badania wykorzystano wskaźnik słabowitości Tillburga oraz ankietę własną.

Wyniki: Pacjentami SOR były najczęściej kobiety (n= 53; 52,48%), mediana wieku wynosiła 70 lat. Większość badanych to emeryci (n=54; 53,47%), osoby zamieszkujące miasta od 20-100 tys. mieszkańców (n= 39; 38,61%). Spośród 101 pacjentów, zespół słabości miało 78 osób (77,23%). Czynniki, które istotnie wpływały na występowanie zespołu słabości były ciśnienie tętnicze skurczowe, poziom glikemii, liczba upadków pacjenta, liczba hospitalizacji ogółem oraz w SOR. Wśród czynników socjodemograficznych, które miały determinować zespół kruchości wyróżnia się wiek, stan cywilny, wykształcenie, aktywność zawodową, status materialny rodziny oraz miesięczny dochód netto pacjenta. Ponadto doświadczenie zdarzeń traumatycznych, posiadanie dwóch i więcej chorób przewlekłych oraz ocenianie swojego stylu życia jako niezdrowy, nasilało występowanie zespołu słabości.

Wnioski: Wysoki wynik występowania zespołu słabości u osób wieku podeszłym wskazuje na niezwłoczną konieczność podjęcia działań związanych z prewencją i leczeniem zespołu kruchości w tej grupie chorych. Działania pracowników ochrony zdrowia mające na celu polepszenie stanu zdrowia chorych, powinny się szczególnie koncentrować na istotnych czynnikach wpływających na występowanie zespołu kruchości.

Słowa kluczowe: cukrzyca typu 2, zespół słabości, czynniki ryzyka, Szpitalny Oddział Ratunkowy

Wiedza personelu pielęgniarskiego na temat ran przewlekłych i metod ich leczenia

Joanna Głowacz, Katarzyna Szwamel

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 26-27

Wstęp: Problem ran przewlekłych dotyka 1 – 2% populacji. Pielęgniarka zajmująca się pacjentem z raną przewlekłą musi posiadać umiejętności praktyczne, kompetencje oraz przede wszystkim wiedzę w tej dziedzinie. Pielęgniarka, która posiada profesjonalną wiedzę na temat ran przewlekłych i metod ich leczenia, pełni bardzo ważną rolę zarówno na poziomie profilaktyki i leczenia ran trudno gojących się oraz w procesie edukacji pacjentów cierpiących w wyniku ran przewlekłych.

Cel pracy: Celem pracy było ustalenie poziomu wiedzy personelu pielęgniarskiego na temat ran przewlekłych i metod ich leczenia.

Material i metody: W okresie od 08 listopada 2020 roku do 24 stycznia 2021 roku zbadano 145 pielęgniarek/pielęgniarzy. Zastosowano metodę sondażu diagnostycznego, technikę ankietowania. Jako narzędzie badawcze zastosowano autorski kwestionariusz ankiety jednokrotnego wyboru składający się z 32 pytań. Większość stanowiły pielęgniarki (98,62%; 143), wśród respondentów było tylko 2 pielęgniarzy. Mediana wieku badanych wynosiła 31 lat (Q1- Q3; 25-45 lat), natomiast mediana dotycząca stażu pracy w zawodzie - 3 lata (Q1- Q3; 1,5 – 21 lat).

Wyniki: Grupa 78 spośród 145 uczestników ankiety (53,79%) miała wiedzę niedostateczną, 59 ankietowanych (40,69%) miało wiedzę dostateczną, 4 ankietowanych (2,76%) miało wiedzę dobrą i również 4 ankietowanych (2,76%) miało wiedzę bardzo dobrą. Wykształcenie nie miało wpływu na poziom wiedzy ($p=0,101$). Miejsce pracy pielęgniarek nie wpłynęło na poziom wiedzy. Częstość spotykania się pielęgniarek w pracy zawodowej z ranami przewlekłymi nie ma wpływu na poziom wiedzy ($p=1,101$). Staż pracy w zawodzie, powyżej 5 lat warunkował wyższy poziom wiedzy ($p=0,032$). Poziom wiedzy jest wyższy u osób, które ukończyły kurs specjalistyczny leczenia ran niż u pozostałych ($p=0,003$).

Wnioski: Wiedza personelu pielęgniarskiego na temat ran przewlekłych i metod ich leczenia jest na poziomie niewystarczającym, co wskazuje na potrzebę wprowadzenia dodatkowych działań edukacyjnych w tej dziedzinie. Warto rozważyć wprowadzenie przedmiotu dotyczącego ran, w zakresie ich etiologii i różnicowania jako dodatkowy moduł studiów na poziomie licencjackim. Zasadne wydaje się rozbudowanie przedmiotu o dodatkową ilość godzin dydaktycznych, zarówno na poziomie praktycznym i teoretycznym na poziomie studiów magisterskich. Kluczowa jest rola samokształcenia personelu pielęgniarskiego

poprzez udział w kursach, szkoleniach czy konferencjach naukowych. Można zauważyć, że wiedza teoretyczna dotycząca ran przewlekłych jest minimalnie wyższa w stosunku do wiedzy na temat leczenia ran trudno gojących się.

Słowa kluczowe: personel pielęgniarstwa, wiedza, rany przewlekłe, leczenie

Ocena i samoocena wiedzy pielęgniarek na temat ergonomii pracy

Angelika Wcisło, Jarosław Czeszejko-Sochacki

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 28

Wstęp: Przedstawiona praca dotyczy wiedzy pielęgniarek na temat ergonomii pracy.

Cel pracy: Celem głównym badań było zbadanie poziomu oceny i samooceny wiedzy pielęgniarek z zakresu higieny pracy, przestrzegania zasad BHP w zależności od wybranych wskaźników demograficznych takich jak: wiek, płeć, jak i również innych czynników (aktywność fizyczna, dieta, sposoby radzenia sobie z bólem).

Materiały i metody: Badaniom własnym poddano grupę pielęgniarek z różnych oddziałów. Końcowo badaniem objęto 107 pielęgniarek, które udzieliły świadomej zgody na udział w badaniu oraz wypełniły anonimowo formularz własnej ankiety. W celu analizy danych posłużono się testem chi-kwadrat lub Fishera. Obliczenia wykonano w środowisku statystycznym R wer.3.6.0, programie SPSS oraz MS Office 2019. Cechy przedstawiono w formie wykresów. W analizach statystycznych za wyniki statystycznie istotne przyjęto wartości $p < 0,05$.

Wyniki i wnioski: Po przeanalizowaniu badań własnych wysunięto następujące wnioski:

1. Nie istnieje istotna zależność pomiędzy samooceną poziomu wiedzy na temat ergonomii pracy, a wiekiem ankietowanych.
2. Nie ma istotnej korelacji między częstotliwością podnoszenia ciężarów/pacjentów, a wiekiem badanych.
3. Zależność między wiekiem pielęgniarek, a wykorzystywaniu przerwy podczas dyżuru można zauważyć, jednakże nie jest ona istotna statystycznie.
4. Dolegliwości bólowe znacznie częściej zgłaszali ankietowani powyżej 30 roku życia.
5. Badani w wieku 20-30 lat istotnie częściej uprawiają sport.
6. Można dostrzec subtelną różnicę pomiędzy wiekiem ankietowanych, a sposobami radzenia sobie z bólem. Nie jest ona jednak istotna statystycznie.

Słowa kluczowe: ergonomia pracy, pielęgniarki, ankieta, poziom wiedzy, samoocena

Opieka nad dzieckiem z cukrzycą w dobie nowoczesnych rozwiązań technologicznych

Edyta Jurczyńska, Jarosław Czeszejko – Sochacki

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 29

Wstęp: Każdego roku coraz większa ilość dzieci zapada na cukrzycę typu pierwszego. Chorują na nią coraz młodsze dzieci, co wiąże się z coraz większym wyzwaniem, dotyczącym ich leczenia i prawidłowej kontroli choroby.

Cel pracy: Celem pracy było przedstawienie jak wygląda obecnie opieka nad dzieckiem z cukrzycą w czasach tak rozwiniętej technologicznie rzeczywistości.

Material i metody: Badanie przeprowadzono na grupie pacjentów pediatrycznych do 18 roku życia. Zastosowano metodę sondażu diagnostycznego przy użyciu autorskiego kwestionariusza ankiety. Pytania użyte do zbierania informacji o respondentach poruszały kwestię sytuacji finansowej rodziny, sposobu kontroli i leczenia choroby, samodyscypliny i odpowiedzialności pacjentów oraz wskazania stopnia poczucia komfortu i satysfakcji z życia.

Wyniki i wnioski: Weryfikacja odpowiedzi przy zastosowaniu analizy statystycznej częściowo potwierdziła założone hipotezy, dwie z nich zaś odrzuciła. Okazało się, że refundacja dotycząca nabywania pomp insulinowych nie skłoniła znacznej części chorych do zmiany sposobu leczenia, natomiast wykazała, że w posiadaniu systemów ciągłej kontroli glikemii, pomimo określanej jako przeciętna sytuacja finansowa była duża ilość dzieci. W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że długość użytkowania OPI nie miała znaczenia co do zmiany poziomu akceptacji choroby czy poczucia komfortu.

Słowa kluczowe: cukrzyca, dzieci, leczenie, opieka

Wiedza rodziców na temat szczepień wykonywanych na Oddziale Noworodkowym

Ewa Kasprzak, Jarosław Czeszejko – Sochacki

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 30-31

Wstęp: Szczepienia są najskuteczniejszą metodą profilaktyki przeciw wielu chorobom zakaźnym, w tym w gruźlicy i wirusowemu zapaleniu wątroby typu B. Wykonywane są w Szpitalnych Oddziałach Noworodkowych w pierwszej dobie życia dziecka, w przypadkach, gdy nie były one odroczone lub nie było przeciwwskazań do ich wykonania.

Cel pracy: Celem pracy jest poznanie postaw rodziców do szczepionek BCG, WZW typ B podawanych dziecku w pierwszej dobie życia oraz ocena stanu ich wiedzy dotyczącej w/w szczepionek. Sprawdzenie, czy kobiety decydują się na zaszczepienie swojego nowo narodzonego dziecka szczepionkami podstawowymi BCG, WZW typu B. Określenie czynników, które mają wpływ na decyzję o zaszczepieniu bądź nie zaszczepieniu noworodka.

Material i metody: Zastosowano technikę badań ankietowych, a jako narzędzia badawczego użyto autorskiego kwestionariusza składającego się z 30 pytań. W badaniu wzięło udział 257 osób (matki i ojcowie). Do opracowania wyników posłużono się programem Microsoft Excel 2010. Analizę statystyczną przeprowadzono w programie IBM SSPS. Do analizy wykorzystano testy: Chi-kwadrat, Manna - Whitneya dla dwóch zmiennych niezależnych, wykonano korelacje Spearman'a pomiędzy zmienną ilościową i porządkowymi oraz test Kołmogorowa - Smirnowa w celu sprawdzenia braku zgodności rozkładu zmiennych ilościowych z rozkładem normalnym.

Wyniki: Zdecydowana większość ankietowanych kobiet 93% wyraziła zgodę na zaszczepienie swojego nowo narodzonego dziecka szczepionkami BCG oraz WZW typu B. Większość ankietowanych uważa, że szczepionki są bezpieczne, a głównym czynnikiem motywującym do szczepienia jest obawa o zdrowie i bezpieczeństwo własnego dziecka.

Poziom wiedzy rodziców na temat szczepień jest bardzo niski, wynika to z tego, że mało respondentów zdecydowało się na konsultacje z personelem medycznym, natomiast głównym źródłem wiedzy ankietowanych na temat szczepień jest Internet (45% ankietowanych)

Nie udało się potwierdzić, że to kobiety posiadają większą wiedzę na temat szczepień, jak również nie stwierdzono, że ilość posiadanych dzieci wpływa na poziom wiedzy.

Z otrzymanych wyników można stwierdzić, że zarówno wiek jak i wykształcenie mają duży wpływ na wiedzę na temat szczepionek.

Wnioski: Wśród rodziców panuje przekonanie o potrzebie wykonywania szczepień. Rodzice najczęściej konsultują się między sobą a wiedzę czerpią z Internetu, co znacząco wpływa na niski poziom wiedzy rodziców na ich temat. Istotny wpływ na poziom wiedzy w zakresie szczepień ma wykształcenie rodziców oraz wiek.

Słowa kluczowe: szczepienia, gruźlica, wirusowe zapalenie wątroby typu B, noworodek, rodzice, źródła wiedzy.

Ocena stopnia przystosowania pacjentów ze stomią

Barbara Piwowarczyk, Mariusz Stachowiak

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 32

Wstęp: Przygotowanie pacjenta do życia ze stomią rozpoczyna się już w szpitalu przez wykwalifikowany personel medyczny. Odpowiednio przekazana wiedza oraz przygotowanie pacjenta do życia ze stomią pozwoli pacjentowi na lepszą adaptację oraz łatwiejsze odnalezienie się w nowej sytuacji życiowej. Stomia jelitowa jest spostrzegana przez chorego jako okaleczenie, które będzie odbijać swoje piętno na wszystkich sferach życiowych. Z tego powodu ci pacjenci wymagają troski oraz wsparcia ze strony personelu medycznego jak i rodziny oraz najbliższych osób chorego.

Cel pracy: Celem głównym badań była ocena stopnia przystosowania pacjentów do życia z wylonioną stomią.

Material i metody: Badanie przeprowadzono od 03.02.2021 do 17.02.2021. Badanie przeprowadzono zdalnie za zgodą promotora pracy magisterskiej. Wykorzystano ankietę własną opracowaną z promotorem, respondenci wypełniali kwestionariusz zdalnie za pomocą portalu www.surveymonkey.com. Kwestionariusz otworzyło 373 respondentów, w tym prawidłowo wypełnionych zostało 112 ankiet, natomiast 261 ankiet nie zostało wypełnionych.

Wyniki i wnioski: Poziom samooceny nie jest na takim samym poziomie wiedzy, jak wiedza rzeczywista. Szkolenie życia ze stomią przeprowadzone w szpitalu zostało ocenione przez pacjentów na poziomie średnio zadowolającym. Respondenci wskazali wiedzę osoby, która przeprowadzała szkolenia na poziomie dobrym. Osoby, które nie są całkowicie samodzielne lub nie podejmują próby samodzielnej pielęgnacji istotnie częściej oceniały, że posiadają problemy z pielęgnacją stomii. Ponad 24% badanych posiada trudności z pielęgnacją stomii. U 36,6% badanych stomia nie wpłynęła na aktywność zawodową. U niewielkiej części pacjentów (2,7%) stomia umożliwiła podjęcie pracy. U pozostałej części stomia spowodowała rezygnację z pracy lub jej ograniczenie. Ponad 21% pacjentów wskazało, że wylonienie stomii ograniczyło ich kontakty z rodziną oraz przyjaciółmi. U blisko 26% badanych stomia wpłynęła negatywnie na samoocenę pacjentów.

Słowa kluczowe: stomia, choroba, ocena, przystosowanie

Wiedza pacjentów na temat zachowań zdrowotnych w chorobie refluksowej przełyku

Patrycja Kęder, Mariusz Stachowiak

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 33

Wstęp: Choroba refluksowa przełyku jest chorobą przewodu pokarmowego. Cechują ją nieprzyjemne objawy takie jak: zgaga, cofanie treści żołądkowej do przełyku oraz chrypka. Refluks wpływa negatywnie na jakość życia chorych, zmuszając pacjentów do zmiany codziennych przyzwyczajeń. Nieleczony refluks może prowadzić do poważnych powikłań takich jak przełyk Barretta czy rak przełyku dlatego ważna jest dieta oraz przestrzeganie zachowań zdrowotnych, które są zalecane w danej jednostce chorobowej. Edukacja pacjentów odgrywa tutaj istotną rolę.

Cel pracy: Celem pracy było sprawdzenie wiedzy pacjentów na temat zachowań zdrowotnych w chorobie refluksowej przełyku.

Materiały i metody: W badaniu wzięło udział 105 osób chorujących na refluks przełykowy. Najmłodszy ankietowany miał 23 lata, najstarszy 89 lat. Chorzy otrzymywali ankiety, które były anonimowe i dobrowolne. Ankieta składała się z 24 pytań. Pytania miały na celu sprawdzenie wiedzy na temat zachowań zdrowotnych przy chorobie refluksowej przełyku.

Wyniki: Większość badanych stosuje się do zachowań zdrowotnych w codziennym życiu (68,57%), oceniają zazwyczaj swoją wiedzę na poziomie dobrym i dostatecznym. Osoby starsze posiadają uboższą wiedzę niż osoby młode. Ankietowani oceniają swoją wiedzę na wyższym poziomie niż jest w rzeczywistości. Współczynnik masy ciała (BMI) u pacjentów z reflukssem jest prawidłowy u 47,62% badanych, niestety dużo jest również osób z nadwagą 39,05%.

Wnioski: Pacjenci z GERD powinni być stale edukowani. Z badań wynika, że chorzy oceniają swoją wiedzę na wysokim poziomie, ale ich wiedza, którą została oceniona za pomocą „testu wiedzy”, pokazuje, że mogą oni błędnie stosować zachowania zdrowotne, myśląc, że są one prawidłowe, ponieważ testy zostały rozwiązane na niższym poziomie niż ich realna ocena wiedzy.

Słowa kluczowe: choroba refluksowa przełyku, GERD, zgaga, wiedza pacjentów, zachowania zdrowotne

Znaczenie problemu nietrzymania moczu wśród kobiet i mężczyzn

Magdalena Kiziuk, Mariusz Stachowiak

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 34

Wstęp: Nietrzymanie moczu to schorzenie dotykające zarówno kobiety jak i mężczyzn, młodych i starych. Jest problemem odczuwalnym w sferze życia rodzinnego, seksualnego, społecznego, duchowego oraz ekonomicznego. Ten wstydlivy problem, często nazywany tematem tabu, jest przyczyną znacznego obniżenia jakości życia w coraz młodszej grupie ludzi. Aby do niego nie dopuścić wystarczy zastosować odpowiednio wcześniej prewencję, która w myśl lepiej zapobiegać niż leczyć, może przynieść zadowalające rezultaty.

Cel pracy: Celem pracy było zbadanie znaczenia problemu nietrzymania moczu wśród kobiet i mężczyzn.

Material i metody: Do przeprowadzenia badań wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego. Posłużono się techniką badań ankietowych, w których narzędziem był autorski kwestionariusz ankiety. Badaniem objęto 50 kobiet i 50 mężczyzn, którzy zadeklarowali występowanie u siebie problem nietrzymania moczu. Badania przeprowadzono w okresie od stycznia do marca 2021 r., wśród pacjentów Oddziału Chorób Wewnętrznych oraz Oddziału Ginekologiczno-Położniczego.

Wyniki i wnioski: Kobiety w znacznie młodszym wieku doświadczają problemu nietrzymania moczu, niż mężczyźni. Najczęstszymi przyczynami nietrzymania moczu u kobiet są ciąża i porody, natomiast wśród mężczyzn przerost gruczołu krokowego. Kobiety oceniają swoją jakość życia lepiej niż mężczyźni z problemem nietrzymania moczu. Najczęściej wybieraną metodą leczenia nietrzymania moczu wśród pacjentów jest leczenie farmakologiczne oraz kinezyterapia. Największym problemem związanym z nietrzymaniem moczu jest częste korzystanie z toalety, które krępuje badanych i nie pozwala korzystać z wielu aktywności życiowych na tyle, na ile oni by chcieli.

Wnioski: Problem nietrzymania moczu w równym stopniu dotyka zarówno kobiety jak i mężczyzn. Jest to schorzenie znacząco obniżające komfort życia na każdym szczeblu, a w skrajnych sytuacjach prowadzące do wycofania z aktywności społecznej. Nietrzymanie moczu co prawda nie stanowi zagrożenia dla życia pacjenta ale w znacznym stopniu obniża jego jakość życia.

Słowa kluczowe: układ moczowy, nietrzymanie moczu, jakość życia, profilaktyka nietrzymania moczu.

Analiza skuteczności i procedur endoskopowych wykonywanych podczas endoskopowej cholangiopankreatografii wstecznej (ECPW)

Natalia Skupin, Mariusz Stachowiak

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 35

Wstęp: Rozwój endoskopii i mała inwazyjność zabiegów endoskopowych w stosunku do procedur chirurgicznych sprawiła, że endoskopowa cholangiopankreatografia wsteczna stała się złotym standardem w diagnostyce i leczeniu schorzeń dróg żółciowych oraz trzustki. Endoskopowa cholangiopankreatografia wsteczna (ECPW) łączy w sobie zalety badania endoskopowego i radiologicznego. Jest jedną z najtrudniejszych technicznie procedur endoskopowych wykonywaną w obrębie przewodu pokarmowego.

Cel pracy: Celem pracy była analiza skuteczności endoskopowej cholangiopankreatografii wstecznej, a także ocena procedur endoskopowych wykonywanych podczas zabiegu u osób ze schorzeniami dróg żółciowych i trzustki.

Material i metody badawcze: Do przeprowadzenia badań wykorzystano metodę badania dokumentów. Dokonano retrospektywnej analizy dokumentacji 120 pacjentów poddanych endoskopowej cholangiopankreatografii wstecznej. Scharakteryzowano ich pod kątem płci, wieku, trybu przyjęcia do szpitala i długości pobytu w szpitalu.

Wyniki: Analiza przebiegu zabiegu obejmowała ocenę wykonywanych procedur: sfinkterotomii (wykonanej u 21,67% chorych), protezowania dróg żółciowych i trzustkowych (22,81%), rewizji dróg koszem/balonem (odpowiednio 20,91% i 7,22%) czy pobierania materiału do badania histopatologicznego (4,94%). Oceniano również odsetek badań zakończonych niepowodzeniem (około 5% wszystkich badań) oraz obecność ewentualnych powikłań, które wystąpiły u 18,25% pacjentów.

Wnioski: Endoskopowa cholangiopankreatografia wsteczna wykazuje bardzo dużą skuteczność i kończy się powodzeniem w 95,00% przypadków. Najczęściej stosowaną procedurą endoskopową jest protezowanie. Na niepowodzenie ECPW oddziałują nieprawidłowości anatomiczne, przebyte operacje i wiek pacjenta. Profilaktyczne podanie antybiotyku przed ECPW istotnie wpływa na zmniejszenie występowania powikłań po badaniu.

Słowa kluczowe: endoskopowa cholangiopankreatografia wsteczna, skuteczność ECPW, endoskopia, drogi żółciowe.

Ocena wiedzy kobiet po porodzie na temat karmienia naturalnego

Jolanta Poznańska., Mariusz Stachowiak

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 36

Wstęp: Karmienie naturalne to najlepszy sposób żywienia dla noworodków i niemowląt, ponieważ doskonały skład pokarmu kobiecego jest w najwyższym stopniu dostosowany do fizjologii dziecka. W związku z tym Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) rekomenduje karmienie piersią począwszy od pierwszej godziny życia noworodka do co najmniej szóstego miesiąca, uznając mleko matki za jedyne i najlepsze pokarm w tym okresie życia dziecka.

Cel pracy: Ocena poziomu wiedzy kobiet po porodzie na temat karmienia naturalnego.

Materiał i metody badawcze: W pracy analizie poddano 176 respondentek znajdujących się po porodzie. Badana grupa kobiet była zróżnicowana pod względem wieku, wykształcenia, stanu cywilnego oraz doświadczeń macierzyńskich. W badaniach wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem autorskiego kwestionariusza ankiety. Natomiast wszystkie analizy zostały opracowane przy pomocy pakietu Statistica v.13.3 oraz arkusza kalkulacyjnego Excel, a następnie zaprezentowane w postaci opisowej i graficznej.

Wyniki i wnioski: Otrzymana średnia poziomu wiedzy $57,22 \pm 24,47\%$ poprawnych odpowiedzi kobiet na temat karmienia naturalnego świadczy o przeciętnym poziomie wiedzy. Mediana równa była $61,29\%$ poprawnych odpowiedzi czyli 50% badanych miało wiedzę poniżej $61,29\%$ oraz 50% badanych miało wiedzę powyżej tego wyniku. Aż 25% badanych kobiet miało wiedzę poniżej $38,71\%$ poprawnych odpowiedzi. Tylko 25% kobiet miało wiedzę powyżej $75,81\%$ poprawnych odpowiedzi. W przypadku większości pytań ankietowane kobiety dobrze sobie radziły z wyborem poprawnych odpowiedzi, ale było również kilka pytań, które sprawiły szczególnie dużo trudności (mały odsetek prawidłowych odpowiedzi), w przypadku których należałoby wdrożyć działania profilaktyczne, które będą miały za zadanie eliminować posiadane braki wiedzy.

Słowa kluczowe: karmienie piersią, noworodek, wiedza, laktacja

Zaangażowanie rodziny w proces opieki nad osobą po udarze mózgu

Joanna Gajda, Elżbieta Grajczyk

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 37

Wstęp: Udar mózgu jest wciąż najczęstszą przyczyną długotrwałej niepełnosprawności. W Polsce większość pacjentów po przejściu fazy ostrej trafia do domu, gdzie opiekuje się nimi najczęściej rodzina. Udar mózgu oddziałuje zatem nie tylko na życie osoby nim dotkniętej, ale także na funkcjonowanie jego opiekunów. Medycyna i opieka społeczna wciąż poszukują sposobów na to, by przywrócić osobę po udarze mózgu do maksymalnego możliwego dla niej poziomu funkcjonowania w społeczeństwie, jednak bez zaangażowania rodziny i często ośrodków opieki całodobowej nie jest to jednak możliwe.

Cel pracy: Celem pracy jest przedstawienie wybranych problemów rodzin, osób sprawujących opiekę oraz chorych po udarze mózgu. W ujęciu teoretycznym jak i praktycznym w oparciu o badania własne.

Materiał i metoda badawcza: W ankietach uczestniczyło 107 respondentów których osoby bliskie przebywają w Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym. Badanie przeprowadzono za pomocą sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem ankiety. Do analizy danych użyto testu Chi kwadrat.

Wyniki i wnioski: Z badań wynika, że na decyzję o umieszczeniu chorego w ośrodku opiekuńczym wpływał w głównej mierze pogarszający się stan zdrowia chorego. Bliscy, dla których głównym celem było usprawnienie chorego deklarowali jego zabranie do domu, po osiągnięciu satysfakcjonującego poziomu sprawności. Odwiedziny bliskich w placówce opiekuńczej przez badanych były dość rzadkie, bo zazwyczaj kilka razy w miesiącu.

Słowa kluczowe: udar mózgu, rodzina, opieka, wiedza, ośrodki opieki całodobowej

Zespół otępienny w opinii rodziny pacjentów zakładu pielęgnacyjno - opiekuńczego

Grażyna Kowalczyk, Elżbieta Grajczyk

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 38

Wstęp: Starzenie się społeczeństwa stanowi aktualnie istotny problem w większości krajów na świecie. Najbardziej widoczne zmiany w strukturze wieku zachodzą na kontynencie europejskim. W ostatnich latach istotne przeobrażenia demograficzne widoczne są także na terytorium Polski. Otępienie jest jednym z tych problemów, a niska wiedza opiekunów i niewystarczający system ich wsparcia przez państwo to obok cierpienia chorych, największe problemy związane z tym tematem. Poznanie opinii oraz sprawdzenie wiedzy rodzin na temat otępienia pozwala na dobór edukacji oraz ma wpływ na dalsze postępowanie terapeutyczne.

Cel badań: Zaprezentowanie wybranych problemów dotyczących pacjentów zmagających się z zespołem otępiennym oraz ich opiekunów w aspekcie teoretycznym, jak również w aspekcie praktycznym.

Material i metody badawcze: W badaniu wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego, w którym uczestniczyło 106 respondentów, będącymi członkami rodzin bądź opiekunami, którzy wcześniej sprawowali opiekę nad chorym z otępieniem przed umieszczeniem podopiecznego w Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym. W statystycznym opracowaniu uzyskanych wyników użyto testu chi-kwadrat.

Wyniki: Badania uwzględniają walory teoretyczne, pod postacią oceny stanu wiedzy respondentów i praktyczne. Przedstawione zostały opinie respondentów na temat największych trudności i czynników mogących mieć wpływ na opiekę chorych.

Wnioski: Najczęściej na decyzje o sprawowaniu samodzielnej opieki nad chorym z otępieniem wpływa bliski stopień pokrewieństwa z chorym. Czynnikiem, który najsilniej wpływa na decyzję o umieszczeniu bliskiego w placówce jest niemożność pogodzenia pracy z opieką i obawa o bezpieczeństwo chorego. Stan wiedzy opiekunów na temat zespołu otępiennego jest na zbyt niskim poziomie, niższym od poziomu przez nich deklarowanego, chociaż jest on wyższy w przypadku osób opiekujących się stale chorym. Istnieje potrzeba edukacji nie tylko opiekunów, ale także społeczeństwa.

Słowa kluczowe: zespół otępienny, rodzina, opieka, wiedza

Ból w opinii pacjentów po zabiegach operacyjnych chirurgicznych i ortopedycznych

Agnieszka Kolanowska, Elżbieta Grajczyk

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 39

Wstęp: Ból pooperacyjny związany jest z uszkodzeniem tkanek, co za tym idzie jest odczuciem nieprzyjemnym, sprawiającym duży dyskomfort, dlatego tak ważne jest zwalczanie go. Rozpoczynając od prawidłowego monitorowania natężenia bólu, przy użyciu odpowiednich skal, należy go niwelować środkami farmakologicznymi, a także stosując metody niefarmakologiczne tj. masaż, techniki manualne, odpowiednie ćwiczenia pod okiem fizjoterapeutów.

Cel badań: Ukazanie zagadnienia bólu w aspekcie teoretycznym oraz przedstawienie grupy pacjentów oddziałów zabiegowych (chirurgii i ortopedii), w sytuacji pooperacyjnej, w oparciu o przedstawione badania.

Material i metody: Badania przeprowadzone były od lutego do maja 2021 roku. Objętych badaniami było 105 pacjentów. Metodą badawczą zastosowaną w niniejszej pracy jest sondaż diagnostyczny, a narzędziem autorski kwestionariusz ankiety, składający się z 22 pytań jednokrotnego albo wielokrotnego wyboru. Respondenci brali udział w ankiecie dobrowolnie oraz anonimowo.

Wyniki: Płeć nie ma istotnego wpływu na odczuwany ból pooperacyjny, zarówno mężczyźni jak i kobiety na podobnym poziomie odczuwali ból. Strach przed bólem pooperacyjnym na chirurgii najczęściej deklarowali pacjenci w wieku 18- 25 lat (29,0%), brak strachu pacjentów w wieku 46-55 (28,6%). Pacjentom najczęściej ulgę w dolegliwościach bólowych przynosiło przyjęcie środka przeciwbólowego (60%). Najczęściej leki przeciwbólowe były przyjmowane przez osoby badane, które poddano znieczuleniu ogólnemu (52,4%). Pozytywną ocenę przygotowania przez personel medyczny do radzenia sobie z bólem wystawiały osoby poddawane znieczuleniu ogólnemu (60%).

Wnioski: Przeprowadzone badania wykazują, iż zainteresowanie samopoczuciem pacjenta w sytuacji pooperacyjnej oraz jego edukacja wpływa na to jak pacjent radzi sobie z bólem w kolejnych dobach od zabiegu oraz na jego wiedzę na temat bólu w warunkach domowych. Ankietowani ocenili zainteresowanie nimi w sytuacji pooperacyjnej na poziomie bardzo dobrym (60%), co miało przełożenie na posiadaną wiedzę na temat radzenia sobie z bólem.

Słowa kluczowe: ból, zabieg operacyjny, chirurgia, ortopedia, postępowanie przeciwbólowe.

Zagrożenia zdrowotne w zawodzie pielęgniarstwa

Natalia Szarszewska, Elżbieta Grajczyk

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 40

Wstęp: Praca odgrywa ogromną rolę w życiu każdego człowieka. Należy pamiętać, że praca oprócz pozytywnych aspektów może przejawiać również negatywną postać- sytuacji trudnych i stresogennych, a także zagrożeń zdrowotnych. Praca pielęgniarki jako zawód usług społecznych jest narażona na działanie różnych czynników stresogennych, uciążliwych i szkodliwych, wystąpienie zespołu wypalenia zawodowego. Wszystko to jest związane z pracą pielęgniarki mającej na celu ochronę i ratowanie ludzkiego życia. Do czynników szkodliwych w pracy pielęgniarki zalicza się czynniki biologiczne, chemiczne i fizyczna. Kolejnym problemem, z którym mierzą się pielęgniarki jest zespół wypalenia zawodowego.

Cel pracy: Przybliżenie skali występowania wybranych zagadnień zdrowotnych w zawodzie pielęgniarki na poziomie zarówno teoretycznym, jak i praktycznym.

Materiał i metoda: Metodą badawczą wykorzystaną w pracy była metoda sondażu diagnostycznego. Technika badawczą było przeprowadzenie autorskiej ankiety, skonstruowanej na potrzeby badań. Udział osób uczestniczących w badaniu był dobrowolny. W procesie badawczym zebrano i przeanalizowano ankiety pochodzące od 199 osób, z czego zdecydowaną większość (94%) stanowiły kobiety. Ze względu na dynamicznie rozwijającą się sytuację epidemiologiczną związaną z wirusem SARS-CoV-2 oraz ryzyko transmisji wewnątrzszpitalnej wirusa przez osobą badającą zdecydowano o przeprowadzeniu badań za pomocą ankietyzacji internetowej z wykorzystaniem kwestionariusza Google.

Wyniki: Wiedza pielęgniarek w temacie znajomości czynników biologicznych, fizycznych i chemicznych oraz ekspozycji zawodowej jest na wysokim poziomie- prawidłowe odpowiedzi powyżej 90% . Do ekspozycji doszło u 51,2% badanych. Wiedza w temacie wypalenia zawodowego jest wysoka (92% prawidłowych odpowiedzi).

Wnioski: Wykazano, że poziom wiedzy pielęgniarek na temat zagrożeń zdrowotnych w zawodzie pielęgniarki jest wysoki, a zjawisko występowania ich w pracy pielęgniarki jest zjawiskiem występującym o dużym natężeniu i zakresie. Większość grupy badanej wykazuje obciążenie psychiczne i fizyczne, a także chęć uczestnictwa w szkoleniach poruszających tematy związane z zespołem wypalenia zawodowego.

Słowa kluczowe: zagrożenia zdrowotne, czynniki uciążliwe, czynniki szkodliwe, wypalenie zawodowe.

Depresja w środowisku personelu medycznego w wybranych placówkach medycznych

Agnieszka Spychała, Elżbieta Grajczyk

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 41-42

Wstęp: Depresja jest występującą dolegliwością wśród pielęgniarek, ratowników medycznych oraz lekarzy. Stanowią oni grupę zawodową, która nieustannie przez specyfikę pracy narażona jest na silny stres. Liczne zadania zawodowe związane z ratowaniem życia i zdrowia pacjentów dostarczają im nieustannie tyle samo pozytywnych co i negatywnych doznań. Doświadczenia te wpływają na ich stan zdrowia zarówno fizyczny, jak i psychiczny.

Cel pracy: Celem pracy jest pogłębienie wiedzy klinicznej na temat depresji oraz podjęcie próby ustalenia występowania skali zjawiska tej choroby wraz z jej uwarunkowaniami w środowisku personelu medycznego.

Materiał i metody badawcze: Badania prowadzono od 1.01.2021- 09.03.2021 roku w wybranych placówkach medycznych. Dane do badań pozyskano za pomocą ankiety własnego autorstwa oraz kwestionariusza Skali Depresji Becka. Do przeprowadzenia analiz statystycznych uwzględniono wyniki zebrane od 226 osób personelu medycznego: pielęgniarek, ratowników medycznych i lekarzy. Obliczenia wykonano w programie statystycznym R, wersja 3.5.1.

Wyniki: Na podstawie zebranych wyników stwierdzono brak depresji u 39% badanych pracowników medycznych, 61% osób wykazywało depresję o różnym nasileniu. Niemal wszyscy badani 92,5% z nich, posiada fachową wiedzę na temat depresji. Respondenci w 50% potrafili sobie sami poradzić z depresją wybierając pozytywne zachowania. Wykonywanie zawodu medycznego przyczynia się w 60% do występowania depresji a aż w 73% ma negatywny wpływ na życie prywatne personelu medycznego. Zadowolenie z miejsca pracy i wykonywanego zawodu przyczynia się do obniżenia poziomu depresji.

Wnioski: Z przeprowadzonych badań wynika, iż na występowanie depresji wśród personelu medycznego mają wpływ między innymi czynniki socjo-demograficzne, jak płeć i wiek. Zaburzenia depresyjne o różnym nasileniu w badanej grupie występują u ponad połowy ankietowanych. Im więcej epizodów depresji przeszli ankietowani, tym wyższy poziom depresji wykazywali w chwili badania. Jako metody radzenia sobie z depresją najczęściej wybierano pozytywne zachowania. Wykonywanie zawodu medycznego wpływa znacząco na występowanie depresji i odbija się negatywnie na życiu prywatnym personelu medycznego. Czynnikiem, który według ankietowanych miał największy wpływ na występowanie u nich depresji to presja ponoszonej odpowiedzialności za życie i zdrowie drugiego człowieka. Istnieje realna potrzeba objęcia pomocą psychologiczną pracowników medycznych.

Słowa kluczowe: depresja, personel medyczny, Skala Depresji Becka

Ocena jakości życia pacjentów po zawale mięśnia sercowego

Aleksandra Wojciechowska, Elżbieta Grajczyk

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 43

Wstęp: Zawał mięśnia sercowego, to schorzenie, które stanowi nie tylko zagrożenie dla somatycznego zdrowia, ale również może się wiązać z koniecznością zmiany dotychczasowego trybu życia, np. koniecznością zmiany pracy lub utratą pozycji społecznej. Pacjenci leczeni z powodu tego schorzenia, borykają się z wieloma problemami natury emocjonalnej, czy behawioralnej.

Cel pracy: Celem niniejszej pracy jest pogłębienie wiedzy dotyczącej zawału serca oraz zbadanie jakości życia na wybranej grupie pacjentów po zawale mięśnia sercowego.

Material i metody badawcze: Badania zostały przeprowadzone wśród pacjentów Oddziału Kardiologii 105. Kresowego Szpitala Wojskowego w Żarach w okresie od grudnia 2020 roku do kwietnia 2021 roku. Wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego, a techniką badawczą było ankietowanie. Do tego celu stworzono autorski kwestionariusz ankiety.

Wyniki: Przeprowadzone badania nad jakością życia obejmują aspekty fizyczne, psychiczne i społeczne. Pozwalają poznać wpływ niektórych ograniczeń w codziennym funkcjonowaniu, a także indywidualne reakcje na zaburzenia związane z chorobami serca. Całościowe podejście do choroby pacjenta pozwala na lepsze i szybsze określenie potrzeb pacjenta tak, aby jego subiektywna ocena jakości życia była na odpowiednim poziomie.

Wnioski: Na jakość życia pacjentów po zawale mięśnia sercowego mają wpływ niektóre zmienne demograficzne, np. wiek chorych, korzystanie z opieki kardiologicznej, rodzaj zastosowanego leczenia, liczba przechorowanych zawałów a także czas jaki minął od wystąpienia objawów zawału. Uważa się, że przy ocenie jakości życia w chorobach układu sercowo-naczyniowego należy analizować takie wymiary jakości życia, jak: percepcję stanu zdrowia, samoocenę, interakcje społeczne, stan fizyczny i emocjonalny.

Słowa kluczowe: zawał mięśnia sercowego, jakość życia pacjentów po zawale mięśnia sercowego, jakość życia

Problemy zdrowotne pacjentów z tętniakami wewnątrzczaszkowymi przed i po zabiegu embolizacji

Andżelika Kędzierska, Elżbieta Grajczyk

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 44-45

Wstęp: Tętniaki wewnątrzczaszkowe mogą być niewielkiego rozmiaru, ale mogą być również olbrzymie. Ich przebieg może być bezobjawowy i może też być przyczyną krwotoku podpajęczynówkowego stanowiąc zagrożenie dla życia. Skuteczne okazują się metody leczenia neurochirurgicznego. Chorzy z tętniakiem mózgu zmagają się z różnymi trudnościami i problemami zdrowotnymi przed samym zabiegiem, jak i po zabiegu embolizacji.

Cel pracy: Celem pracy jest pogłębienie wiadomości z zakresu tętniaków mózgu w oparciu o literaturę przedmiotu, jak i ukazanie problemów zdrowotnych występujących w grupie pacjentów poddanych zabiegowi embolizacji.

Material i metody badawcze: W badaniu wzięło udział 101 pacjentów z tętniakami wewnątrzczaszkowymi, poddanych zabiegowi embolizacji. Wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego a narzędziami badawczym był kwestionariusz ankiety własnego autorstwa oraz Wskaźnik Funkcjonalny „Repty” (WFR) określający ocenę subiektywną poziomu samodzielności chorego. Okres prowadzenia badań: 01.10.2020 r. - 30.05.2021r.

Wyniki: Określając problematykę badań, zastanowiono się nad czynnikami socjodemograficznymi i klinicznymi, które mogłyby mieć wpływ na rozwój tętniaka. Skupiono się nad dolegliwościami u badanych, które wystąpiły przed i po zabiegu embolizacji. Określono powikłania, które wystąpiły u badanych. Zapytano o samoocenę życia codziennego po zabiegu oraz o istnienie obaw po skończonej hospitalizacji.

Wnioski: Badaną grupę pacjentów po embolizacji tętniaków mózgu stanowiły w większości kobiety, w przedziale wiekowym 31- 40 lat. Ponad połowa respondentów to osoby z wykształceniem średnim, o statusie: czynny zawodowo. Analizując rodzaje dolegliwości występujące u respondentów przed i po zabiegu embolizacji zauważa się nie duże różnice. W dokonanej samoocenie przez badanych bólów głowy, który występował u większości respondentów (ponad 90%) odnotowano różnice w jego natężeniu i charakterze w okresie przed i po zabiegu. Najczęściej występującym powikłaniem u respondentów jest krwiałk oraz afazja i niedowład. Samoocena życia codziennego badanych po zabiegu embolizacji tętniaka jest dobra a występowanie obaw u chorych badanych po skończonej hospitalizacji są związane z wystąpieniem powikłań po zabiegu embolizacji.

Słowa kluczowe: tętniak wewnątrzczaszkowy, embolizacja, problemy zdrowotne

Analiza przestrzegania zaleceń terapeutycznych w przygotowaniu pacjenta do planowego zabiegu ortopedycznego

Dorota Romańska, Elżbieta Grajczyk

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 46

Wstęp: Zabiegi endoprotezoplastyki mają na celu poprawę funkcji stawów oraz zmniejszenie bólu. Przygotowanie do zabiegu i wybór znieczulenia, staje się w związku z optymalizacją leczenia, nieodzowną częścią interwencji chirurgicznej. W przed dzień zabiegu zbadano przygotowanie pacjentów w oddziale ortopedii: oceniono warunki demograficzne i zależności, które miały wpływ na czynności przygotowawcze.

Cel pracy: Celem pracy było przybliżenie problematyki przygotowania pacjenta do planowego zabiegu ortopedycznego i ocena czynników, które mogłyby mieć wpływ na zrozumienie zaleceń przygotowawczych.

Material i metody badawcze: Badania zostały przeprowadzone wśród pacjentów oddziału ortopedii, przed planowym zabiegiem: protezy biodra, kolana i artroskopii kolana. Badani to grupa 100 chorych, w której znajdowało się 56 kobiet i 44 mężczyzn.

Wyniki i wnioski: Wykonano 66 protez stawu biodrowego, 24 protezy kolana i 10 zabiegów artroskopowych. 6 chorych miało wykonany zabieg ponownie jako powikłanie. Znaczna większość chorych deklaruje istnienie chorób towarzyszących, ocenia za ważne zalecenia przygotowań do znieczulenia i operacji.

Słowa kluczowe: opieka okołoperacyjna, endoprotezoplastyka, sprawność fizyczna, znieczulenie, przygotowanie do zabiegu.

Wiedza kobiet na temat szczepień przeciwko HPV w przychodni LUBOMED w Lubomierzu

Weronika Adamska, Elżbieta Grajczyk

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 47

Wstęp: Zakażenie wysokoonkogennymi typami wirusa HPV jest związane z rozwojem raka szyjki macicy, zatem niezmiernie ważna jest profilaktyka pierwotna, polegająca na edukacji oraz szczepieniu dziewcząt w wieku 11-12 lat, przed rozpoczęciem inicjacji seksualnej. W Polsce szczepienia przeciwko HPV należą do szczepień zalecanych, nie refundowanych. Niestety w ostatnich latach obserwuje się zjawisko odstępowania od szczepień. Powodami rezygnacji jest wysoki koszt cyklu szczepień oraz zbyt mały przekaz informacji na temat dostępności szczepionek.

Cel pracy: Przedstawienie zagadnienia dotyczącego szczepienia przeciwko HPV w aspekcie teoretycznym oraz ukazania stanu wiedzy wybranej grupy pacjentów na ich temat w oparciu o przeprowadzone badania.

Materiał i metody badawcze: Badania przeprowadzono od lutego do lipca 2021 roku. Łącznie udział w badaniu wzięło 106 respondentów. Metoda badawcza, którą zastosowano w pracy to sondaż diagnostyczny, a narzędziem był kwestionariusz ankiety, który składał się z 23 pytań jednokrotnego wyboru. Udział w ankiecie był anonimowy i dobrowolny.

Wyniki: Większość badanych zetknęła się z pojęciem wirusa brodawczaka ludzkiego, 89 % respondentek zna związek pomiędzy zakażeniem wirusem HPV a rakiem szyjki macicy. Ponad połowa ankietowanych jako główny czynnik ryzyka zakażenia HPV wskazała dużą liczbę partnerów seksualnych. Według 95% badanych szczepionka przeciwko HPV powinna być refundowana oraz obowiązkowa. W zakresie profilaktyki wtórnej, 88% respondentek uważa, że badanie cytologiczne powinno być wykonywane regularnie nawet po pełnym cyklu szczepienia. Około 48% badanych uważa, że ilość informacji na temat zakażeń HPV jest niewystarczająca.

Wnioski: Badana grupa pacjentek posiada przeciętną wiedzę na temat szczepień przeciwko HPV. Na wiedzę mają wpływ czynniki takie jak wiek, wykształcenie oraz miejsce zamieszkania. Ankietowane uważają, że nadal zbyt mało informacji jest przekazywane na temat możliwości i dostępności szczepień.

Słowa kluczowe: wirus HPV, szczepionka, profilaktyka, rak szyjki macicy.

Ocena stanu wiedzy personelu medycznego Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych oraz Oddziałów Intensywnej Terapii na temat hipotermii

Ewelina Kijanka, Iwona Dzieńdziora – Urbińska

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 48

Wstęp: Hipotermia głęboka jest skutkiem ekspozycji organizmu na działanie niskich temperatur otoczenia, gdy temperatura ciała spada poniżej 35°C. Systematyczne podejście do aktywnego rozpoznania i leczenia pacjentów z hipotermią umożliwia zaawansowane postępowanie oraz przynosi dobre efekty w leczeniu pacjentów.

Cel pracy: Za cel główny pracy podjęto próbę oceny stanu wiedzy pielęgniarek oraz ratowników medycznych Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych oraz Oddziałów Intensywnej Terapii na temat hipotermii.

Material i metody badawcze: W badaniach wziął udział personel medyczny pracujący w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym oraz Oddziale Intensywnej Terapii z różnych szpitali znajdujących się na terenie Polski. Grupę badaną stanowiło 105 dorosłych osób, w tym 42,86% mężczyzn oraz 57,14% kobiet. W badaniach wykorzystano autorski kwestionariusz socjodemograficzny.

Wyniki: Wiedzę badanych na temat hipotermii określono na podstawie odpowiedzi na pytania 9-20 i 22-25. Spośród ankietowanych 40% posiadało wiedzę dostateczną, 39,05% ankietowanych miało wiedzę niedostateczną, 15,24% ankietowanych posiadało wiedzę bardzo dobrą, natomiast 5,71% badanych miało wiedzę dobrą.

Wnioski: 1. Medycy pracujący w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym prezentują wyższy poziom wiedzy niż personel pracujący w Oddziale Intensywnej Terapii. 2. Rodzaj szpitala nie definiuje poziomu wiedzy pomiędzy pracownikami. Natomiast personel medyczny zatrudniony w szpitalu o III stopniu referencyjności prezentuje najwyższy poziom wiedzy. 3. Przeprowadzone badanie wykazało, że osoby zatrudnione na stanowisku ratownika medycznego posiadają większą wiedzę na temat hipotermii niż osoby zatrudnione na stanowisku pielęgniarki/pielęgniara. 4. Uczestnictwo w różnych formach kształcenia podyplomowego w kierunku hipotermii determinuje wzrost poziomu wiedzy personelu medycznego. 5. Osoby, które regularnie uczestniczą w szkoleniu podyplomowym o tematyce hipotermii mają wyższy poziom wiedzy niż osoby nie uczestniczące w szkoleniach. 6. Przedstawiono, że staż pracy nie wpływa na wyższy stan wiedzy na temat hipotermii.

Słowa kluczowe: hipotermia, personel medyczny, stan wiedzy

Ocena jakości życia pacjentów z nieswoistymi chorobami jelit

Marzena Kowalska, Iwona Dzieńdziora – Urbińska

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 49

Wstęp: Nieswoiste choroby zapalne jelit należą do grupy schorzeń przewlekłych i niewyleczalnych. Przebieg nacechowany jest okresami zaostrzeń oraz częściowej lub pełnej remisji. Jak każda choroba przewlekła stanowi poważny problem, nie tylko dla samego pacjenta, ale także dla jego najbliższego otoczenia. Prawidłowe leczenie powinno koncentrować się nie tylko na łagodzeniu objawów, ale także na poprawie jakości życia tych chorych.

Cel pracy: Ocena jakości życia pacjentów z nieswoistymi chorobami zapalnymi jelit.

Grupa badana i metodyka: Badaniem objęto grupę 106 pacjentów z rozpoznaną nieswoistą chorobą zapalną jelit, hospitalizowanych w Klinice Gastroenterologii i Hepatologii Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu. 56 pacjentów chorowało na chorobę Crohna, a 50 na wrzodziejące zapalenie jelita grubego. Wszyscy badani byli pełnoletni w wieku od 18 do 67 lat. W badaniu zastosowano metodę sondażu diagnostycznego, wykorzystując standaryzowane kwestionariusze ankiety WHOQOL – BREF, B-IPQ i autorski kwestionariusz ankiety. W analizie przyjęto poziom istotności 0,05. Wszystkie wartości $p < 0,05$ interpretowano jako świadczące o istotnych zależnościach.

Wyniki i wnioski: W grupie badawczej przeważali ludzie młodzi. Średnia wieku dla całej grupy wynosiła 32,7 (SD=11). Stwierdzono, że ogólna percepcja jakości życia i zdrowia pacjentów z NChZJ była na poziomie przeciętnym. Zauważono istotne korelacje w głównych domenach życia i ich wzajemne oddziaływanie na siebie. Najwyższą jakość życia badani prezentowali w dziedzinie socjalnej a najniższą w fizycznej. Wykazano zależność pomiędzy jakością życia i płcią. Mężczyźni prezentowali lepszą jakość życia w aspekcie dziedziny psychologicznej. Jakość życia badanych nie zależała od czasu trwania choroby i obecności powikłań. Wykazano jedynie zależność pomiędzy czasem trwania choroby a postrzeganiem jej przez chorych. Im dłużej trwała choroba, tym mniej pesymistycznie była postrzegana. Pacjenci, którzy nie stosowali leków sterydowych, odznaczyli się lepszą jakością życia w aspekcie postrzegania własnego zdrowia. Obecność problemów fizycznych wpływała na pogorszenia jakości życia i bardziej pesymistyczne postrzeganie choroby.

Słowa kluczowe: nieswoiste choroby zapalne jelit, ocena jakości życia, pacjent.

Związek poczucia koherencji z satysfakcją z opieki pielęgniarskiej na oddziale chirurgii ogólnej

Adrianna Lechocka – Rogalska, Iwona Dzieńdziora – Urbińska

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 50

Wstęp: W procesie polepszania jakości opieki medycznej nadrzędnym celem jest zwiększanie satysfakcji pacjentów z procesu leczenia. Większa satysfakcja z hospitalizacji może korzystnie wpłynąć na leczenie oraz zdrowienie chorych. Satysfakcja z opieki pielęgniarskiej jest zagadnieniem, które w istotny sposób należy ciągle monitorować z użyciem adekwatnych narzędzi. Satysfakcja jest informacją zwrotną od pacjenta na proces zapewnianej opieki. Poziom koherencji jest jedną z teorii salutogenezy który zakłada, że osoby cechujące się wysokim poczuciem koherencji lepiej radzą sobie ze stresem i rzadziej chorują. W procesie zwiększania jakości opieki medycznej głównym celem jest podwyższanie satysfakcji pacjentów z procesu leczenia. Wzrost satysfakcji z hospitalizacji może znacząco wpłynąć na proces leczenia oraz zdrowienie chorych.

Cel pracy: Celem pracy jest zbadanie wpływu poziomu koherencji na poziom odczuwanej satysfakcji z opieki pielęgniarskiej w oddziale chirurgii ogólnej w 105 Kresowym Szpitalu Wojskowym w Żarach

Material i metody badawcze: Badania zostały przeprowadzone w 105 Kresowym Szpitalu Wojskowym w Żarach w okresie od marca do czerwca 2021 r. w grupie 104 pacjentów. Badania wykonano metodą sondażu diagnostycznego z użyciem kwestionariuszy SOC 29 oraz kwestionariusz polskiej adaptacji skali Newcastle autorstwa Gutysz-Wojnickiej.

Wyniki: Wyniki badań poddane zostały analizie statystycznej, a następnie opracowane i przedstawione w sposób graficzny i opisowy.

Wnioski: Poziom satysfakcji zależy od poziomu koherencji, posiadania bliskich osób, na które osoby badane mogą liczyć po opuszczeniu szpitala, pozostawiania w związku, z rozległością zabiegu. Poziom koherencji zależy od posiadanego wsparcia, stopnia samodzielności, częściowo wykształcenia oraz płci.

Słowa kluczowe: satysfakcja z opieki pielęgniarskiej, poziom koherencji, pacjenci

Analiza poziomu wiedzy pacjentów na temat życia i zachowań prozdrowotnych po złożonej operacji wszczepienia zastawki aortalnej i mitralnej

Karolina Chwast, Iwona Dzieńdziora – Urbińska

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 51-52

Wstęp: Posiadanie merytorycznej wiedzy przez pacjenta na temat postępowania po zabiegu kardiochirurgicznym ułatwia czas rekonwalescencji, zmniejsza lęk i stres związany z hospitalizacją i umożliwia podjęcie odpowiednich decyzji związanych ze zdrowiem.

Cel pracy: Ocena poziomu wiedzy pacjentów oddziału kardiochirurgicznego na temat życia i zachowań prozdrowotnych po złożonej operacji implantacji zastawki aortalnej i mitralnej.

Materiał i metody badawcze: W badaniach wzięło udział 88 pacjentów z oddziału kardiochirurgicznego. W badaniach wykorzystano autorski kwestionariusz ankiety z metryczką. Ankieta zawierała 31 pytań z różnych etapów leczenia pooperacyjnego i czasu rekonwalescencji.

Wyniki: Analiza wykazała: 1. Aż 53,41% pacjentów otrzymało ocenę niedostateczną z testu, 32,95% respondentów miało ocenę dostateczną i tylko 6,82% otrzymało ocenę bardzo dobrą. 2. Pacjenci mają najmniejszy poziom wiedzy medycznej z zakresu rekonwalescencji i rehabilitacji – średnia prawidłowych odpowiedzi wynosiła 45,64%. 3. Samoocena poziomu wiedzy wynosiła średnio 6,27 punktów na 10 możliwych (SD = 2,3) i wahała się od 2 do 10 punktów. Średnia samoocena na poziomie powyżej 7 punktów na 10 jest zawyżona, gdy zestawia się ją z obiektywną oceną wiedzy pacjentów (powyższy punkt 1). 4. Poziom wiedzy pacjentów był istotnie wyższy u osób młodszych niż 60 lat w porównaniu do pozostałych grup, użyto do tego testu Kruskala-Wallisa + analizy post-hoc – test Dunna ($p < 0,001$). Poziom wiedzy był wyższy wśród mieszkańców miast – użyto testu Manna-Whitney' ($p = 0,004$). Większy poziom wiedzy był u osób z wykształceniem wyższym. U osób z wykształceniem średnim poziom był wyższy niż u osób z wykształceniem podstawowym – użyto testu Kruskala-Wallisa + analizy post-hoc – test Dunna ($p < 0,001$). 5. Poziom wiedzy był istotnie wyższy w grupie czerpiących wiedzę od pielęgniarek z internetu oraz broszur niż w grupach niekorzystających z tych źródeł wiedzy. Użyto testu Manna-Whitney' gdzie pielęgniarka uzyskała wynik $p = 0,028$, internet $p = 0,008$, broszury $p = 0,033$. 6. Większy poziom wiedzy był u pacjentów z chorobami przewlekłymi, użyto testu Manna-Whitney' ($p = 0,007$). 7. Większy poziom wiedzy był u pacjentów, którzy znają osobę również po zabiegu kardiochirurgicznym – użyto testu Manna-Whitney' ($p = 0,027$).

Wnioski: 1. Poziom wiedzy pacjentów po zabiegu zastawek serca jest niski. 2. Największy deficyt wiedzy pacjentów dotyczył okresu rekonwalescencji i rehabilitacji. 3. Samoocena wiedzy pacjentów jest zawyżona. 4. Poziom wiedzy pacjentów zależy od wieku, miejsca zamieszkania i wykształcenia. 5. Poziom wiedzy pacjentów zależy od pochodzenia źródła wiedzy, takich jak rozmowa z pielęgniarką, internet oraz broszury. 6. Większy poziom wiedzy wykazali pacjenci z chorobami przewlekłymi. 7. Większy poziom wiedzy mieli pacjenci znający osobę, która przeszła również zabieg kardiochirurgiczny.

Słowa kluczowe: pacjenci, wiedza, wymiana zastawek serca, operacje kardiochirurgiczne, samoopieka

Zachowania agresywne pacjentów w stosunku do pracowników Szpitalnego Oddziału Ratunkowego we Wrocławiu

Agnieszka Burdzińska – Mikulska, Iwona Dzieńdziora – Urbińska

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 53

Wstęp: Agresja oraz przemoc w środowisku pracy w obecnym czasie staje się ogólnosięciowym problemem. Skutki takich zachowań powodują zaburzenia w sferze funkcjonowania zarówno zawodowego, jak i społecznego oraz zdrowia psychicznego ofiar. W środowisku medycznym osobami najbardziej narażonymi na agresywne zachowania pacjentów oraz ich rodzin są pielęgniarki i położne.

Cel pracy: Celem pracy było dokonanie analizy narażenia na agresywne zachowania wobec pracowników ochrony zdrowia, szczególnie pracowników Szpitalnego oddziału Ratunkowego.

Materiał i metody badawcze: Badania zostały przeprowadzone w 2021 r. wśród 120 pracowników Szpitalnego Oddziału Ratunkowego we Wrocławiu. W badaniach zastosowano metodę sondażu diagnostycznego, używając do badań autorski kwestionariusz ankiety.

Wyniki i wnioski: Wyniki pokazują, że agresji werbalnej doświadczyło 60% grupy badanej, z próbą tej formy agresji spotkało się 30% badanej grupy. Z agresją fizyczną spotkało się 27,5% próby badanej, natomiast niemal połowa respondentów zauważyła próbę agresji fizycznej.

W przypadku agresji werbalnej najczęściej występujące rodzaje agresji obejmowały: roszczeniowość – 73% grupy badanej, obrażanie (72%) oraz wulgaryzmy (69%).

W przypadku agresji fizycznej, najczęściej występujące jej formy obejmowały dokuczanie i przeszkadzanie (73% grupy) oraz używanie przez pacjenta przemocy w stosunku do personelu (gryzienie, szczypanie) – 69% grupy. Niszczenia rzeczy osobistych doświadczyła prawie co czwarta badana osoba (23% grupy), a z niszczeniem sprzętu szpitalnego spotkała się co trzecia ankietowana osoba (33%).

Wykształcenie i płeć ankietowanych nie miała wpływu na agresywne zachowania pacjentów lub ich rodzin, wpływ miał wiek oraz staż pracy pielęgniarek i innych pracowników oddziału.

Słowa kluczowe: agresja, agresywny pacjent, średni personel medyczny, przemoc w miejscu pracy

Jakość życia pacjentów z migreną oraz jej wpływ na subiektywną ocenę zdrowia

Weronika Grabowska, Iwona Dzieńdziora – Urbińska

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 54

Wstęp: Migrena jest jednym z najczęściej występujących pierwotnych bólów głowy, dotyka nawet 15% ogółu populacji. Charakteryzuje się silnymi nawracającymi dolegliwościami bólowymi oraz objawami towarzyszącymi, które utrudniają codzienne życie. Z tego powodu migrena znacznie obniża jakość życia pacjentów.

Cel pracy: Zbadanie jakości życia u pacjentów z migrenami oraz określenie zmienności poziomu jakości życia pacjentów w zależności od różnych czynników.

Materiał i metody badawcze: Grupę badaną stanowiło 113 osób, które zdecydowały się wypełnić ankietę udostępnioną na internetowym forum zraszającym osoby cierpiące na migrenę. Kwestionariusz użyty w badaniu składał się z ankiety własnej oraz kwestionariusza WHOQOL-BREF.

Wyniki: Respondenci najczęściej oceniali jakość swojego życia na dobrą oraz ani dobrą ani złą, natomiast swoje zdrowie oceniali na niezadowolające. Osoby z badanej grupy najwyżej oceniły jakość swojego życia w domenie socjologicznej, a najniżej w domenie somatycznej.

Wnioski: Badana grupa osób odczuwa obniżenie jakości życia w związku z występowaniem migreny. Największy negatywny wpływ migreny widać w domenie somatycznej. Niższą jakością życia cechowały się osoby z większą ilością dni z bólem migrenowym, osoby stosujące leki OTC oraz mężczyźni. Rodzaj występującej migreny nie wpływa na jakość życia ankietowanych osób.

Słowa kluczowe: migrena, jakość życia, przewlekłe bóle głowy, jakość życia uwarunkowana zdrowiem

Analiza stanu wiedzy rodziców z zakresu udzielania pierwszej pomocy po oparzeniach

Katarzyna Bujalska, Iwona Dzieńdziora - Urbińska

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 55-56

Wstęp: Oparzenia termiczne stanowią częstą przyczynę urazów u dzieci. Zastosowanie właściwego postępowania po oparzeniu termicznym daje szansę na zapobieżenie jego konsekwencjom.

Cel pracy: Celem głównym badań była analiza wiedzy rodziców z zakresu udzielania pierwszej pomocy po oparzeniach termicznych u dzieci.

Material i metody badawcze: W badaniu uczestniczyło 150 osób, będących rodzicami co najmniej jednego dziecka. Badanie przeprowadzono metodą sondażu diagnostycznego, a jako narzędzie badawcze zastosowano autorski kwestionariusz ankiety. Jako kryteria badania przyjęto płeć, wiek, poziom wykształcenia, liczbę posiadanych dzieci i udział w szkoleniach z pierwszej pomocy. Odpowiedzi respondentów poddano statystycznej analizie ilościowej i jakościowej, w tym testowi niezależności chi-kwadrat Pearsona.

Wyniki badań: W badanej grupie ponad 89% rodziców brało udział w szkoleniach z pierwszej pomocy, organizowanych głównie w miejscu pracy ankietowanych osób. Ponad 61% respondentów zadeklarowało swoją wiedzę z zakresu pierwszej pomocy jako umiarkowaną, a 34% jako niską. Dla większości badanych oparzenie termiczne powstaje wskutek działania wysokich temperatur. 82% badanych prawidłowo wskazało pierwszą czynność, którą należy wykonać w przypadku oparzenia termicznego, a prawie 63% osób znało prawidłowy sposób schładzania miejsca oparzonego. W badanej grupie 27,3% osób wskazało na prawidłowy czas schładzania miejsca oparzonego, prawie 45% wiedziało, jaki środek należy nałożyć na oparzone miejsce, a ponad 59% osób wiedziało też, że nie należy przebijać pęcherzy powstałych wskutek oparzenia. Tylko 27,3% badanych potrafiło wskazać wstrząsogenne miejsca oparzeń u dzieci. Respondenci w dużym stopniu prawidłowo wskazali szczególne symptomy, na które należy zwrócić uwagę w kolejnych dniach po oparzeniu. Osoby, które były świadkiem oparzenia, potrafiły w większości przypadków udzielić oparzonemu dziecku pierwszej pomocy, a także wiedziały, jakie leczenie zostało zastosowane.

Wnioski: Rzeczywista wiedza ankietowanych osób na temat oparzeń termicznych i udzielania pierwszej pomocy okazała się istotnie niższa od wiedzy deklarowanej przez te osoby, co sugeruje konieczność systematycznego organizowania szkoleń z zakresu udzielania pierwszej pomocy wśród ogółu społeczeństwa. Wiedza rodziców na temat oparzeń termicznych jest zależna od płci, wieku, poziomu wykształcenia, liczby posiadanych dzieci oraz udziału w szkoleniach z zakresu pierwszej pomocy. Ankietowane osoby w dużym stopniu

posiadają umiejętności praktyczne udzielania pierwszej pomocy oparzonemu dziecku, jednak nie wynika to raczej z posiadanej wiedzy, a prawdopodobnie stanowi umiejętność przekazaną im przez ich własnych rodziców.

Słowa kluczowe: oparzenie termiczne, pierwsza pomoc, schładzanie, opatrunek

Wybrane determinanty jakości życia i ich wpływ na pacjentów po przebytych udarze mózgu

Monika Burzmińska, Iwona Dzieńdziora – Urbińska

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 57-58

Wstęp: Udar mózgu to jeden z najważniejszych problemów współczesnego społeczeństwa. Szacowane jest, że jest on trzecią przyczyną zgonów na świecie.

Cel badań: Celem badań było określenie, jak poszczególne determinanty wpływają na jakość życia po udarze mózgu.

Materiał i metody badawcze: Badaniem objęto 101 osób po przebytych udarze mózgu. Do zebrania danych użyto metody sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem pytań własnego autorstwa oraz Skróconej Wersji Ankiety Jakości Życia – WHOQOL-BREF.

Wyniki: Płeć badanych nie wpływa na ich jakość życia. Mieszkańcy miast, w pewnych domenach cechują się wyższymi wynikami, niż mieszkańcy wsi. Wiek oraz wykształcenie nie wpływają na jakość życia chorych po udarze. Rodzaj udaru nie wpływa na samoocenę jakości życia. Osoby, które przeszły tylko jeden udar cechują się statystycznie wyższym poziomem jakości życia, niż osoby po kolejnym udarze. Lokalizacja niedowładów połowiczego nie ma wpływu na jakość życia chorych. Chorzy z depresją charakteryzują się znacząco obniżonym poczuciem swojej jakości życia. Skorzystanie z rehabilitacji poudarowej nie wpływa na ocenę jakości życia badanych. Im większa zależność od osób trzecich, tym niższa ocena jakości życia. Im dłuższy czas, jaki upłynął od udaru, tym jakość życia chorego jest większa. Zwiększona ilość problemów zdrowotnych i pielęgnacyjnych negatywnie wpływa na ocenę jakości życia przez chorych.

Wnioski: 1. Kobiety i mężczyźni oceniają swoją jakość życia po udarze na podobnym poziomie. 2. Wiek nie wpływa na jakość życia po udarze mózgu. 3. Mieszkańcy miast cechują się wyższym poziomem jakości życia w domenach somatycznej, psychologicznej oraz środowiskowej niż mieszkańcy wsi. 4. Wykształcenie chorego nie ma istotnego wpływu na jakość życia po udarze. 5. Rodzaj przebytego udaru nie wpłynął na jakość życia chorych. 6. Osoby które przeszły więcej niż jeden udar gorzej oceniają swoją jakość życia. 7. Im dłuższy czas upłynął od ostatniego udaru, tym jakość życia badanego jest wyższa. 8. Lokalizacja niedowładów połowiczego nie wpływa na poziom jakości życia chorych. 9. Im więcej problemów zdrowotnych i pielęgnacyjnych doświadcza badany, tym jego jakość życia jest niższa we wszystkich sferach. 10. Występowanie stanów depresyjnych skutkuje obniżeniem jakości życia osób po przebytych udarze. 11. Skorzystanie z rehabilitacji poudarowej nie wpływa znacząco na postrzeganie jakości życia przez chorych. 12. Im większa zależność od pomocy innych osób, tym niższa jest jakość życia badanych.

Słowa kluczowe: udar mózgu, jakość życia

Czynniki wpływające na wypalenie zawodowe i jakość życia pielęgniarek pracujących na Oddziałach Anestezjologii i Intensywnej Terapii.

Paulina Michalska, Iwona Dzieńdziora – Urbińska

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 59-60

Wstęp: Wypalenie zawodowe jest coraz częstszym problemem. Pielęgniarki poprzez swoją specyfikę pracy są bardziej narażone na syndrom wypalenia jak i obniżoną jakość życia.

Cel pracy: Analiza czynników wpływających na wypalenie zawodowe i jakość życia pielęgniarek pracujących na Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii.

Material i metody badawcze: W badaniu wzięło udział 101 pielęgniarek pracujących w Oddziałach Anestezjologii i Intensywnej Terapii. W badaniach wykorzystano autorski kwestionariusz socjodemograficzny, kwestionariusz MBI w wersji z odpowiedziami „tak” i nie” oraz kwestionariusz WHOQOL-BREEF.

Wyniki: Analiza wykazała: 1. Ogólny wskaźnik wypalenia zawodowego wyniósł 41,21pkt na 100 możliwych. 2. Za wypalenie zawodowe w największym stopniu odpowiadało wyczerpanie emocjonalne, następnie brak satysfakcji zawodowej a na końcu depersonalizacja. 3.Brak satysfakcji zawodowej był istotnie silniejszy u osób posiadających jedno dziecko niż u osób posiadających dwoje lub więcej dzieci. 4.Depersonalizacja była istotnie silniejsza u osób ze specjalizacją. 5. Jakość życia wśród ankietowanych jest dobra. 6. Percepcja własnego zdrowia jest określana pomiędzy zadowolającą a przeciętną. 7. Najwyższa jakość życia została osiągnięta w dziedzinie fizycznej. 8. Młodszy personel, mniejszy staż pracy, bezdzietność, brak kursów specjalistycznych i kształcenia podyplomowego, brak chorób przewlekłych, większa liczba miejsc pracy, bardzo dobra sytuacja materialna wpływały pozytywnie na jakość życia. 9. Rozdrażnienie i obniżenie nastroju zgłosiło 57,43% badanych a bóle kostno – stawowe 46,53%

Wnioski: 1.Badany personel pielęgniarski nie posiada wysokiego poziomu wypalenia zawodowego. 2. Wyczerpanie emocjonalne jest składową najczęściej wpływająca na syndrom wypalenia. 3. W istotny sposób jedynie liczba dzieci i specjalizacja wpływały na wypalenie zawodowe. 4. Czynniki wpływające na jakość życia to: wiek, liczba posiadanych dzieci, posiadanie kursów specjalistycznych, brak kształcenia podyplomowego, staż pracy, liczba miejsc pracy, współistnienie chorób przewlekłych, sytuacja materialna. 5. Najczęściej odczuwane dolegliwości miały związek z nastrojem i układem kostno – stawowym.

Słowa kluczowe: wypalenie zawodowe, personel pielęgniarstwa, jakość życia, czynniki, wpływ

Analiza zespołu wypalenia zawodowego pielęgniarek pracujących w oddziałach szpitalnych

Małgorzata Kin, Barbara Prochota

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 61-62

Wstęp: Problem wypalenia zawodowego jest zjawiskiem spotykanym powszechnie oraz znacznie wpływającym na kondycję psychofizyczną dotkniętego nim pracownika. To problem zarówno indywidualny jak i społeczny szybko prowadzący do cierpienia zarówno pracownika, pozostających pod jego opieką pacjentów, a także osób z najbliższego prywatnego otoczenia.

Praca w zawodach wymagających ciągłych i bliskich relacji z innymi, może być przyczyną stresu związanego z ochroną i ratowaniem życia. Jednym z najgroźniejszych skutków ciągłego stresu w miejscu pracy jest zespół wypalenia zawodowego, prowadzący do przedmiotowego traktowania podopiecznych, pogorszenia stanu psychofizycznego, braku satysfakcji z pracy a także rezygnacji z zawodu.

Cel pracy: Głównym celem pracy była analiza zjawiska wypalenia zawodowego wśród pielęgniarek pracujących w oddziałach szpitalnych oraz zbadanie wzajemnych zależności między czynnikami przyczyniającymi się do jego wystąpienia.

Materiał i metody badawcze: W badaniu uczestniczyło 116 pielęgniarek zatrudnionych w różnych oddziałach szpitalnych. Udział w badaniu był dobrowolny i anonimowy. Respondenci zostali poinformowani o procedurze oraz celu badania. Osoby badane różniły się poziomem wykształcenia, wiekiem oraz stażem pracy w zawodzie pielęgniarki. Osoby z wykształceniem średnim stanowiły 30,2 % badanej grupy. Studia pierwszego stopnia ukończyło 56,9 % osób, studia magisterskie posiadało 12,9 % respondentów. Typy oddziałów zostały zróżnicowane pod względem specyfiki pracy, na oddziały zabiegowe (49,1 % badanych) oraz zachowawcze (38,8% badanych). Typ oddziału zdefiniowany jako „inny” wybrało 12, 1 % respondentów.

Osoby pracujące w trybie jednozmianowym stanowiły 10,3%. W systemie dwunastogodzinnym dzień-nocnym pracowało 81,9 % respondentów, natomiast system zmianowy- mieszany wskazało 7,8 % osób.

Metodą badawczą zastosowaną w pracy był sondaż diagnostyczny. W badaniach nad wypaleniem zawodowym wykorzystano technikę ankiety z zastosowaniem Kwestionariusza Wypalenia Zawodowego, który jest polską adaptacją włoskiego kwestionariusza Link Burnout Questionnaire autorstwa Massimo Santinello.

Wyniki i wnioski: Badania własne wykazały podwyższony stopień wypalenia zawodowego w grupie objętej badaniem. Wykazano istotnie niski stopień poczucia braku skuteczności zawodowej i rozczarowania związanego z pracą w

porównaniu do podwyższonego poczucia braku zaangażowania w relacje z pacjentem oraz silnym uczuciem wyczerpania psychofizycznego badanej grupy. Specyfika oddziały, wiek respondentek oraz ich staż pracy nie ma istotnego wpływu na wystąpienie zjawiska wypalenia zawodowego. Niezależnie od poziomu wykształcenia, wysoki stopień wypalenia zawodowego jest podobny w każdym z wymienionych wskaźników syndromu: wyczerpanie psychofizyczne, brak zaangażowania w relacje z pacjentami, poczucie braku skuteczności zawodowej, oraz ogólne wypalenie zawodowe.

Wyniki wskazują na konieczność podjęcia środków zaradczych niwelujących wypalenie zawodowe oraz zwiększenia szkoleń dotyczących podniesienia stopnia znajomości metod radzenia sobie z czynnikami determinującymi wystąpienie zjawiska.

Słowa kluczowe: pielęgniarki, wypalenie zawodowe, wyczerpanie psychofizyczne, rozczarowanie, brak skuteczności zawodowej.

Analiza poziomu wiedzy pielęgniarek w zakresie profilaktyki i postępowania poekspozycyjnego w zawodzie

Paulina Skoropada, Barbara Prochota

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 63-64

Wstęp: Ekspozycja zawodowa to narażenie na potencjalnie zakaźny materiał w związku z wykonywaną pracą. Wiedza na temat zagrożeń w pracy, na temat działań profilaktycznych zapewnia pracownikom przede wszystkim bezpieczeństwo, dlatego tak ważne są szkolenia i poszerzanie wiedzy w tym zakresie. Znajomość procedury poekspozycyjnej pozwala na szybkie i sprawne działanie, a tym samym wdrożenie działań profilaktycznych w krótkim czasie, co może zapobiec zakażeniu. Istnieje szereg działań profilaktycznych, które powinien podjąć zarówno pracodawca, jak i pracownik danej placówki by zapobiegać ekspozycji. Bezpieczne stosowanie sprzętu jednorazowego użytku, stosowanie środków ochrony osobistej, higiena rąk, korzystanie z bezpiecznych rozwiązań daje możliwość zapewnienia zarówno bezpiecznej pracy personelowi medycznemu, jak i bezpiecznej opieki pacjentom danej placówki.

Cel pracy: Celem pracy jest analiza poziomu wiedzy pielęgniarek w zakresie profilaktyki i postępowania poekspozycyjnego w zawodzie

Material i metody badawcze: W pracy posłużono się metodą sondażu diagnostycznego przy pomocy skonstruowanej na potrzebę pracy autorskiej ankiety. Ankieta składała się z 34 pytań zamkniętych (w tym 11 pytań o dane socjodemograficzne, 1 pytanie o samoocenę wiedzy na temat i 17 pytań szczegółowych dotyczących profilaktyki i postępowania poekspozycyjnego). Ankieta była anonimowa, a każda z osób biorących udział w badaniu wyraziła zgodę na udział. Badania prowadzono w miesiącu styczniu 2021 roku, wśród pielęgniarek Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu, po uprzednim uzyskaniu zgody Dyrekcji na przeprowadzenie badań ankietowych wśród personelu. Do analizy włączono 147 ankiet.

Wnioski: 1. Pielęgniarki oceniają swoją wiedzę na temat profilaktyki i postępowania poekspozycyjnego w zawodzie, jako dobrą, i wiedza oceniona w badaniu również jest dobra.

2. Wyższym poziomem wiedzy charakteryzują się mężczyźni, pielęgniarki powyżej 41 lat, ze stażem pracy pomiędzy 5-15 lat oraz pracujące dodatkowo na pół etatu, umowę zlecenie lub kontrakt. 3. Wcześniejsza ekspozycja zawodowa nie ma wpływu na poziom wiedzy na temat postępowania poekspozycyjnego w badanej grupie. 4. Najwyższym poziomem wiedzy charakteryzują się pielęgniarki pracujące na Bloku operacyjnym, a najniższym poziomem wiedzy charakteryzują się pielęgniarki z OIT. 5. W miejscu pracy powinny odbywać się regularne szkolenia dotyczące profilaktyki i postępowania poekspozycyjnego ze

szczególnym uwzględnieniem pielęgniarek z krótszym stażem pracy i pracujących na OIT.

Słowa kluczowe: pielęgniarka, postępowanie poekspozycyjne

Analiza czynników wpływających na wypalenie zawodowe w pracy pielęgniarki operacyjnej

Małgorzata Kwiecińska, Barbara Prochota

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 65

Wstęp: Wypalenie zawodowe to zjawisko nierozzerwalnie związane z emocjami jakim towarzyszy wykonywanie pracy zawodowej. Dotyczy osób wykonujących różne profesje, szczególnie mające bezpośredni, długotrwały kontakt z człowiekiem, zdrowym lub chorym. Zjawiskiem wypalenia zawodowego interesowało się wielu badaczy próbujących je zdiagnozować. Wypalenie zawodowe powoduje wyczerpanie emocjonalne, depersonalizację, poczucie braku skuteczności zawodowej. Zawód pielęgniarki obciążony jest dużą dozą stresorów zarówno emocjonalnych jak i interpersonalnych. Istotą stresu jest odpowiedź organizmu na zakłócenie równowagi, wywoływane różnymi wydarzeniami. Działania pielęgniarki są profesjonalne, zmierzają do zapewnienia holistycznej opieki pacjentowi. Pielęgniarka operacyjna bezpośrednio odpowiada za zdrowie i życie pacjenta podczas zabiegu operacyjnego, czynności zawodowe wykonuje perfekcyjnie z maksymalnym skupieniem.

Cel pracy: Celem niniejszej pracy była analiza czynników wpływających na wypalenie zawodowe wśród pielęgniarek operacyjnych.

Material i metody badawcze: Grupę badaną stanowiło 121 pielęgniarek i pielęgniarzy operacyjnych wrocławskich szpitali. Posłużono się standaryzowanym narzędziem badawczym Kwestionariuszem Wypalenia Zawodowego LBQ, autorstwa M. Santinello w polskiej adaptacji A. Jaworowskiej oraz autorskim kwestionariuszem. Przyjęty poziom istotności ($p < 0,05$) nie pozwolił na potwierdzenie hipotezy głównej. Przyjęto zatem hipotezę alternatywną, a więc stwierdzenie, że pomiędzy zmiennymi występuje istotna statystycznie zależność lub pomiędzy grupami występują różnice.

Wyniki i wnioski: Otrzymane wyniki badań nie potwierdziły wpływu wieku, płci czy długiego stażu pracy powyżej 30 lat na wypalenie zawodowe. Natomiast badając inne zmienne takie jak posiadanie dzieci czy pozostawanie w związkach oraz system pracy dowiedziono ich wpływu na wypalenie zawodowe wśród pielęgniarek operacyjnych. Dowiedziono, że zła współpraca ze środowiskiem lekarskim ma istotny wpływ na wypalenie zawodowe pielęgniarek operacyjnych. Nie udowodniono wpływu konfliktów wśród personelu pielęgniarskiego na wypalenie zawodowe. Wyniki badań własnych nie potwierdziły wpływu uznawania pracy za stresującą na wystąpienie objawów wypalenia zawodowego.

Słowa kluczowe: wypalenie zawodowe, pielęgniarka operacyjna, badania, stres

Poziom wiedzy pielęgniarek na temat samobadania piersi, jako profilaktyka raka piersi

Natalia Możdżeń, Barbara Prochota

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 66

Wstęp: Rak piersi jest najczęstszym wykrywanym nowotworem wśród kobiet. Powstawania przyczyn nowotworu piersi wciąż nie można jednoznacznie określić, ponieważ nie są one do końca znane. Natomiast wiadomo jakie czynniki ryzyka mają wpływ na rozwój raka piersi. Choroba stanowi nie tylko zasadniczy problem natury medycznej, ale także społecznej. Najważniejszą rolę odgrywa profilaktyka pierwotna oraz wtórna. Badania wskazują, iż skrining mammograficzny pozwala zmniejszyć liczbę umieralności na raka piersi nawet do 40%. Szacuje się, że w ciągu ostatniej dekady, śmiertelność spowodowana rakiem piersi, zmniejszyła się o 15%. Spowodowane jest to dzięki zwiększonej wykrywalności nowotworów mało zaawansowanych i coraz skuteczniejszym leczeniu.

Cel pracy: Celem niniejszej pracy było przeprowadzenie badań mających na celu zbadanie poziomu wiedzy pielęgniarek na temat samobadania piersi jako profilaktyki raka piersi.

Material i metody badawcze: W przeprowadzonym badaniu brały udział 104 pielęgniarki. Poprzez panującą sytuację epidemiologiczną w danym czasie, ankiety rozesłano elektronicznie. Pielęgniarki odpowiedziały na 24 pytania zawarte w autorskim kwestionariuszu ankiety. Kwestionariusz podzielony był na metryczkę oraz pytania właściwe. Do analizy uzyskanych badań wykorzystano test chi-kwadrat oraz test Fishera. Wyniki badań przedstawiono w postaci diagramów i opisów.

Wyniki i wnioski: Przeprowadzone badania wykazały iż, pielęgniarki posiadają wysoki poziom wiedzy na temat samobadania piersi oraz profilaktyki raka piersi. Potrafią przeprowadzić samobadanie piersi. Większość przebadanych pielęgniarek przeprowadza systematycznie samobadanie piersi co najmniej raz w miesiącu. Badania także wykazały, iż ankietowane w większości nie korzystają z badań profilaktycznych takich jak mammografia czy USG piersi. Stwierdzono również, iż staż pracy w zawodzie ma wpływu na poziom wiedzy pielęgniarek, im dłuższy staż pracy, tym wiedza pielęgniarek jest na wyższym poziomie.

Słowa kluczowe: nowotwór piersi, profilaktyka, samobadanie piersi, pielęgniarka

Zadania edukacyjne pielęgniarki w opiece szpitalnej nad pacjentem w wieku podeszłym w ocenie personelu pielęgniarskiego

Ewa Kulba, Barbara Prochota

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 67-68

Wstęp: Starzenie się populacji ludzkiej jest problemem globalnym, wyznaczającym nowe kierunki w systemach ochrony zdrowia. Wiek podeszły wydaje się nieuchronnie prowadzić do wielochorobowości, niepełnosprawności i pogorszenia jakości życia. Mobilizuje to szukania nowych sposobów i metod pomocy, opieki i leczenia osób starszych. Rozpoznanie i zaspokajanie potrzeb, indywidualny charakter starości, tworzenie nowych standardów opieki i pielęgnacji, to wyzwania stojące przed współczesnym pielęgniarstwem. Odejście od biomedycznego modelu opieki na rzecz holistycznego podejścia a w tym także podkreślenie wagi komunikacji stawia nowe zadania zawodowe przed personelem pielęgniarskim.

Cel pracy: Głównym celem pracy było określenie zadań edukacyjnych względem hospitalizowanych osób w podeszłym wieku, w ocenie personelu pielęgniarskiego.

Materiał i metody badawcze: Badanie przeprowadzono na grupie 96 pielęgniarek w województwie lubuskim zatrudnionych w 105 Kresowym Szpitalu Wojskowym w Żarach oraz w Żagańskiej filii szpitala, a także w szpitalu „Na Wyspie” w Żarach. Zastosowaną metodą w badaniu była metoda sondażu diagnostycznego za pomocą techniki ankietowej. Jako narzędzia użyto autorskiego kwestionariusza ankiety. W grupie badanej 96,9% stanowiły kobiety. Pod względem wieku dominowały osoby powyżej 41 roku życia (77,2 %) oraz o stażu zawodowym dłuższym niż 20 lat (66,6%). W badanej grupie 49 osób pracowało na oddziałach zabiegowych a 47 na oddziałach zachowawczych. Odpowiedzi uzyskane w badaniach poddano statystycznej analizie ilościowej i jakościowej.

Wyniki: Wśród osób badanych 96,9% pracuje często lub bardzo często z osobami powyżej 60 r.ż. Ponad 83% respondentów uważa, że ich wykształcenie jest wystarczające do realizacji zadań edukacyjnych, jednakże 85,4% sądzi, że podnoszenie kwalifikacji ma wpływ na ich realizację a ponad 90% respondentów widzi potrzebę szkoleń w tym zakresie. Prawie 60% badanych uważa, że potrzeby edukacyjne najczęściej dotyczą wiedzy pacjenta na temat choroby. W ocenie trudności przy realizacji zadań edukacyjnych najczęściej wymieniano zaburzenia typu demencja, otępienie (34,4%) oraz niepełnosprawność i deficyt samoopieki (30,2%). Równocześnie ponad 76% respondentów uznało, że bardzo rzadko lub tylko czasem mają czas na czynności edukacyjne, i również 76% podaje większą liczbę personelu jako czynnik poprawiający realizację potrzeb

edukacyjnych pacjenta w podeszłym wieku. Zdecydowana większość badanych (97,9%) uznała, że prawidłowa komunikacja z pacjentem wpływa na realizację zadań edukacyjnych. Ponadto w opinii ponad 84% respondentów zadania edukacyjne dotyczą także rodzin pacjentów a dla około 70% współpraca z rodziną jest trudniejsza niż z samym pacjentem.

Wnioski: Najczęściej realizowana potrzeba edukacyjna pacjenta w podeszłym wieku jest związana z deficytem wiedzy na temat choroby. Ankietowany personel pielęgniarski uważa się za dobrze przygotowany do zadań edukacyjnych względem osób starszych, ale sygnalizuje potrzebę przeprowadzania szkoleń. Współpraca w zespole interpersonalnym ma zróżnicowany charakter, jest oceniana zarówno pozytywnie jak i negatywnie. Liczba personelu pielęgniarskiego jest niewystarczająca a jej zwiększenie uznano za istotny czynnik poprawiający zaspokajanie potrzeb edukacyjnych osób starszych. Realizacja zadań edukacyjnych dotyczy zarówno pacjenta jak i jego rodziny. Prawidłowa komunikacja odgrywa tu znaczącą rolę a więcej trudności obserwuje się w relacji z rodziną.

Słowa kluczowe: pacjent w podeszłym wieku, potrzeby edukacyjne, rola pielęgniarki.

Wiedza pielęgniarek na temat postępowania z pacjentem chorym zakaźnie

Katarzyna Wieczorek, Irena Smółka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 69-70

Wstęp: Ostatnie stulecie było niezwykle intensywnym okresem rozwoju cywilizacji. Świat zmienił się niemal o 180°. Podróżowanie stało się łatwe i popularne -pozwala to na poznanie kultury i życia ludzi w innych krajach. Powszechna globalizacja sprawia jednak, że jednostki chorobowe, które dotychczas występowały endemicznie, mogą być przenoszone w różne zakątki globu. W historii współczesnej mieliśmy kilka przypadków epidemii, które niosły wysokie ryzyko rozprzestrzenienia się po całym świecie. Była to m.in. ptasia grypa (H5N1), świńska grypa (AH1N1), SARS-CoV (2002 r.) i MERS-CoV (2012r.). 11 marca 2020 roku WHO (World Health Organization) ogłosiło na świecie stan pandemii. Do dnia dzisiejszego (tj 02.02.2021 r.) cały świat i ochrona zdrowia walczy z pandemią koronawirusa SARS – CoV -2 wywołująca chorobę COVID-19.

Cel pracy: Celem pracy jest określenie poziomu wiedzy pielęgniarek oraz pielęgniarzy na temat postępowania z pacjentem chorym na COVID – 19.

Material i metody badawcze: Badania przeprowadzono w grupie 102 osób. Kwestionariusz ankiety został rozprawdany na jednym z portali społecznościowych w grupach zrzeszających pielęgniarki. Badania przeprowadzono w okresie od grudnia 2020 do marca 2021 roku. W badaniu prowadzonym przez autorkę pracy zastosowano metodę sondażu diagnostycznego. W tym przypadku jako technikę badawczą zastosowano kwestionariusz ankiety. Autorska ankieta wykorzystana do przeprowadzenia badania składała się z dwóch części. Pierwsza z nich odnosiła się do zmiennych socjo-demograficznych ankietowanych osób. Część druga to pytania odnoszące się bezpośrednio do tematu opieki nad osobami chorymi na COVID-19.

Wyniki: Wykazano zależność pomiędzy wykształceniem, a poziomem wiedzy badanych odnośnie definicji ozdrowieńca. Wykazano także zależność pomiędzy płcią, a poziomem wiedzy badanych odnośnie definicji kwarantanny. Analiza odpowiedzi badanych osób wykazała zależność pomiędzy wiekiem, a poziomem wiedzy badanych odnośnie definicji izolacji. Wykazano istnienie zależność pomiędzy miejscem pracy, a poziomem wiedzy badanych odnośnie procedury dekontaminacji pomieszczeń. W toku prowadzonych badań wskazano istnienie zależność pomiędzy miejscem zamieszkania, a opinią na temat konieczności szczepień. Analiza odpowiedzi udzielonych przez ankietowanych pokazała, że o szczepieniach najlepsze zdanie ma najmłodsza grupa pracowników.

Wnioski: Poziom wiedzy pielęgniarek w temacie opieki nad pacjentem z chorobą zakaźną jest wysoki, ale wymaga gruntownego przypomnienia podstawowych zagadnień.

Słowa kluczowe: wiedza, pielęgniarki, choroby zakaźne, opieka

Postawy personelu medycznego w Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii wobec eutanazji

Sylwia Rutkowska – Rataj, Irena Smółka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 71-72

Wstęp: Współcześnie eutanazja postrzegana jest w bardzo zróżnicowany sposób, zarówno przez osoby ze środowiska medycznego jak i osoby nie związane z medycyną. Dla jednych jest ona sposobem na bezbolesną śmierć, bez cierpienia, z godnością, bez upokorzeń związanych z chorobą. W opinii innych eutanazja to zabójstwo drugiego człowieka. Problem eutanazji w dalszym ciągu budzi duże kontrowersje wśród społeczeństwa. Podejście do śmierci zmieniało się a przestrzeni wieków. W dzisiejszym świecie wraz z rozwojem nauki i techniki jesteśmy w stanie przedłużać życie ludzkie przy zastosowaniu różnych metod. Niejednokrotnie za cenę dodatkowego bólu i cierpienia osoby chorej. Proceder ten jest szczególnie widoczny w Oddziałach Anestezjologii i Intensywnej Terapii, gdzie zarówno dyspozycyjność sprzętu, często najwyższej jakości oraz wysoce wyspecjalizowany personel niejednokrotnie podejmują walkę o życie drugiego człowieka, często za wszelką cenę. Zapomina się wówczas o godności i szacunku względem chorego.

Cel pracy: Celem pracy było sprawdzenie postaw personelu medycznego pracującego w Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii wobec eutanazji.

Materiał i metoda badawcza: W badaniu wykorzystano narzędzie badawcze w postaci kwestionariusza ankiety własnego autorstwa. Składa się on z 24 pytań zamkniętych. W badaniu udział wzięło 108 osób z personelu medycznego pracującego w Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii.

Wyniki i wnioski: Z przeprowadzonych badań wynika, że dużą grupę stanowią osoby wyznające religię chrześcijańską – 70,4 %, według badanych eutanazja to synonim godnej śmierci – 37 %, większość ankietowanych odpowiedziała, że na podjęcie decyzji o eutanazji ma wpływ wiara – 73,1 %. Poparcie dla eutanazji wyraziło 62 % badanych w przypadku nieuleczalnej choroby – 70,1 %, natomiast przeciwnicy stanowili 19,4 % ankietowanych i w większości odpowiedzieli, że nie pozwala im na to wyznawana wiara – 40,6 %. Za legalizacją eutanazji w Polsce opowiedziało się 60,2 % respondentów. Według nich decyzję o eutanazji powinna podjąć osoba chora – 55,6 %, a uprawnienia do jej przeprowadzenia należałoby powierzyć specjalnie powołanemu zespołowi – 58,3 %. Na pytanie o eutanazję własną twierdząco odpowiedział 63,9 % ankietowanych, natomiast na eutanazję któregoś z członków rodziny zgodziłoby się 58,3 % badanych.

Zdaniem większości legalizacja eutanazji może prowadzi do nadużyć – 69,4 %, jednak obecne uregulowania prawne w ich opinii są zbyt restrykcyjne – 56,5 %.

Godna śmierć według respondentów oznacza przerwanie uporczywej terapii – 49,1 %, a jej wyznacznikiem jest uśmierzenie bólu – 79,6 %. Uporczywa terapia według większości jest to terapia daremna, która nie daje szans na przeżycie – 80,6 %, działaniami podejmowanymi w ramach uporczywej terapii ankietowani jednogłośnie uznali zwiększanie parametrów wentylacyjnych respiratora – 100 %. O zaprzestaniu terapii daremnej powinien decydować specjalnie powołany zespół – 62 %, natomiast czynnikami determinującymi wdrażanie i kontynuowanie uporczywej terapii według badanych jest głównie presja ze strony rodziny – 74,1 %. Respondenci uznali, że wiek pacjenta powinien mieć wpływ na podejmowane wobec niego działania terapeutyczne – 62 %. Wyrazili również opinię, że prowadzenie uporczywej terapii stanowi łamanie praw chorego do godnej śmierci – 76,9 %, a rezygnując z terapii daremnej możemy zapewnić godne umieranie pacjentowi – 86,1 %. Według ankietowanych eutanazja nie jest tożsama z zaprzestaniem prowadzenia uporczywej terapii – 64,8 %.

Słowa kluczowe: personel medyczny, eutanazja, śmierć, terapia daremna, godna śmierć

Jakość życia pacjentów z Reumatoidalnym Zapaleniem Stawów

Michalina Kuśmirowska, Irena Smółka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 73

Wstęp: Reumatoidalne Zapalenie Stawów jest przewlekłe postępującą, autoimmunologiczną chorobą zapalną dotyczącą głównie stawów. Przebiega z okresami zaostrzeń i remisji, co przekłada się na nasilenie towarzyszących objawów i ogólną sprawność chorego. Najczęstszymi objawami RZS jest ból i tkliwość stawów z obrzękiem, deformacje stawowe oraz tzw. „sztywność poranna”, czyli zaburzenie ruchomości stawów po ich dłuższym unieruchomieniu. Choroba ta zwykle obejmuje stawy w sposób symetryczny, a poza nimi, może dotyczyć także narządów wewnętrznych. Najczęściej dochodzi do zajęcia ważnych narządów takich jak płuca, mięsień sercowy oraz nerki.

Cel pracy: Celem pracy jest przedstawienie jakości życia pacjentów z Reumatoidalnym Zapaleniem Stawów.

Materiał i metody badawcze: Grupę badaną stanowiło 199 pacjentów z RZS hospitalizowanych w Klinice Reumatologii i Chorób Wewnętrznych Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu. W badaniu wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego przy użyciu narzędzia badawczego w postaci kwestionariusza ankiety. Ankieta składała się z dwóch narzędzi standaryzowanych – WHOQOL-BREF oraz HAQ-DI, a także z pytań dotyczących wieku, czasu trwania choroby oraz obecności chorób współistniejących.

Wyniki badań: Pacjenci ocenili swoją jakość życia średnio na 3,30 punktów w skali 1-5, co oznacza średnią jakość życia. Wykazano istotną statystycznie ujemną korelację zachodzącą pomiędzy jakością życia badanych, a występowaniem chorób współistniejących, natężeniem bólu oraz sprawnością fizyczną ($p < 0,05$). Analiza zebranego materiału nie wykazała natomiast istotnej zależności pomiędzy jakością życia a wiekiem chorych oraz czasem trwania RZS.

Wnioski: Jakość życia pacjentów z RZS jest umiarkowana. Najwyżej została oceniona jakość życia w domenie psychologicznej, a najniżej w somatycznej. Na jakość życia pacjentów z RZS negatywnie wpływa obecność chorób współistniejących oraz natężenie bólu. Lepsza sprawność fizyczna (HAQ-DI) pozytywnie oddziałuje na jakość życia chorych. Determinantami jakości życia nie jest wiek ani czas trwania choroby.

Słowa kluczowe: Reumatoidalne Zapalenie Stawów, jakość życia, WHOQOL-BREF, HAQ- DI, ból

Analiza i ocena wybranych zachowań zdrowotnych w grupie młodych dorosłych mieszkańców wsi

Aneta Łyjak, Irena Smółka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 74

Wstęp: Zachowania zdrowotne to działania podejmowane przez ludzi, które mają wpływ na ich zdrowie. Obejmują działania prowadzące do poprawy zdrowia, takie jak dobre odżywianie i aktywność fizyczna, oraz działania zwiększające ryzyko chorób, takie jak palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu i ryzykowne zachowania seksualne.

Cel pracy: Celem głównym przeprowadzonych badań będzie ocena i analiza zachowań zdrowotnych w grupie młodych dorosłych (20-30 lat) mieszkańców wsi.

Material i metody badawcze: Badanie zostało przeprowadzone w miesiącach styczeń - marzec 2021 roku, metodą sondażu diagnostycznego, w grupie młodych dorosłych mieszkańców wsi gminy Syców. Ankiety rozdano 120 osobom. W pracy wykorzystano następujące narzędzia badawcze: Kwestionariusz ankiety socjodemograficznej, Inwentarz Zachowań Zdrowotnych, Ateńską Skalę Bezsensowności AIS, Kwestionariusz ankiety do punktowej oceny stosowanego sposobu żywienia, Test AUDIT (Test Rozpoznawania Problemów Alkoholowych), Test uzależnienia od nikotyny według Fagerstorma, autorski kwestionariusz dotyczący aktywności fizycznej badanego.

Wnioski: Zachowania zdrowotne w badanej grupie wzrastają wraz z wiekiem respondentów. Kobiety oraz osoby w stałych związkach mają wyższe nasilenie zachowań zdrowotnych. Sytuacja materialna respondentów wpływa na pozytywne nastawienie psychiczne respondentów. Bezsensowność wpływa negatywnie na uzależnienie od nikotyny oraz ryzykowny wzorzec spożywania alkoholu w badanej grupie. Im większe uzależnienie od nikotyny, tym mniejsza aktywność fizyczna. Im lepsza ocena sposobu odżywiania się tym większa aktywność fizyczna, sprawność fizyczna i częstość ćwiczeń.

Słowa kluczowe: zachowania zdrowotne, młodzi dorośli, wieś, alkohol, bezsensowność, aktywność fizyczna, odżywianie

Stres oraz indywidualne strategie radzenia sobie ze stresem w pracy personelu pielęgniarskiego

Nikola Litwińczuk, Irena Smółka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 75

Wstęp: Stres jest nieodłącznym elementem pracy pielęgniarki/pielęgniara. W codziennej pracy, personel pielęgniarski spotyka się z różnorodnymi czynnikami stresogennymi. Przewlekły stres wpływa niekorzystnie na stan naszego zdrowia, dlatego kluczowym czynnikiem jest odpowiednie dobranie strategii radzenia sobie z nim.

Cel pracy: Celem pracy była analiza zjawiska stresu w codziennej pracy personelu pielęgniarskiego. W pracy zostały ukazane czynniki stresogenne dla pielęgniarek/pielęgniarzy, stopień odczuwania stresu oraz metody radzenia sobie z nim.

Material i metody badawcze: W badaniu wzięły udział 102 osoby. 97,1% stanowiły kobiety, 2,9% mężczyźni. Średni wiek badanych to 41,24 lata. Metodą badawczą był sondaż diagnostyczny. użytym narzędziem badawczym była anonimowa, dobrowolna ankieta własna.

Wyniki: 44,1% badanych deklarowała, że odczuwany stres w codziennej pracy jest na poziomie średnim. 58,4% ankietowanych często odczuwa stres w pracy. 64,7 % ankietowanych uznało że najbardziej stresująca jest odpowiedzialność za życie i zdrowie pacjentów oraz spora ilość obowiązków – 62,7%. 91% osób podejmuje walkę ze stresem a 65,3% uznaje, że podejmowane wysiłki przynoszą pozytywny efekt. Głównymi metodami radzenia sobie ze stresem wśród badanej grupy jest szukanie wsparcia wśród przyjaciół i rodziny oraz zajmowanie się czymś innym.

Wnioski: Personel pielęgniarski odczuwa stres na średnim poziomie. Wykazano zależność między wiekiem a podejmowanymi strategiami radzenia sobie ze stresem. Staż pracy oraz wykształcenie pielęgniarek/pielęgniarzy nie ma wpływu na poziom odczuwania przez nich stresu. Grupa badana przyznała, że stres wpływa na wykonywanie ich pracy, najczęściej wywołując zmęczenie.

Słowa kluczowe: stres, pielęgniarki, radzenie sobie ze stresem

Diagnostyka zasobów ludzkich w kontekście cech przydatności zawodowej w środowisku pielęgniarskim w województwie lubuskim

Marta Kucharska, Irena Smółka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 76

Wstęp: Praca stanowi o znaczeniu diagnostyki zasobów ludzkich w kontekście cech przydatności zawodowej w środowisku pielęgniarskim w województwie lubuskim. W części teoretycznej zawarta jest istota zasobów ludzkich w zarządzaniu organizacjami, oraz w jaki sposób można je diagnozować. W świetle literatury przedmiotu przedstawiono cechy szczególne w zarządzaniu zasobami ludzkimi w zakładach opieki zdrowotnej.

Cel pracy: Celem pracy było sprawdzenie czy w szpitalach w województwie lubuskim pielęgniarski są diagnozowane w kontekście cech przydatności zawodowej. Badania zostały przeprowadzone metodą sondażu, wśród personelu pielęgniarskiego, wykorzystując do tego arkusz ankiety własnej.

Materiał i metody badawcze: Badanie przeprowadzono od 1.03.2021 r. do 31.03.2021 r. wśród 100 pielęgniarek pracujących na oddziałach w województwie lubuskim. Metodą badawczą zastosowaną w pracy był sondaż diagnostyczny, narzędziem autorski kwestionariusz ankiety. Do oceny istotności związków między dwiema zmiennymi jakościowymi zastosowano test niezależności chi-kwadrat.

Wyniki i wnioski: Wyniki badań pokazują, że pielęgniarki, które przy przyjęciu do pracy na oddział nie zostały zdiagnozowane w 41,7% są niezadowolone z miejsca pracy, wśród pielęgniarek zdiagnozowanych w kontekście cech przydatności zawodowej przed zatrudnieniem nie ma jednostek niezadowolonych (0%). Również wśród pielęgniarek ocenianych po okresie próbnym występuje przewaga pielęgniarek zadowolonych w stosunku do nieocenionych po okresie próbnym (67,2% vs. 58,3%). Mimo, że 71% pielęgniarek uznało, że była im udzielana informacja zwrotna na temat jakości ich pracy, tylko 38% pielęgniarek uważa, że było to zgodne z zasadami feedbacku. Zasięg terytorialny szpitali, w których pracują pielęgniarki nie ma statystycznie znaczenia na częstość występowania diagnostyki zasobów ludzkich w kontekście cech przydatności zawodowej.

Na podstawie analizy statycznej zebranych danych, można stwierdzić, że zjawisko diagnostyki zasobów ludzkich pielęgniarek w województwie lubuskim jest rzadkie (13%), do pracy na oddział pielęgniarki są zatrudniane na podstawie zapotrzebowania na personel oraz losowości.

Słowa kluczowe: diagnostyka, personel, pielęgniarka, przydatność zawodowa, zasoby ludzkie, zarządzanie

Bariery w świadczeniu holistycznej opieki zdrowotnej w ujęciu transkulturowym

Jolanta Gozdur, Irena Smółka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 77

Wstęp: Z różnych powodów w Polsce żyje coraz więcej osób z mniejszości kulturowych i coraz częściej stają się oni pacjentami polskich szpitali, którzy liczą na profesjonalną opiekę. Ogromne znaczenie w trakcie leczenia mają różnice kulturowe. Brak obeznania w danej wierze bądź nieznaną języka może spowodować uprzedzenia, prowadzące z kolei do powstawania szeregu różnorodnych nieporozumień w czasie interakcji z pacjentem, co negatywnie wpływa na całokształt relacji oraz współpracy z chorym i jego najbliższymi.

Cel pracy: Rozpoznanie najistotniejszych barier, które napotyka personel medyczny w ramach świadczenia opieki medycznej w konfrontacji ze środowiskiem multikulturowym.

Materiał i metody badawcze: W pracy wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego z zastosowaniem autorskiego kwestionariusza ankiety. W badaniu wzięło udział 143 pielęgniarek i lekarzy zatrudnionych w WSS im. Gromkowskiego we Wrocławiu wśród personelu medycznego w różnym wieku, posiadających zróżnicowane wykształcenie i staż pracy.

Wyniki i wnioski: 90,91% ankietowanych sprawowało opiekę nad pacjentem odmiennym kulturowo, z czego 16,08% z nich raczej często, natomiast 2,80% dość często. Poziom opieki zdrowotnej jest niezadawalający, tylko 27,97% ankietowanych uważa się za osoby przygotowane w stopniu dobrym, a 6,99% w stopniu bardzo dobrym. Personel medyczny ma świadomość potrzeby pogłębiania wiedzy w zakresie transkulturowości. Najczęstszym problemem wskazanym przez personel medyczny była nieznaną języków obcych i kultury, jednak większość personelu medycznego nie uważa odmiennych kulturowo chorych za „pacjentów trudnych”.

Słowa kluczowe: wielokulturowość, pacjent odmienny kulturowo, bariery, opieka pielęgniarska.

Postawy personelu pielęgniarskiego wobec pandemii Covid – 19

Marzena Dobruchowska, Irena Smółka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 78

Wstęp: Panująca na świecie w chwili obecnej pandemia koronawirusa SARS-CoV-2, mimo, iż budzi ogromne obawy, historycznie nie jest najtrudniejszą i najgorszą z jaką walczyła ludzkość. Na pierwszej linii frontu, walki z pandemią stoi personel medyczny. Sytuacja jest niezwykle dynamiczna, zmienia się praktycznie każdego dnia. Praca w trakcie pandemii to ogromne obciążenie psychiczne dla pielęgniarek.

Cel pracy: Celem głównym pracy jest zbadanie i analiza postaw przyjmowanych przez personel pielęgniarski wobec pracy w czasach pandemii COVID-19.

Material i metody badawcze: W ankiecie wzięło udział 555 respondentów, były to osoby pracujące jako personel medyczny w czasie panowania pandemii Covid-19 na terenie Polski. Wiek badanych mieści się w przedziale od 22 do 66 lat. Badania przeprowadzone zostały w okresie styczeń-marzec 2021r. Badania przeprowadzono przy użyciu metody sondażu diagnostycznego, z wykorzystaniem techniki ankietowania. Narzędziem badawczym był autorski kwestionariusz ankiety.

Wyniki i wnioski: Pandemia Covid-19 powoduje wyczerpanie emocjonalne wśród personelu pielęgniarskiego, wzbudza u niego lęk i niepokój oraz negatywny wpływ na ich nastrój, wymuszona przez pandemię Covid-19 zmiana warunków pracy wywołała wśród personelu pielęgniarskim psychiczne i fizyczne zmęczenie - jest niezadowolony z warunków pracy z pacjentem zakażonym wirusem SARS-CoV-2. Pandemia trwająca w Polsce od marca do chwili obecnej w większości nie wpłynęła na relacje personelu pielęgniarskiego. Współpraca personelu pielęgniarskiego w czasie pandemii Covid-19 opiera się na wzajemnym wsparciu i empatii.

Personel pielęgniarski odczuwa brak poszanowania ze strony przełożonych podczas pracy w warunkach pandemii Covid-19.

Deficyt personelu pielęgniarskiego podczas pandemii Covid-19 przyczynia się do obniżenia wydajności pracy, powoduje gorsze relacje między pracownikami, utrudnia komunikację, nasila roztargnienie i powoduje problemy z koncentracją podczas wykonywania obowiązków w pracy.

Słowa kluczowe: Covid-19, personel pielęgniarski, pandemia, postawy, postawy personelu pielęgniarskiego

Zmiana stosunku do otoczenia oraz personelu medycznego, jaka dokonała się w pacjentkach chorujących na raka piersi

Izabela Bryniarska, Irena Smółka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 79

Wstęp: Rak piersi jest najczęstszym nowotworem złośliwym u kobiet. Jego wpływ na życie każdej osoby dotkniętej chorobą jest wielowymiarowy – to osobista tragedia nie tylko z powodu utarty zdrowia, ale również z powodu modyfikacji pełnionych ról społecznych. Zmieniają się również cele życiowe, marzenia, plany, wyznawane dotąd wartości przestają mieć znaczenie. Te wszystkie zmiany mają odzwierciedlenie w postrzeganiu otoczenia i relacjach z nim a w efekcie na nowo kształtują osobowość chorej.

Cel pracy: dokonanie analizy wpływu choroby nowotworowej na zmianę stosunku do otoczenia oraz personelu medycznego kobiet chorujących na raka piersi.

Material i metody: Badaniem objęto grupę 101 kobiet – członkiń grupy „Amazonka życie po diagnozie rak piersi” znajdującej się na jednym z internetowych portali społecznościowych. Jest to grupa Fundacji Onkologicznej No pasaRAK, której celem jest pomoc w funkcjonowaniu osobom dotkniętym rakiem piersi. W pracy posłużono się autorskim kwestionariuszem ankiety a uzyskane dane analizowano przy pomocy testu Shapiro – Wilka, McNemara oraz testów t- student.

Wyniki: Przeprowadzone badanie dowiodło, że przebycie choroby nowotworowej ma wpływ na zmianę stosunku do otoczenia oraz personelu medycznego kobiet chorujących na raka piersi.

Wnioski: Choroba nowotworowa wpływa na sferę osobistą i psychiczną kobiet chorujących na raka piersi przez co zmianie ulegają wartości, priorytety oraz odczuwanie emocji. Większość kobiet które odczuwają zmianę w sferze rodzinnej określają swoje kontakty w chwili obecnej jako lepsze niż przed chorobą, natomiast negatywnie oceniają wpływ choroby na status ekonomiczny. Doświadczenia respondentek w kontaktach z lekarzami i pielęgniarkami podczas trwania procesu diagnostyczno – terapeutycznego były znacznie wyżej ocenione niż w czasie z przed choroby w związku z czym można stwierdzić, iż choroba nowotworowa wpływa na poprawę wizerunku personelu medycznego

Słowa kluczowe: rak piersi, onkologia, leczenie, mastektomia, chemioterapia, radioterapia, emocje, psychoonkologia, wsparcie społeczne, stres onkologiczny, zespoły depresyjne i lękowe, strategie adaptacyjne, obraz siebie, czynniki społeczne, personel medyczny, pielęgniarka.

Analiza stylu życia pracowników ochrony zdrowia

Joanna Dura, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 80

Wstęp: Stan zdrowia człowieka uzależniany jest od wielu czynników. Przede wszystkim od: czynników genetycznych, czynników związanych ze środowiskiem zewnętrznym oraz stylu życia. Podstawą prozdrowotnego stylu życia jest podejmowanie świadomych zachowań mających pozytywny wpływ na stan zdrowia. Zachowania zdrowotne są, według definicji „działaniami, które zgodnie z aktualnym stanem wiedzy medycznej mogą wywołać określony efekt zdrowotny o charakterze pozytywnym bądź negatywnym” Do zachowań zdrowotnych zalicza się: odpowiednią dietę, aktywność fizyczną, palenie tytoniu i spożywanie alkoholu.

Cel pracy: Analiza stylu życia pracowników ochrony zdrowia.

Material i metody badawcze: Metoda badawcza jaką wykorzystano w pracy to metoda sondażu diagnostycznego. Technika badawczą było ankietowanie, narzędzie do badań stanowił autorski kwestionariusz ankiety. osób uczestniczących w badaniu był dobrowolny. Badania przeprowadzono za pomocą ankietyzacji internetowej z wykorzystaniem kwestionariusza Google.

Wyniki i wnioski: Wykazano, iż pracownicy ochrony zdrowia w wielu dziedzinach życia nie prowadzą prozdrowotnego stylu życia. Potwierdzono, że prozdrowotne zachowania mogą wpływać zarówno na zmniejszenie ilości stresu związanego z pracą jak i zmniejszenie szansy na wystąpienie wypalenia zawodowego w grupie pracowników służby zdrowia.

Słowa kluczowe: pielęgniarka, położna, styl życia, zachowania zdrowotne

Poziom satysfakcji dzieci z cukrzycą typu 1 leczonych ciągłym podskórnym wlewem insuliny

Aneta Otto, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 81

Wstęp: Cukrzyca typu 1 jest zaliczana do najczęściej występujących chorób przewlekłych wieku dziecięcego. Leczenie tej choroby wiąże się z koniecznością podawania insuliny. Według wielu źródeł najskuteczniejszą metodą podaży insuliny jest metoda ciągłego podskórnego wlewu insuliny (CPWI) przy użyciu osobistej pompy insulinowej (OPI). Pompa insulinowa daje wiele możliwości choremu, który chce przejąć kontrolę nad cukrzycą i prowadzić takie życie jak osoba zdrowa.

Cel pracy: Celem głównym pracy była ocena zadowolenia dzieci z cukrzycą typu 1 leczonych za pomocą ciągłego podskórnego wlewu insuliny.

Material i metody badawcze: Badaniem objęto 106 dzieci chorych na cukrzycę typu 1 w wieku od 2 do 18 lat leczonych metodą ciągłego podskórnego wlewu insuliny za pomocą OPI. W pracy zastosowano metodę sondażu diagnostycznego oraz technikę ankietowania. Jako narzędzie badawcze wykorzystano autorki kwestionariusz ankiety oraz polską wersję autoryzowanego kwestionariusza PedsQL 3.0, modułu cukrzycowego z 2008 r. Przybyszewskiego B., Czerwionki-Szaflarskiej M. i Żbikowskiej - Bojko M.

Wyniki: Analiza wyników pozwala stwierdzić, iż średnia ocena ogólnej jakości życia wynosi 68,35 punktu, a więc problemy z ogólną jakością życia nie występują „prawie nigdy”. Wszystkie dzieci były przeszkolone z obsługi osobistej pompy insulinowej, a ponad 80% z nich czuje się bardzo dobrze przygotowanymi do stosowania OPI. 6,23% dzieci swój komfort/poziom życia w związku ze stosowaniem terapii pompowej oceniała bardzo dobrze, 47 dzieci (44,34%) dobrze, a 10 dzieci (9,43%) nie umiało tego ocenić. Dzieci stosujące ciągły podskórny wlew insuliny korzystają z nowoczesnych technologii, które ułatwiają samokontrolę w cukrzycy- 50% dzieci korzysta z FreeStyle Libre, a nieco ponad 40% z CGM, ale też, mimo stosowania nowoczesnych technologii 83,96% stosuje nadal glukometr.

Wnioski: Nie stwierdzono znacznego wpływu wieku oraz płci, czasu trwania choroby i czasu trwania leczenia za pomocą pompy insulinowej na poziom satysfakcji z życia. U większości dzieci leczonych za pomocą pompy insulinowej ogólny poziom satysfakcji z życia był dobry.

Słowa kluczowe: dziecko, cukrzyca typu 1, jakość życia, osobista pompa insulinowa, ciągły podskórny wlew insuliny.

Oczekiwania i postawy rodziców dzieci hospitalizowanych w oddziale Pediatrii wobec personelu pielęgniarskiego

Sylwia Rychlik, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 82

Wstęp: Choroba dziecka jest sytuacją trudną, stresową i często wiąże się z koniecznością pobytu w szpitalu. Hospitalizacja wywala negatywne emocje i lęk, wymaga prawidłowej adaptacji dziecka oraz jego rodziców do warunków szpitalnych poprzez współpracę z personelem pielęgniarskim. Pobyt w szpitalu dziecka wraz z rodzicem / opiekunem wymaga od personelu wyrozumiałości, życzliwości, empatii oraz umiejętności komunikowania się, pomimo różnych reakcji i postaw rodziców wobec choroby i hospitalizacji dziecka.

Cel pracy: Celem głównym pracy była analiza oczekiwań i postaw rodziców dzieci hospitalizowanych w oddziale pediatrii wobec personelu pielęgniarskiego.

Material i metody badawcze: Badaniem objęto 104 rodziców dzieci hospitalizowanych w Klinicznym Oddziale Pediatrii w Zielonej Górze.

W pracy zastosowano metodę sondażu diagnostycznego oraz technikę ankietowania. Jako narzędzie badawcze wykorzystano autorki kwestionariusz ankiety.

Wyniki: Z analizy zgromadzonego materiału wynika, że co trzeci rodzic (31%) podczas przyjęcia dziecka do szpitala odczuwał zdenerwowanie i strach o zdrowie i życie dziecka. Rodzice hospitalizowanych dzieci podczas pobytu w oddziale oczekiwali od personelu pielęgniarskiego zapewnienia poczucia bezpieczeństwa dziecku oraz opiekunowi, a także świadczenia opieki pielęgniarskiej z empatią i profesjonalnym podejściem. Dla 68 % rodziców szczególnie ważna w relacji z personelem pielęgniarskim była postawa przyjmowana wobec dziecka oraz opiekuna. W opinii badanych rodziców stosunek pielęgniarki do dziecka był serdeczny i przyjazny. Pielęgniarka sprawująca opiekę nad dzieckiem wykazywała postawę życzliwości i zrozumienia.

Wnioski: Czynnikiem determinującym oczekiwania i postawy rodziców wobec personelu pielęgniarskiego były: przyczyna hospitalizacji dziecka, tryb przyjęcia dziecka do oddziału oraz charakter choroby.

Słowa kluczowe: dziecko, hospitalizacja, oczekiwania, postawy, pielęgniarka, rodzice

Opinie pielęgniarek zatrudnionych na oddziale intensywnej terapii na temat stosowania Karty Terapii Daremnej

Marta Wal, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 83

Wstęp: Postęp w technice i rozwoju nauki umożliwia leczenie i długie podtrzymywanie przy życiu pacjentów w skrajnie złym stanie. W procesie terapeutycznym zaniedbuje się prawo pacjentów do spokojnej śmierci. Konsultant krajowy w dziedzinie Intensywnej Terapii wydał wytyczne dotyczące zasad postępowania wobec pacjenta, który sam nie może złożyć oświadczenia woli.

Cel pracy: Celem pracy było poznanie opinii oraz określenie poziomu wiedzy pielęgniarek zatrudnionych na OIT nt. wytycznych związanych ze stosowaniem Karty Terapii Daremnej.

Material i metody badawcze: Grupę badaną stanowiło 101 pielęgniarek i pielęgniarzy zatrudnionych na oddziale intensywnej terapii w Regionalnym Centrum Zdrowia w Lubinie oraz w szpitalach różnej referencyjności w całej Polsce. Badania prowadzono od maja do czerwca 2021r. po wcześniejszym uzyskaniu należnych zgód. Wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego, zastosowano autorski kwestionariusz ankiety. Analizę i opracowanie statystyczne odpowiedzi przeprowadzono za pomocą wyznaczonej dla poszczególnych pytań dominanty oraz testu niezależności chi kwadrat.

Wyniki i wnioski: Personel pielęgniarski w większości zna wytyczne protokołu. Pielęgniarki często spotykają się z terapią uciążliwą w miejscu pracy. Zaprzestanie stosowania metod sztucznie przedłużających życie z pozostawieniem metod łagodzenia bólu, niepokoju i odżywiania jest popieraną przez personel pielęgniarski formą postępowania wobec pacjentów, u których wcześniej stosowane leczenie jedynie przedłuża ich cierpienie. Poparcie protokołu terapii daremnej nie jest podyktowane udziałem pielęgniarek w procedurze terapii daremnej.

Słowa kluczowe: terapia uciążliwa, terapia daremna, Karta Terapii Daremnej, pielęgniarka, intensywna terapia.

Ocena natężenia bólu pooperacyjnego u pacjentów po zabiegach ortopedycznych

Ewa Marucińska, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 84

Wstęp: Niemalże po każdym zabiegu operacyjnym pacjent doświadcza nieprzyjemnego uczucia w postaci bólu pooperacyjnego. Na natężenie odczuwanych dolegliwości bólowych składa się szereg różnych czynników: wiek, płeć, rodzaj zabiegu, rodzaj znieczulenia.

Cel pracy: Ocena stopnia natężenia bólu i samopoczucia pacjentów po zabiegach ortopedycznych.

Material i metody badawcze: Badania przeprowadzono wśród 101 pacjentów szpitala Regionalnego Centrum Zdrowia w Lubinie, oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej, w okresie od lutego do marca 2021 roku.

Wyniki i wnioski: Pacjenci oceniają swoje dolegliwości bólowe średnio na poziomie 5-6 w skali NRS oraz VAS. Natężenie bólu determinują wiek oraz płeć chorych - wraz z wiekiem wzrasta poziom natężenia dolegliwości bólowych. Rodzaj zastosowanego znieczulenia nie wpływa na stopień natężenia bólu. Natężenie dolegliwości bólowych jest niższe wśród mężczyzn niż u kobiet. Najczęściej stosowane metody przeciwbólowe w oddziale ortopedii to farmakoterapia (doustna i dożylna) oraz fizjoterapia. Poziom natężenia bólu jest wyższy u pacjentów operowanych w trybie planowym niż ostro dyżurowym.

Słowa kluczowe: ból pooperacyjny, zabiegi ortopedyczne, metody łagodzenia bólu

Ocena natężenia bólu i samopoczucia u pacjentów po zabiegach operacyjnych wobec stosowanych metod analgezji

Agata Baraniecka, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 85-86

Wstęp: Ból pooperacyjny wywołany chirurgicznym przecięciem tkanek jest bólem ostrym; wpływa na jakość życia oraz kondycję psychiczną pacjentów. Ten rodzaj bólu jest najsilniejszy w pierwszej i drugiej dobie po zabiegu, w kolejnych dobach stopniowo zmniejsza się. Ogromnie ważne, z punktu widzenia zarówno pacjenta, jak i personelu medycznego jest monitorowanie bólu, ocena jego stopnia natężenia, a zwłaszcza jego skuteczne zwalczanie.

Cel pracy: Celem głównym pracy była ocena natężenia bólu i samopoczucia u pacjentów w pierwszej dobie po zabiegu operacyjnym wobec stosowanych metod analgezji. Ponadto założono zbadanie czynników determinujących stopień natężenia bólu u pacjentów po zabiegach operacyjnych, ocenienie wiedzy oraz czynników determinujących wiedzę pacjentów operowanych na temat metod znieczulenia oraz określenie poziomu zadowolenia pacjentów ze stosowanych względem nich metod analgezji.

Materiał i metody badawcze: W pracy wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego, techniką jaką zastosowano to ankietywanie. Narzędzia, które wykorzystano to autorski kwestionariusz ankiety oraz skala oceny bólu NRS (Numerical Rating Scale). Kwestionariusz składał się z 20 pytań. W badaniu wzięło udział 101 pacjentów przebywających na oddziale chirurgii ogólnej i naczyniowej w pierwszej dobie po zabiegu operacyjnym.

Wyniki: Zabiegiem operacyjnym wykonywanym najczęściej w badanej grupie był zabieg częściowego lub całkowitego usunięcia tarczycy. Większość badanych operowana była w znieczuleniu ogólnym. Decyzję o rodzaju zastosowanego znieczulenia w zdecydowanej większości przypadków podjął lekarz. Wyrażenie zgody na rodzaj zastosowanego znieczulenia było w największym stopniu umotywowane kwestią odczuwania bólu podczas zabiegu. Większość ankietowanych wskazała, że podczas rozmowy z lekarzem otrzymała wszelkie niezbędne informacje na temat rodzaju znieczulenia. Prawie wszyscy ankietowani, którzy podczas zabiegu byli w pełni świadomi czuli się bezpiecznie, bo wiedzieli, że są w dobrych rękach. Najczęstszymi objawami występującymi u pacjentów po operacji, związanymi z zastosowanym znieczuleniem, były nudności i wymioty.

Wnioski: Ból pooperacyjny dotyka każdego pacjenta, niezależnie od wieku czy płci. Dolegliwości bólowe stanowią największy lęk przed zabiegiem operacyjnym. Zwalczanie cierpienia jest kluczowe w poprawie jakości życia pacjenta.

Słowa kluczowe: ból pooperacyjny, chirurgia ogólna, analgezja, pacjent

Adaptacja personelu pielęgniarskiego na Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii - ocena i porównanie przebiegu procesu w Polsce i w Wielkiej Brytanii

Ewelina Łamasz, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 87-88

Wstęp: Praca w Oddziałach Intensywnej Terapii jest niewątpliwie wymagająca i stresująca z uwagi na swoją specyfikę (zaangażowanie w opiekę nad chorymi w stanach zagrożenia życia). Personel pielęgniarski musi posiadać szereg umiejętności oraz kompleksową wiedzę na temat sprawowania opieki nad pacjentami leczonymi w tym oddziale. Dlatego rozpoczęcie kariery zawodowej dla wielu pracowników może sprawiać wiele trudności. Proces adaptacji zawodowej jest ważnym elementem rozpoczynającej się kariery zawodowej. Istnieje wiele czynników wewnętrznych i zewnętrznych mających wpływ na przystosowanie się nowego pracownika w miejscu pracy. Prawidłowe przeprowadzenie procesu wdrażania poprzez zapewnienie bezpłatnych szkoleń, wyznaczenie odpowiednio przygotowanych osób wdrażających na stanowisko nowego pracownika może wpływać na efektywne i szybsze wdrożenie do pracy na stanowisku pielęgniarki/ pielęgniarza. Motywowanie i wspólne planowanie dalszego rozwoju zawodowego pracowników może przyczynić się sprawnego przebiegu adaptacyjnego w miejscu pracy oraz na późniejsze utrzymanie pracownika.

Cel pracy: Ukazanie specyfiki i porównanie procesu adaptacji personelu pielęgniarskiego na Oddziałach Anestezjologii i Intensywnej Terapii w Polsce i w Wielkiej Brytanii.

Material i metody badawcze: Metodą badawczą wykorzystaną w pracy magisterskiej była metoda sondażu diagnostycznego. Techniką badawczą jakiej użyto było ankietowanie, narzędziem był autorski kwestionariusz ankiety, zawierający 27 pytań. Łącznie zebrano 103 poprawnie wypełnione ankiety z czego 56 stanowiły kwestionariusze wypełnione przez respondentów z Polski, a 47 przez respondentów z Wielkiej Brytanii. Z uwagi na dynamiczny rozwój sytuacji epidemiologicznej związanej z pandemią wywołaną wirusem SARS-CoV-2 oraz wysokie ryzyko ekspansji wirusa wśród osób badanych, podjęto decyzję o wykonaniu badania przy pomocy internetowej ankiety z wykorzystaniem kwestionariusza Google, którą rozesłano za pomocą poczty elektronicznej oraz udostępniono na portalu społecznościowym – Facebook.

Wyniki: Zdecydowana większość badanych z Polski to kobiety, stanowiły one grupę 98,2% respondentów; w przypadku Wielkiej Brytanii kobiety stanowiły 78,7% badanych ($p = 0,002$). Struktura wieku również różniła się istotnie

pomiędzy obiema grupami ($p = 0,004$). Staż pracy zarówno całkowity, jak i na Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii był istotnie krótszy wśród ankietowanych z Wielkiej Brytanii niż z Polski ($p < 0,001$ dla stażu pracy w zawodzie i $p = 0,009$ dla staży pracy na OAiIT). W grupie polskiej ankietowani najczęściej wskazywali na 3-miesięczny (35,7% badanych) lub miesięczny (25,0%) okres adaptacji, zaś w grupie brytyjskiej był to najczęściej okres miesięczny (44,7%).

Zapewnienie kursów przez pracodawcę z pełną refundacją deklarowało 89,4% badanych z Wielkiej Brytanii w porównaniu z grupą 7,1% badanych z Polski, różnica istotna statystycznie ($p < 0,001$). Poczucia bycia motywowanym do stałego doskonalenia swoich umiejętności i wiedzy na stanowisku pracy przez pracodawcę i/lub mentora doświadczyło łącznie 23,2% badanych z Polski oraz 68,0% badanych z Wielkiej Brytanii, a jasno sprecyzowane oczekiwania w stosunku do okresu adaptacji otrzymane od pracodawcy deklarowało 30,3% badanych z grupy polskiej i 74,5% badanych z grupy brytyjskiej. Badani z Wielkiej Brytanii istotnie częściej wskazywali, że są członkami zespołów wielokulturowych (93,6% grupy brytyjskiej w porównaniu do 25,0% grupy polskiej), $p < 0,001$. Badani z obu grup najczęściej wskazywali na trudności językowe (64,3% osób z Polski i 50,0% grupy brytyjskiej). Jako pozytywne aspekty pracy w wielokulturowym zespole w grupie respondentów najczęściej wskazywano na: czerpanie z wiedzy i doświadczeń zawodowych innych osób, możliwość poznania innych kultur oraz wzrost tolerancji.

Ogólna ocena przebiegu procesu adaptacji w obu grupach nie potwierdziła istotnej różnicy w ocenie pomiędzy obiema grupami ($p = 0,113$). Zadowolenie deklarowało 21,5% badanych z grupy polskiej oraz 10,6% z grupy brytyjskiej. Większość badanych w obu grupach oceniała przebieg okresu adaptacji jako zły lub bardzo zły (69,7% grupy polskiej i 72,4% grupy brytyjskiej).

Wnioski: Respondenci obu krajów w zdecydowanej większości oceniają ogólny proces adaptacji zawodowej w Oddziale Intensywnej Terapii negatywnie.

Słowa kluczowe: Adaptacja zawodowa, Oddział Intensywnej Terapii, personel pielęgniarski, mentor.

Analiza jakości życia oraz poziomu wiedzy na temat zdrowego stylu życia otyłych pacjentów POZ

Piotr Kilakiewicz, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 89

Wstęp: Nadmierna masa ciała w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat stała się coraz poważniejszym problemem medycznym, społecznym, ekonomicznym i kulturowym. Ważnym czynnikiem ryzyka nadwagi i otyłości jest nadmierne spożywanie żywności wysokoenergetycznej oraz zmniejszona aktywność fizyczna.

Cel pracy: Analiza jakości życia otyłych pacjentów POZ, problemów zdrowotnych oraz wiedzy na temat zdrowego stylu życia.

Material i metody badawcze: W badaniu wzięło udział 100 osób z otyłością i nadwagą; byli to pacjenci Centrum Medycznego „Karpacz” w Karpaczu. Badania przeprowadzono w 2021 roku, metodą sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem techniki ankietowania. Narzędzie do badań stanowiły: standaryzowany kwestionariusz do oceny jakości życia, autorski kwestionariusz ankiety.

Wyniki: Dla każdego badanego obliczono wskaźnik BMI. Wskaźnik większości respondentów (75%) wskazywał na otyłość, 18% grupy miało nadwagę. Ponad połowa badanych z otyłością chorowała na cukrzycę - 57% lub na nadciśnienie tętnicze - 53%. W domenie środowiskowej pacjenci badani z otyłością niżej oceniali jakość swojego życia. Średnia poziomu wiedzy w grupie osób z otyłością wyniosła 12,43, co odpowiada 52% punktów możliwych do uzyskania. Wynik ten świadczył o umiarkowanej wiedzy osób z otyłością na temat zdrowego stylu życia. Najwyższy wynik uzyskany w grupie wyniósł 21,00. Połowa osób z otyłością uzyskała wynik nie większy niż 14,00. Związek między znajomością zasad zdrowego stylu życia a stosowaniem ich przez pacjentów w życiu codziennym, okazał się być istotny statystycznie ($p = 0,010$), jednak wartość współczynnika tau-b równa 0,223 sugerowała, że był to dodatni związek o słabej sile zależności.

Wnioski: Respondenci z nadmierną masą ciała są niezadowoleni ze swojego stanu zdrowia i mają umiarkowaną wiedzę na temat zdrowego stylu życia. Osoby otyłe oceniali swoją jakość życia jako niższą niż osoby nieotyle.

Słowa kluczowe: otyłość, nadwaga, jakość życia, WHOQOL-BREF

Opinie pacjentów poradni leczenia bólu na temat stosowanych metod leczenia bólu przewlekłego

Jolanta Jarosz – Pryszczevska, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 90

Wstęp: Ból jest jednym z najdotkliwiej odczuwalnych dolegliwości towarzyszących chorobie. Warunkuje nie tylko fizyczne ale i emocjonalne funkcjonowanie pacjentów. W przypadku osób zmagających się z chorobą nowotworową, ból występuje bardzo często i cechuje się przewlekłym charakterem. Z tego też względu, niezwykle ważne staje się jego zwalczanie i tym samym – optymalizowanie jakości życia chorych.

Cel pracy: Celem pracy było poznanie opinii chorych będących pacjentami poradni leczenia bólu na temat skuteczności stosowanych u nich metod leczenia bólu przewlekłego.

Material i metody badawcze: Zastosowano metodę sondażu diagnostycznego, technikę ankiety i narzędzie badawcze w formie kwestionariusza ankiety. Badaniami objęto 102 respondentów.

Wnioski: Przeprowadzone badania własne dowiodły, że:

1. Pacjenci Poradni Leczenia Bólu pozytywnie ocenili stosowane względem nich metody leczenia bólu przewlekłego.
2. Pacjenci Poradni Leczenia Bólu odczuwali ból o dużym natężeniu.
3. Pacjenci Poradni Leczenia Bólu oczekiwali od stosowanych u nich metod jak największej skuteczności w walce z bólem (jego zniwelowania).
4. Wśród najczęściej stosowanych metod leczenia bólu, respondenci wymieniali: stosowanie plastrów opioidowych oraz bunondolu na język.

Słowa kluczowe: choroba nowotworowa, ból przewlekły, zwalczanie, leczenie, opinie pacjentów.

Respektowanie Europejskiej Karty Praw Dziecka w opinii rodziców/opiekunów i personelu medycznego w czasie pandemii SARS – CoV – 2

Bogusława Maciejonek, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 91

Wstęp: Każdemu dziecku bez względu na wiek, jednostkę chorobową, rokowanie, stanu umysłowego i psychicznego przysługują prawa dziecka, które ujmuje Europejska Karta Praw Dziecka w szpitalu. Dziecko jest osobą bezbronną, niesamodzielną, a dotknięte chorobą, bólem i cierpieniem, wymaga szczególnej opieki, troski i empatii ze strony personelu medycznego, aby poczuło się bezpiecznie w nowej sytuacji.

Cel pracy: Ocena opinii rodziców i personelu medycznego na temat respektowania Europejskiej Karty Praw Dziecka w szpitalu w czasie pandemii.

Material i metody badawcze: Praca ma charakter empiryczny, wykorzystano w niej metodę sondażu diagnostycznego opartą na autorskim kwestionariuszu ankiety. Badanie przeprowadzono na przełomie grudnia 2020 roku i marca 2021 roku na terenie Szpitala Uniwersyteckiego im. Karola Marcinkowskiego w Zielonej Górze. Badaniu poddano 104 respondentów, z czego połowę stanowiły pielęgniarki, a drugą opiekunowie dzieci leczonych w oddziale pediatrii.

Wyniki: Z analizy zebranego materiału wynika, iż najczęściej łamanym prawem przez personel medyczny w opinii rodziców jest pobieranie opłaty za łóżko i media, natomiast w opinii personelu opłaty za media. Ograniczony jest również pobyt dziecka na sali zabaw i spaceru na co wskazują obie grupy badane. Badanie również wykazało, że nie respektowanie praw zawartych w Europejskiej Karcie Praw Dziecka jest wynikiem obostrzeń stosowanych w czasie pandemii a nie złą wolą personelu medycznego, nie mniej mimo ograniczeń wynikających z funkcjonowania oddziału w czasach pandemii większość praw dziecka jest przestrzeganych w znacznym stopniu.

Wnioski: Profesjonalna opieka sprawowana przez pielęgniarki wpływa pozytywnie na zmniejszenie stresu spowodowanego hospitalizacją odczuwanego przez dzieci i ich opiekunów.

Słowa kluczowe: Europejska Karta Praw Dziecka, personel medyczny, rodzice, dzieci, pandemia

Wiedza pacjentów oddziału urologicznego na temat czynników ryzyka wybranych schorzeń układu moczowego

Patrycja Bednarczyk, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 92

Wstęp: Zakażenia układu moczowego to ogólne określenie grupy schorzeń dotyczących układu moczowego; mogą dotyczyć jednego lub kilku narządów układu moczowego, w skład, którego wchodzi dwie nerki, dwa moczowody oraz pęcherz i cewka moczowa. Zakażenia są najczęściej wynikiem kolonizacji bakterii wnikających do organizmu drogą wstępującą, rzadziej krwiopochodną lub limfatyczną; stanowią około 10- 20% wszystkich zakażeń pozaszpitalnych i około 40 -50% zakażeń szpitalnych. W grupie schorzeń związanych z zakażeniem układu moczowego znajdują się takie jednostki chorobowe, jak: zapalenie cewki moczowej, zapalenie pęcherza moczowego oraz odmiedniczkowe zapalenie nerek.

Cel pracy: Celem niniejszej pracy była ocena wiedzy pacjentów oddziału urologicznego WS- SP ZPZ w Zgorzelcu na temat czynników ryzyka wybranych schorzeń układu moczowego.

Materiał i metody badawcze: Badania zostały przeprowadzone w oparciu o metodę sondażu diagnostycznego, z zastosowaniem techniki ankietowania, narzędzie badawcze stanowił autorski kwestionariusz ankiety. W badaniu wzięło udział 110 pacjentów, w tym 35 kobiet i 75 mężczyzn.

Wyniki i wnioski: Większość pacjentów oddziału urologicznego biorących udział w badaniu wykazała się dobrym poziomem wiedzy z zakresu znajomości czynników ryzyka niektórych chorób układu moczowego. Wśród czynników determinujących poziom wiedzy respondentów z zakresu znajomości czynników ryzyka niektórych chorób układu moczowego można wyróżnić wiek oraz wykształcenie. Większość osób biorących udział w badaniu potwierdziło, iż stosowanie używek oraz niektóre zachowania związane z aktywnością seksualną mogą być czynnikami ryzyka rozwoju niektórych schorzeń układu moczowego. Uczestnicy badania zaprezentowali również bardzo wysoki poziom wiedzy z zakresu znajomości czynników rozwoju kamicy nerkowej.

Słowa kluczowe: zakażenia układu moczowego, czynniki ryzyka, pacjenci oddziału urologicznego

Wpływ akceptacji choroby na jakość życia pacjentów z nadciśnieniem tętniczym w oddziale chorób wewnętrznych Zespołu Opieki Zdrowotnej w Bolesławcu

Anna Mazurkiewicz, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 93

Wstęp: Nadciśnienie tętnicze jest jedną z najczęściej występujących chorób układu krążenia i stanowi istotny problem społeczny w krajach uprzemysłowionych. Choroba ta należy do najważniejszych czynników ryzyka choroby niedokrwiennej serca, niewydolności serca, niewydolności nerek i udaru mózgu. Zgodnie ze stanowiskiem Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) stanowi jedną z najczęstszych przyczyn zgonów na świecie – w 2025 roku może obejmować około 29% populacji świata.

Cel pracy: Określenie wpływu akceptacji choroby na jakość życia pacjentów z nadciśnieniem tętniczym.

Materiał i metody badawcze: W badaniach wzięło udział 100 pacjentów Zespołu Opieki Zdrowotnej w Bolesławcu z nadciśnieniem tętniczym. Autorski kwestionariusz ankiety składał się z 16 pytań zamkniętych, zastosowano także kwestionariusz WHOQOL-Bref; wykorzystano również dokumentację medyczną w postaci historii choroby.

Wyniki: W oparciu o wyniki badań stwierdzono, że u pacjentów z nadciśnieniem tętniczym jakość życia jest uzależniona od poziomu akceptacji choroby. Silną korelację można zauważyć we wszystkich czterech dziedzinach jakości życia. Poziomą jakość życia wzrasta wraz ze wzrostem poziomu akceptacji choroby. W zakresie wszystkich czterech dziedzin kwestionariusza WHOQOL-BREF zaobserwowano najwyższe wyniki jakości życia w grupie chorych dobrze akceptujących chorobę.

Wnioski: Jakość życia pacjentów z nadciśnieniem tętniczym ma duży związek ze stopniem akceptacji choroby. Istotny wpływ na stopień akceptacji choroby pacjentów z nadciśnieniem tętniczym ma wiek, występowanie współistniejących schorzeń (w szczególności cukrzyca oraz miażdżyca i choroby naczyń), konieczność przyjmowania leków oraz konieczność systematycznych badań. Nikły wpływ na stopień akceptacji choroby ma płeć i BMI.

Słowa kluczowe: nadciśnienie tętnicze, jakość życia, akceptacja choroby

Ocena poziomu wiedzy dzieci w okresie dojrzewania na temat otyłości, jej skutków i zasad profilaktyki

Anita Rajtar, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 94

Wstęp: Nadwaga i otyłość u dzieci i młodzieży stanowi jeden z głównych problemów w obszarze zdrowia publicznego. Szybkość z jaką narasta epidemia otyłości u dzieci i młodzieży wydaje się wskazywać na negatywne zmiany zachodzące w stylu życia i zachowaniach zdrowotnych młodych ludzi dotyczące, przede wszystkim sposobu odżywiania i aktywności fizycznej. To zaburzenie stanu zdrowia powoduje wiele negatywnych konsekwencji bezpośrednich (psychospołecznych i emocjonalnych oraz odległych skutków somatycznych).

Cel pracy: Głównym celem pracy była ocena poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w okresie dojrzewania na temat nadwagi i otyłości oraz skutków jej występowania.

Material i metody badawcze: W badaniach wzięło udział 100 uczniów klas 6, w wieku 12 -u lat z Zespołu Szkół w Deszcznie. Metodą badań, jaką wykorzystano był sondaż diagnostyczny. W ramach sondażu diagnostycznego wykorzystano technikę badań ankietowych. Do badania wykorzystano autorski kwestionariusz anonimowej ankiety składający się z 28 pytań.

Wyniki: Na podstawie wyników badań stwierdzono, że poziom wiedzy jaki reprezentują dzieci w okresie dojrzewania na temat nadwagi i otyłości oraz skutków jej występowania jest wystarczający do podejmowania działań na rzecz zdrowego stylu życia. Głównymi czynnikami determinującymi wiedzę jest płeć i wskaźnik BMI. Dzieci z wyższym wskaźnikiem BMI zdecydowanie częściej wskazywały na znajomość tematyki otyłości i jej następstw.

Wnioski: Jak wykazały badania wszyscy badani wskazali, że nadwaga i otyłość może powodować problemy zdrowotne natomiast aktywność fizyczna poprawia stan zdrowia i zmniejsza ryzyko wystąpienia nadwagi i otyłości. Pozyskiwana wiedza, przekłada się na zdrowy styl życia, co pomaga w utrzymaniu prawidłowej masy ciała. Świadczy to o wysokim poziomie wiedzy na temat otyłości, jednak w życiu codziennym dzieci potrzebują koordynatora wytycznych zdrowego stylu życia.

Słowa kluczowe: poziom wiedzy, nadwaga, otyłość, profilaktyka, młodzież, żywienie

Analiza wyjazdów Zespołu Ratownictwa Medycznego w rejonie działań Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego SP ZOZ w Zielonej Górze w latach 2018-2020

Dorota Piechowiak, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 95-96

Wstęp: Państwowy System Ratownictwa Medycznego został stworzony w celu pomocy każdej osobie w stanie zagrożenia życia lub zdrowia. Szczegółowe funkcjonowanie tej instytucji reguluje Ustawa o Państwowym Ratownictwie Medycznym.

Cel pracy: Celem pracy była analiza wyjazdów ZRM w rejonie działań Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Zielonej Górze, w latach 2018-2020.

Materiał i metody badawcze: Materiał wykorzystany w pracy to badania przeprowadzone metodą dokumentoskopii. Analizie poddano dane statystyczne otrzymane za zgodą Dyrektora jednostki od WSPR SP ZOZ w Zielonej Górze, gromadzone przez administrację jednostki i przechowywane w programie EXCEL Microsoft 365. Z otrzymanej dokumentacji wyodrębniono kryteria takie jak wiek, płeć pacjenta, rozpoznanie chorobowe oraz ogólną liczbę wyjazdów. Badanie przeprowadzono w programie IBM SPSS. Do porównań zastosowano testy T oraz jednoczynnikową analizę wariancji. Wyniki zmiennych ilościowych ukazane zostały w postaci statystyk opisowych i histogramów, natomiast wyniki zmiennych nominalnych porządkowych zostały zaprezentowane w postaci liczebności bezwzględnych (n) i względnych (%). Zastosowano również wykresy słupkowe, by zobrazować uzyskane wyniki. Różnice zmiennych nominalnych wykazano tabelami kontyngencji oraz testów chi-kwadrat.

Wyniki i wnioski: Z uzyskanych danych wynika, iż łącznie wyjazdów interwencyjnych w porównywalnych latach było 42 299. Wyróżnienie czterech grup wiekowych, wykazało, że najmłodszym pacjentem była osoba, która nie ukończyła pierwszego roku życia, natomiast najstarszym 104 lata. Badania wykazały, że najwięcej interwencji kierowanych było do osób z najstarszej grupy wiekowej, tj. powyżej 64 roku życia. Średnia wieku pacjenta, do którego kierowano ZRM wynosiła 58,4 lata.

Przeprowadzona analiza wykazała również, że kobiety powyżej 64 roku życia stanowią najbardziej narażoną grupę. Płeć męska stanowiła 45% wyjazdów, a brak adnotacji przypadał na 9%. Badania ukazały zatem, że wjazdy do kobiet i mężczyzn są na poziomie porównywalnym, jednakże 9 % braku adnotacji o płci pacjenta znacznie wpływa na te wyniki.

Analiza uzyskanej dokumentacji, wykazała, że najczęstszą przyczyną interwencji były choroby układu krążenia, tj. omdlenia i zapaści (R55). Częstościami rozpoznaniem były również: nadciśnienie tętnicze (I10), ból okolicy brzucha i miednicy (R10), ból w klatce piersiowej (R07), a także jednostki chorobowe określające zaburzenia psychiczne, padaczka oraz urazy głowy.

Pomimo, iż praca miała wykazać, jak pandemia COVID-19 wpłynęła na wyjazdy w obszarze WSPR SP ZOZ w Zielonej Górze, przeprowadzone badania w znikomym stopniu wskazywały na tą jednostkę chorobową. Przypuszczalnie jest to spowodowane wyróżnieniem tego rozpoznania w IDC-10 dopiero w marcu 2020. Zmienna, którą można było połączyć z pojawieniem się nowego wirusa, to wzmożona ilość kierowanych interwencji do osób starszych u których zauważono problemy z oddychaniem, dusznościami, kaszlem i temperaturą.

Słowa kluczowe: Zespół Ratownictwa Medycznego (ZRM), pandemia COVID-19, wyjazdy Zespołów Ratownictwa Medycznego.

Ocena poziomu wiedzy matek na temat zasad pielęgnacji skóry noworodka donoszonego w pierwszych dniach życia

Karina Witkowska, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 97

Wstęp: Właściwa pielęgnacja skóry dziecka stanowi fundamentalny warunek wsparcia jego rozwoju. Zarówno budowa, jak i fizjologia skóry noworodka znacznie różnią się od skóry osoby dorosłej. Aby rozpocząć prawidłową pielęgnację skóry noworodka od pierwszych dni życia, niezbędna jest bogata wiedza w tym zakresie.

Cel pracy: Celem pracy była ocena wiedzy matek noworodków donoszonych na temat pielęgnacji skóry dziecka w pierwszych dniach jego życia.

Material i metody badawcze: Badania zostały zrealizowane za pomocą sondażu diagnostycznego, w których wykorzystano kwestionariusz ankiety własnego autorstwa. Kwestionariusz zawierał 29 pytań jedno- lub wielokrotnego wyboru, zamkniętych i otwartych. W badaniach udział wzięło 110 matek noworodków donoszonych będących członkiniami internetowego forum dla matek.

Wyniki: Analiza statystyczna odpowiedzi respondentek wykazała, że poziom wiedzy matek na temat pielęgnacji skóry noworodka jest wystarczający. Najbardziej problematycznymi zagadnieniami dla matek w zakresie pielęgnacji dziecka były: okolica kikutu pępowinowego (45,45%), skóra okolicy pach (43,64%) i obszary pieluszkowe (35,35%). Za najbardziej rzetelne źródło wiedzy na temat pielęgnacji skóry noworodka matki uznały pielęgniarkę i położną (52,73%) oraz lekarza pediatrę (22,73%). Analiza wyników wskazała na to, że poziom wiedzy na temat pielęgnacji dziecka nie jest zależny od wieku, poziomu wykształcenia, liczby posiadanych dzieci, ani od uczestnictwa matek w zajęciach Szkoły Rodzenia. Wiek i liczba posiadanych dzieci przyczynia jednak się do zwiększenia samooceny respondentek w tym zakresie.

Wnioski: Poziom wiedzy matek na temat pielęgnacji skóry noworodka w pierwszych dniach jest wystarczający. Wiek i liczba posiadanych dzieci wpływa na subiektywną ocenę stanu wiedzy matek. Zadeklarowany przez matki sposób pielęgnacji dziecka po wyjściu do domu jest stosowny z ich poziomem wiedzy w tym zakresie.

Słowa kluczowe: noworodek, pielęgnacja, skóra, wiedza, matka

Postawy wobec cukrzycy a ryzyko wystąpienia zaburzeń narządu wzroku

Agnieszka Dachnij, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 98-99

Wstęp: Cukrzyca to przewlekła choroba metaboliczna, będąca epidemią naszych czasów. Tak określa chorobę Organizacja Narodów Zjednoczonych, miano takie przypisano cukrzycy jako pierwszej chorobie niezakaźnej. Zachorowalność na to najczęściej występujące obecnie schorzenie endokrynologiczne wzrasta w bardzo szybkim tempie na całym świecie. Dotyczy to krajów zarówno słabo jak i bardziej rozwiniętych. Podłoże zwiększającej się zachorowalności leży najprawdopodobniej w trybie życia związanym z postępującą urbanizacją, małą aktywnością, narastającym odsetkiem otyłości, nieprawidłowym odżywianiem. Nieleczona cukrzyca niesie za sobą ryzyko powstania powikłań w postaci uszkodzenia narządów, w tym oka. To bardzo ważny narząd będący aparatem wzrokowym odpowiadającym za zmysł widzenia. Utrzymanie jego prawidłowego stanu jest ważne dla funkcjonowania organizmu człowieka. Ma znaczenie dla zachowania prawidłowego zdrowia fizycznego i psychicznego. Choroby wzroku pogarszające widzenie wpływają na pogorszenie funkcjonowania człowieka w życiu codziennym, budzą niepokój, lęk o przyszłość, stają się źródłem problemów psychicznych. Wszystkie te problemy mogą mieć negatywny wpływ na jakość życia. Uświadomienie osobom dotkniętym cukrzycą, że bardzo duże znaczenie dla funkcjonowania całego organizmu, ma utrzymanie prawidłowych poziomów cukru we krwi i wyrównanie cukrzycy powinno stać się nadrzędnym celem edukacji. Wielu pacjentów nie posiada takiej wiedzy, albo nie zdaje sobie sprawy z zagrożenia, jakie niesie choroba. Często zdarza się, że to zaawansowana choroba oczu wykrywana jest jako pierwsza, choć przyczyną jej powstania jest niewykryta wcześniej cukrzyca. Późna diagnoza przyczynia się do powstania często nieodwracalnych zmian, a jeśli odwracalność ich jest możliwa to jest znacznie trudniejsza do uzyskania niż w przypadku wczesnego wykrycia nieprawidłowości. Popularyzacja wiedzy na ten temat wśród pacjentów i członków ich rodzin przez personel medyczny pozwoli na szybsze podejmowanie właściwego leczenia i przyjmowanie prawidłowej postawy wobec choroby.

Cel pracy: Celem pracy jest określenie, czy występuje, a jeśli tak, to jak duża jest zależność pomiędzy stopniem wyrównania cukrzycy, a częstością występowania schorzeń narządu wzroku.

Materiał i metody badawcze: Badania prowadzone były od 22.01.2021 roku, po uzyskaniu zgody Dyrekcji Wielospecjalistycznego Szpitala SPZOZ w Zgorzelcu na ich przeprowadzenie, do 31.03.2021 roku. Wzięło w nich udział

101 losowo wybranych pacjentów Oddziału Okulistycznego tego szpitala. Dane potrzebne do przeprowadzenia badania zgromadzono za pomocą metody sondażu diagnostycznego, z wykorzystaniem techniki ankietowania. Narzędzie badawcze stanowił autorski kwestionariusz ankiety, który zawierał 23 pytania zamknięte, 20 pytań jednokrotnego wyboru i 3 wielokrotnego wyboru. Analizę statystyczną dokonano w oparciu o zebrany materiał badawczy, za pomocą programu STATISTICA v. 13.3 (TIBCO Software Inc.) oraz arkusza kalkulacyjnego EXCEL.

Wnioski: Z wyników uzyskanych w pracy wnioskować należy, że choroby oczu spowodowane cukrzycą to schorzenia bardzo częste, silnie powiązane z czasem trwania i stopniem niewyrównania cukrzycy. Pacjenci wyedukowani, znający zasady zapobiegania następstwom niepożądanym choroby cukrzycowej chętnie wprowadzają w życie przekazaną przez personel medyczny wiedzę, stosują zalecenia wspomagające leczenie. Popularyzacja wiedzy na ten temat wśród pacjentów i członków ich rodzin przez personel medyczny pozwoli na szybsze podejmowanie właściwego leczenia i przyjmowanie prawidłowej postawy wobec choroby. Istniejące choroby oczu nie zawsze mają niekorzystny wpływ na poziom satysfakcji z życia u pacjentów, duże znaczenie w pogorszeniu się odczuć co do poziomu satysfakcji ma liczba współistniejących chorób oczu.

Słowa kluczowe: cukrzyca, niewyrównana cukrzyca, choroby oczu, edukacja pacjenta

Ocena poziomu wiedzy rodziców na temat śmierci łóżeczkowej noworodków i niemowląt oraz zasad profilaktyki SIDS

Judyta Nowak, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 100

Wstęp: Zespół nagłej śmierci łóżeczkowej (SIDS) to nagły zgon dziecka podczas snu, który nie ma podłoża chorobowego. Od wielu lat prowadzone są badania, które mają na celu poznanie przyczyn występowania SIDS wśród dzieci. Pomimo prężnego rozwoju medycyny badacze w dalszym ciągu nie potrafią określić dlaczego pozornie zdrowe dzieci umierają podczas snu. Na wystąpienie zespołu nagłej śmierci łóżeczkowej istotny wpływ odgrywają czynniki ryzyka m.in. pozycja ułożeniowa podczas snu, palenie tytoniu w otoczeniu, w którym przebywa dziecko. SIDS może wystąpić u każdego dziecka dlatego istotnym jest, aby rodzice byli świadomi jak można uchronić dzieci przed tym zjawiskiem.

Cel pracy: Celem pracy była ocena poziomu wiedzy rodziców na temat śmierci łóżeczkowej noworodków i niemowląt oraz zasad profilaktyki SIDS.

Materiał i metody badawcze: W pracy wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego. W badaniu, które prowadzono od stycznia do lutego 2021 roku wzięło udział 159 rodziców. Badania przeprowadzono przy użyciu autorskiego kwestionariusza ankiety, który składał się z metryczki oraz 14 pytań merytorycznych. Kwestionariusz zamieszczono na portalu internetowym.

Wyniki i wnioski: Poziom wiedzy rodziców biorących udział w badaniu był umiarkowany. Połowa badanych rodziców uzyskała wynik 60,4% poprawnych odpowiedzi w kwestionariuszu ankiety. Stwierdzono, że poziom wiedzy nie jest zależny od wieku, płci, wykonywanego zawodu medycznego oraz uczestnictwa w zajęciach Szkoły Rodzenia. Zależy natomiast od informacji nt. SIDS w oddziale położniczo-noworodkowym oraz korzystania z rzetelnych źródeł informacji. Respondenci swoją wiedzę nt. SIDS często czerpali z Internetu – 73%. Źródłem wiedzy dla 33,3% badanych były doświadczenia innych rodziców; dla 23,9% publikacje naukowe. Pielęgniarki/położne stanowiły źródło dla 21,4% ankietowanych, natomiast lekarz neonatolog dla 8,8%.

Słowa kluczowe: Zespół nagłej śmierci łóżeczkowej, rodzice, niemowlę, wiedza, profilaktyka

Ocena jakości życia chorych z cukrzycą typu 2

Agnieszka Pawełoszek, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 101

Wstęp: Cukrzyca typu 2 stanowi 85% wszystkich przypadków cukrzycy w populacji białej (kaukaska grupa etniczna) na świecie. W innych grupach etnicznych sięga nawet do 95%. Cukrzyca typu 2 warunkuje szeroko rozumianą jakość życia pacjentów, która uznawana jest za najistotniejszą składową życia człowieka, ponieważ determinuje realizację wyznaczanych przez jednostkę celów rozwojowych, prozdrowotnych i egzystencjalnych.

Cel pracy: Celem pracy było określenie jakości życia chorych z cukrzycą typu 2.

Material i metody badawcze: Grupę badaną stanowiło 110 pacjentów Szpitala Powiatowego w Głogowie chorujących na cukrzycę typu 2. W pracy wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego, technikę ankietowania i narzędzie badawcze w formie autorskiego kwestionariusza ankiety. Posłużono się również kwestionariuszem oceny jakości życia SF-36.

Wyniki: W toku badań własnych ustalono, że jakość życia pacjentów z cukrzycą typu 2 jest lepsza w sferze fizycznej niż w sferze psychicznej i emocjonalnej. Dodatkowo ustalono, że pacjenci z cukrzycą typu 2 prezentują wysoki poziom wiedzy na temat choroby i metod jej leczenia. Dowiedziono także, że czynnikami determinującymi poziom wiedzy pacjentów na temat cukrzycy są: płeć, poziom wykształcenia i czas trwania choroby (nie rozpoznano zależności łączącej poziom wiedzy z jakością życia respondentów).

Wnioski: Jakość życia pacjentów z chorobą przewlekłą (w tym z cukrzycą typu 2) warunkowana jest wieloma czynnikami. Jej wyznacznikami stają się nie tylko aspekty związane z fizyczną stroną egzystencji ale i z zawodowym, emocjonalnym czy społecznym funkcjonowaniem chorego. Dlatego tak istotne jest podejmowanie wszelkich działań zmierzających do jej optymalizacji. Podstawę stanowi w tym przypadku odpowiednie wyedukowanie pacjentów oraz przestrzeganie przez nich zaleceń skierowanych do pacjentów z cukrzycą typu 2.

Słowa kluczowe: cukrzyca typu 2, jakość życia, determinanty, ocena.

Ocena stopnia wiedzy pacjentów poradni alergologicznej na temat choroby i metod jej leczenia

Emilia Dziasek, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 102

Wstęp: Choroby alergiczne stanowią obecnie najczęstsze choroby przewlekłe i są jednym z ważniejszych problemów współczesnej medycyny.

Cel pracy: Celem niniejszej pracy była ocena poziomu wiedzy, jaką posiadają pacjenci poradni alergologicznej w zakresie swojej choroby i współczesnych metod jej leczenia.

Material i metody badawcze: W przeprowadzonych badaniach udział wzięło 100 pacjentów Poradni Alergologicznej Centrum Medycznego Aldemed w Zielonej Górze. Do przeprowadzenia badań została wykorzystana metoda sondażu diagnostycznego.

Wyniki: Najbardziej znanym rodzajem alergii wśród pacjentów poradni jest alergia pokarmowa, wziewna oraz alergia na leki. Jako najczęstszy objaw alergii 86 % ankietowanych wskazało wodnistą wydzielinę z nosa. Wszyscy ankietowani wskazali testy skórne jako metodę diagnostyki alergii.

Wnioski: Pacjenci poradni alergicznej wykazali się wysokim poziomem wiedzy o alergii. Pacjenci z dużą wiedzą na temat alergii podejmują zachowania profilaktyczne prowadzące do zmniejszenia nasilenia objawów choroby.

Słowa kluczowe: alergie, wiedza, poradnia alergologiczna, pacjent

Adaptacja zawodowa a stres związany z podjęciem pracy w zawodzie pielęgniarki/pielęgniarka

Natalia Szymszajner, Lucyna Sochocka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 103

Wstęp: Niniejsza praca przedstawia problematykę adaptacji zawodowej w pracy pielęgniarki/pielęgniarka względem stresu odczuwanego podczas wykonywania pracy. Omówione zostały czynniki generujące stres oraz konsekwencje niewłaściwie przeprowadzonego etapu wdrożenia nowego pracownika.

Cel pracy: Celem pracy była ocena poziomu stresu u pielęgniarek/pielęgniarzy pracujących nie dłużej niż 5 lat towarzyszącego procesowi adaptacji zawodowej w nowym miejscu pracy oraz czynników go determinujących. Przyjęto metodę sondażu diagnostycznego oraz technikę ankietowania. Jako narzędzie zastosowano autorski kwestionariusz ankiety.

Wyniki i wnioski: Wyniki badań szczegółowo przedstawiają zależności pomiędzy poszczególnymi czynnikami występującymi w nowym miejscu pracy, a poziomem i formą odczuwanego stresu. Badanie wykazało, iż u nowo zatrudnionych pracowników poziom stresu jest wysoki, a głównymi czynnikami wpływającymi na odczuwany stres są, przede wszystkim, relacje ze współpracownikami, poczucie bycia szanowanym w miejscu pracy oraz brak przeszkolenia dotyczącego obsługi sprzętu medycznego.

Słowa kluczowe: stres, adaptacja zawodowa, pielęgniarka

Wpływ stresu związanego z chorobą nowotworową dziecka na jakość życia opiekuna

Angelika Lenczewska, Marta Gawlik

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 104-105

Wstęp: Choroba nowotworowa w wieku dziecięcym jest zdecydowanie rzadziej spotykana aniżeli u dorosłych, niemniej jednak stanowi drugą najczęstszą przyczynę zgonu wśród dzieci. Najczęściej rozpoznaje się białaczki, chłoniaki oraz nowotwory OUN. Pomimo niezadawalającego poziomu finansowania ochrony zdrowia, medycyna dzięki stałemu postępowi w rozwoju, coraz lepiej radzi sobie z onkologią dziecięcą, a wskaźnik przeżywalności jest statystycznie wyższy z roku na rok poprzez sukcesywne stosowanie leczenie chirurgicznego, chemioterapii, radioterapii oraz immunoterapii. Choroba onkologiczna dziecka jest silnym stresorem działającym na jego opiekuna. Zostało udowodnione, że nadmierny stres objawia się szeregiem dolegliwości zarówno ze strony somatycznej jak i psychologicznej. Na szczęście psychologowie opracowali szereg strategii służących radzeniu sobie ze stresem, które są indywidualnie dobierane do konkretnego potrzebującego. Oczywiście ludzie nie zawsze korzystają z pomocy psychologów, czasami sami wypracowują sobie działającą metodę znoszenia stresowych sytuacji.

Cel pracy: Głównym celem przeprowadzonego badania była analiza wpływu choroby onkologicznej dziecka na jakość życia jego opiekuna.

Material i metody: W badaniu wzięło udział 71 opiekunów pacjentów hospitalizowanych w klinice Hematologii i Onkologii dziecięcej we Wrocławiu. Trwało ono od 1.12.2020 r. do 31.01.2021 r. W badaniu wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego wykonanego techniką ankiety za pomocą indywidualnie utworzonej ankiety, a także kwestionariuszy MBI dla opiekunów oraz WHOQoL-Bref.

Wyniki: Czynniki socjodemograficzne nie mają wpływu na poziom wyczerpania emocjonalnego opiekunów. Poziom odczuwanego przez ankietowanych stresu jest za to stały niezależnie od czasu trwania choroby i rozpoznania. Badanie wykazało, że wsparcie ze strony najbliższego otoczenia opiekuna ma ogromny wpływ na jego poziom poczucia osobistych dokonań, a relacje społeczne są ściśle związane z ich odczuciami zadowolenia z życia. Cieszącym jest fakt, że niemalże wszyscy respondenci otrzymują zadowalające wsparcie ze strony zespołu terapeutycznego.

Wnioski: Badanie udowodniło, że stres istotnie wpływa na jakość życia opiekunów dzieci chorych na nowotwór. Osoby mieszkające na wsiach, z wyższym wykształceniem, otrzymujące wsparcie i radzące sobie ze stresem wykazywały większe zadowolenie z życia. Jest to grupa w umiarkowanym

stopniu wypalona w opiece. Aby obniżyć poziom stresu u opiekunów personel medyczny powinien angażować się w badania o podobnym charakterze, aby lepiej zrozumieć istotę problemu. Statystycznie na oddziałach najwięcej jest mężatek o wyższym wykształceniu w wieku 30-40 lat, które posiadają miejsce zatrudnienia i są w dość dobrej sytuacji materialnej lecz nie mają wystarczająco czasu, aby zająć się sobą i są zestresowane. Okazało się, że najbardziej narażeni na stres są opiekunowie zamieszkujący tereny miejskie, bez pracy, z wykształceniem niżej niż wyższe oraz Ci, którzy nie potrafią znaleźć sposobu na rozładowanie stresu i nie otrzymują wsparcia od swojego otoczenia.

Słowa kluczowe: stres, jakość życia, opiekun, choroba nowotworowa dziecka

Zmienne modulujące jakość życia pacjentek po zabiegu mastektomii

Katarzyna Ozga, Marta Gawlik

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 106

Wstęp: Praca omawia kwestie związaną z jednym z najczęściej występujących nowotworów w Polsce, na który w szczególności narażone są kobiety. Omawiane są teoretyczne założenia związane z chorobą, jak również nowoczesne zastosowania metod leczenia. Następnie przeprowadzona jest analiza statystyczna, która wykorzystuje różnorodne narzędzia, jak np. ankieta, kwestionariusze QLQ-C30 cieszące się ogromnym zaufaniem wśród badaczy. Jakość życia kobiet po zabiegu mastektomii staje się popularnym tematem w opinii publicznej.

Cel pracy: Celem badania było potwierdzenie, iż opieka psychologiczna stanowi ważny czynnik związany z zabiegiem mastektomii.

Material i metody badawcze: Uczestników badania pozyskano spośród pacjentek Oddziału Onkologii Szpitala „Latawiec” w Świdnicy. Narzędziem badawczym była ankieta autorska i kwestionariusz standaryzowany QLQ C-30.

Wyniki: Kobiety poddane radykalnej operacji cieszyły się istotnie statystycznie lepszym ($p = 0,007$) ogólnym stanem zdrowia niż kobiety poddane operacji oszczędzającej. Powyższe badania wykazały istnienie istotnych statystycznie różnic ($p = 0,034$) pomiędzy badanymi grupami wiekowymi w jakości życia w sferze funkcjonowania emocjonalnego.

Wnioski: Niestety czynniki badania w przypadku większości hipotez nie potwierdziły prawdziwości twierdzenia. Nie zmienia to jednak faktu, iż opieka psychologiczna w państwach wysoce rozwiniętych jest cenionym elementem procesu powrotu kobiet do życia w społeczeństwie.

Słowa kluczowe: rak piersi, jakość życia, mastektomia

Czynniki modulujące stany lękowe i depresyjne wśród czynnych zawodowo pielęgniarek

Alina Poznańska, Marta Gawlik

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 107

Wstęp: Problematyka występowania zaburzeń lękowych i depresyjnych wśród czynnych zawodowo pielęgniarek jest związana z zagrożeniami, na które jest narażony personel pielęgniarski w trakcie wykonywania swoich obowiązków zawodowych. W związku z ciągle rosnącymi wymaganiami i oczekiwaniami społecznymi a także specyfiką pracy związaną z odpowiedzialnością za zdrowie i życie drugiego człowieka ta grupa zawodowa jest szczególnie narażona na zaburzenia psychonerwowe.

Cel pracy: Celem pracy jest wskazanie czynników modulujących występowanie zaburzeń lękowych i depresyjnych wśród czynnych zawodowo pielęgniarek.

Material i metody badawcze: W badaniu uczestniczył personel pielęgniarski pracujący na różnych oddziałach w szpitalu powiatowym „Latawiec” w Świdnicy. W badaniach zastosowano metodę sondażu diagnostycznego przy wykorzystaniu autorskiego kwestionariusza ankiety. W ankiecie udział wzięło 118 osób – 116 pielęgniarek i 2 pielęgniarzy, co wskazuje na dużą feminizację tego zawodu.

Wyniki: W wyniku analizy przeprowadzonych badań można stwierdzić, iż pielęgniarki identyfikują zagrożenia występujące w pracy i potrafią je wskazać. Czynnikiem modulującym występowanie zaburzeń lękowych i depresyjnych są obciążenia natury psychologicznej, a także występowanie mobbingu w miejscu pracy, którego doświadczyło 41% pielęgniarek. Pielęgniarki w związku z wykonywanym zawodem, niezależnie od posiadanego wykształcenia, doświadczają stresu w miejscu pracy, w badaniach własnych wskazują na jego średni i wysoki poziom.

Wnioski: Na podstawie przeprowadzonych badań można stwierdzić, że pielęgniarki powyżej 40 roku życia częściej zgłaszają dolegliwości bólowe, czerpią mniejszą satysfakcję z wykonywanej pracy oraz są bardziej narażone na zaburzenia psychonerwowe. Częściej również korzystają ze specjalistycznej pomocy neurologa, psychiatry, psychologa.

Słowa kluczowe: pielęgniarka, stany lękowe, depresja

Wpływ zmianowego systemu pracy na zachowania zdrowotne czynnych zawodowo pielęgniarek

Joanna Szustka, Marta Gawlik

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 108

Wstęp: Dla zapewnienia ciągłości opieki nad pacjentami nieodłączna jest praca w systemie zmianowym pielęgniarek. Praca zmianowa jest formą zatrudnienia, w której pracownicy zmieniają się na stanowisku pracy zapewniając jej ciągłość. Wykonywanie obowiązków w systemie zmianowym wiąże się z problemami takimi jak: spożywanie posiłków w pośpiechu, brak snu, nieregularny wypoczynek, co wpływa niekorzystnie na stan zdrowia i samopoczucie. Ograniczenie czasu wolnego, z powodu nadmiaru obowiązków jest również czynnikiem stresogennym, co ma swoje konsekwencje dla pracownika.

Cel pracy: Określenie wpływu zmianowego systemu pracy na zachowania zdrowotne czynnych zawodowo pielęgniarek.

Material i metody badawcze: Badanie przeprowadzono wśród 103 pielęgniarek i pielęgniarzy pracujących w szpitalu „Latawiec” w Świdnicy. Narzędziem badawczym była ankieta autorska i kwestionariusz standaryzowany Inwentarza Zachowań Zdrowotnych.

Wyniki: Respondenci pracujący w jednym miejscu pracy odżywiali się zdrowo istotnie statystycznie częściej ($p = 0,035$) niż osoby pracujące w więcej niż jednym miejscu. Osoby zdrowe, bez dolegliwości ze strony układów były w istotnie statystycznie większym ($p = 0,001$) stopniu zadowolone z życia, aniżeli osoby z dolegliwościami.

Wnioski: Osoby zdrowe były w większym stopniu zadowolone z życia. Zaobserwowano istotną zależność między chorobami współistniejącymi a zadowoleniem z życia. W pracy zmianowej czynnych zawodowo pielęgniarek należy zwrócić szczególną uwagę na sposób odżywiania się i wypoczynek po zmianie nocnej pracy.

Słowa kluczowe: pielęgniarki, system zmianowy, zachowania zdrowotne

Czynniki determinujące jakość życia pacjentów z zespołem jelita drażliwego

Gabriela Halfar, Marta Gawlik

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 109

Wstęp: Zespół jelita drażliwego jest coraz częściej występującą chorobą układu pokarmowego. Chorzy ze względu na objawy oraz ograniczenia wynikające z choroby są narażeni na obniżenie jakości życia.

Cel pracy: Określenie czynników determinujących jakość życia pacjentów z zespołem jelita drażliwego.

Material i metody badawcze: W badaniu wzięło udział 121 osób zrzeszonych na internetowych grupach wsparcia osób ze zdiagnozowanym zespołem jelita drażliwego, w tym 92% (111) kobiet i 8% (10) mężczyzn. Metodą wykorzystaną w badaniu był sondaż diagnostyczny wykonany techniką ankietowania przy zastosowaniu kwestionariuszy. Wykorzystano ankietę własnego autorstwa, składającą się z 33 pytań dotyczących danych socjodemograficznych, aktualnie występujących objawów, stosowania diety low- FODMAP, stosowanego leczenia, a także stanu psychicznego chorych. Posiadała ona także pytanie na temat odczuwanego bólu brzucha i jego natężenia, które było mierzone skalą VAS. Do badania zastosowano także ankietę WHOQOL- Bref w celu zbadania jakości życia chorych w domenach: psychologicznej, środowiskowej, fizycznej oraz relacji społecznych.

Wyniki: Analiza badań wykazała: Czynniki determinującymi jakość życia w zespole jelita drażliwego są: wiek ($p=0,020$), statut zawodowy ($p=0,026$), wykształcenie ($p=0,031$), stan cywilny ($p=0,009$), występujące objawy ($p<0,05$), stosowane leczenie ($p=0,021$), odczuwane samopoczucie ($p=0,016$). Na jakość życia w IBS nie wpływa: płeć, miejsce zamieszkania, określony typ zespołu jelita drażliwego, stosowanie diety low- FODMAP ($p>0,05$ dla wszystkich wymienionych zmiennych).

Wnioski: Osoby chorujące na zespół jelita drażliwego są narażone na obniżenie jakości życia w domenach: fizycznej, psychologicznej, środowiskowej i społecznej. Przyczyniają się do tego: występowanie nieprzyjemnych objawów choroby, ograniczenia związane z chorobą i jej przewlekły charakter. Istotne jest, aby zespoły pielęgniarskie w opiece nad pacjentami z zespołem jelita drażliwego, oprócz farmakoterapii i edukacji przystosowującej pacjenta do codziennego zmagania z chorobą, zwróciły szczególną uwagę na stan psychiczny chorych.

Słowa kluczowe: zespół jelita drażliwego, jakość życia, dieta low- FODMAP.

Czynniki warunkujące bezpieczeństwo pracy pielęgniarek pracujących w oddziałach z pacjentem zarażonym wirusem SARS-CoV-2

Natalia Nowak, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 110

Wstęp: Specyfika pracy w oddziale zakaźnym tudzież covidowym różni się od dotychczasowej roli zawodowej, wyraźne i powszechnie manifestowane są braki w doświadczeniu, wiedzy, a nawet w sposobie doposażenia nowego stanowiska pracy w ŚOI. Pojawia się problem czynników warunkujących bezpieczeństwo w pracy z pacjentem chorującym na Covid-19.

Cel pracy: Wykonane badanie naukowe ma celu przedstawienie głównych determinantów warunkujących bezpieczeństwo pracownicze w oddziale zakaźnym, w dobie epidemii Covid- 19.

Material i metody badawcze: Przebadano dobrowolnie i anonimowo grupę 100 pielęgniarek. Badanie przeprowadzono metodą sondażu diagnostycznego, za pomocą autorskiego formularza ankiety, rozpowszechnionego w zamkniętych grupach internetowych, dla pielęgniarek.

Wyniki: Personel oddelegowany, bez doświadczenia epidemiologicznego stanowi główne zaplecze pielęgniarskie. Powszechnie stosowane jest zjawisko regramentacji i organicznego dostępu do ŚOI. Pielęgniarki pracują w przekroczonych limitach czasu pracy.

Wnioski: Najistotniejszymi czynnikami warunkującymi bezpieczeństwo w nowo organizowanych oddziałach zakaźnych, dla pacjentów chorujących na Covid-19 jest: tworzenie szkoleń adaptacyjnych, formułowanie procedur i algorytmów postępowania, nieograniczony dostęp do ŚOI.

Słowa kluczowe: Pielęgniarstwo, Covid-19, bezpieczeństwo, środki ochrony, szkolenia, delegacja, warunki pracy, warunki szkodliwe.

Ocena poziomu przystosowania do choroby i jakość życia pacjentów z nowotworem jelita grubego

Sylwia Grudzińska, Marta Gawlik

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 111-112

Wstęp: Rak jelita grubego to obecnie jeden z największych „zabójców” ludzkości, zaraz po chorobach układu krążenia. Zarówno diagnoza, jak i leczenie stanowi w tym wypadku dla pacjentów duże obciążenie psychiczne. Akceptacja i przystosowanie do choroby nowotworowej stanowią istotny element w całym procesie leczenia. Z uwagi na powyższe konieczne jest poznanie czynników ułatwiających choremu adaptację do tej trudnej sytuacji i udzielenie efektywnego, specjalistycznego wsparcia właśnie w tych obszarach.

Cel pracy: Celem głównym pracy jest ocena stopnia przystosowania do choroby nowotworowej oraz jakości życia pacjentów z nowotworem jelita grubego, a także określenie czynników odgrywających największą rolę w ramach efektywnego wsparcia tej grupy chorych.

Materiał i metody badawcze: Badanie zostało przeprowadzone wśród 110 pacjentów z nowotworem jelita grubego, hospitalizowanych na czterech oddziałach mieszczących się w Dolnośląskim Centrum Onkologii we Wrocławiu. W celu przeprowadzenia badań posłużono się 3 kwestionariuszami: Mini-MAC, WHOQoL- Bref oraz ankietą własnego autorstwa. Uzyskano 103 komplety ankiet. Wyniki badania poddano analizie statystycznej.

Wyniki: Analiza statystyczna materiału badawczego wykazała, iż najwyższą jakość życia respondenci osiągnęli w sferze środowiskowej, a najgorszą w obszarze psychologicznym. Średnia konstruktywnego stylu zmagania się z chorobą była nieznacznie wyższa od średniej stylu destrukcyjnego wśród pacjentów z nowotworem jelita grubego. Najczęściej stosowaną strategią radzenia sobie z chorobą wśród badanych było zaabsorbowanie lękowe. Prawie 75% ankietowanych (77) odczuwało dolegliwości bólowe, z czego u 7,8% (8) nie ustępowały pomimo stosowania leczenia przeciwbólowego.

Wnioski:

1. Na jakość życia pacjentów z nowotworem jelita grubego ma wpływ przystosowanie do choroby nowotworowej. Analiza badań nie wykazała korelacji pomiędzy jakością życia a wyłonieniem kolostomii czy liczbą zastosowanych metod leczenia.
2. Do poprawy jakości życia chorych z wyżej wymienioną jednostką chorobową, przyczynia się pozytywne nastawienie do choroby. Natomiast na pogorszenie jakości życia tych osób ma wpływ wzrost nasilenia dolegliwości bólowych.

3. Najistotniejszą rolę w przystosowaniu do choroby nowotworowej odgrywa wsparcie rodziny oraz bliskich. Pozostałe formy wsparcia (stowarzyszeń i psychologa) oraz wiek i płeć, nie mają wpływu na przystosowanie do choroby.

Słowa kluczowe: nowotwór jelita grubego, przystosowanie do choroby nowotworowej, jakość życia, determinanty jakości życia, pacjenci onkologiczni.

Ocena wiedzy kobiet w województwie dolnośląskim na temat profilaktyki raka piersi

Ewa Szymanek, Marta Gawlik

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 113-114

Wstęp: Wszelkie choroby dotykające kobiece piersi a w szczególności rak piersi, budzi wśród nich poczucie lęku i zagrożenia. Rak piersi jest najczęściej wykrywany w zaawansowanym stadium, gdy szanse na jego wyleczenie znacznie maleją. Najważniejszym aspektem zmniejszania śmiertelności z powodu raka piersi jest odpowiednia profilaktyka. Dzięki profilaktyce w znacznym stopniu można zmniejszyć ryzyko zachorowania na raka piersi lub ułatwić leczenie raka wykrytego w początkowym stadium.

Cel pracy: Głównym celem badania była ocena wiedzy kobiet zamieszkujących województwo dolnośląskie na temat profilaktyki raka piersi.

Material i metody badawcze: Badanie zostało przeprowadzone wśród personelu medycznego Dolnośląskiego Szpitala Specjalistycznego im. T. Marciniaka - Centrum Medycyny Ratunkowej we Wrocławiu. Wśród badanych byli też pacjenci szpitala oraz osoby niehospitalizowane. W celu przeprowadzenia badań niniejszej pracy została użyta metoda sondażu diagnostycznego z użyciem techniki ankiety własnej.

Wyniki: Wykonane badania wskazują, że wiedza badanych kobiet pod kątem profilaktyki raka piersi niezależnie od miejsca zamieszkania czerpana jest głównie z Internetu (64%). Pomimo tego ich wiedza jest na wysokim poziomie. Ankietowane mają świadomość, że dzięki profilaktyce kobiety zwiększają swoje szanse na wczesne wykrycie raka piersi co przyczynia się do zmniejszenia śmiertelności. Rozpoczęcie edukacji na temat profilaktyki raka piersi wg. połowy ankietowanych powinna się już rozpoczynać w szkole podstawowej. Przeważająca liczba (75,7%) wskazuje, że nie da się zapobiec zachorowaniu na raka piersi ale można obniżyć czynniki ryzyka wpływające na wzrost zachorowalności na raka piersi. Ankietowane są dobrze zorientowane co do badań profilaktycznych oraz diagnostycznych w kierunku raka piersi. Wśród ankietowanych dobrze znana jest technika samobadania piersi. Wyniki wskazują, że najlepszą wiedzę co do techniki samobadania piersi mają kobiety powyżej 50 r. ż – aż w 81,1%, oraz kobiety 31 – 50 r. ż (71,1%), choć tak niewiele spośród tych kobiet wykonuje to badanie w sposób regularny - raz w miesiącu. Szczególnie niepokojący jest fakt, że kobiety najmłodsze poniżej 31 r. ż. wykonują je bardzo rzadko (17,9 %).

Wnioski: Wyższy poziom wykształcenia oraz aktywność zawodowa kobiet ma znaczący wpływ na wiedzę w kierunku profilaktyki raka piersi. Im ankietowane są bardziej wykształcone tym większa jest ich świadomość dotycząca czynników

ryzyka zachorowania na raka piersi oraz wiedza pod kątem profilaktyki. Poziom tej wiedzy jest niezależny od sytuacji materialnej oraz wieku respondentek. Niezależnie od wykształcenia ankietowane są dobrze zorientowane co do badań profilaktycznych i diagnostycznych raka piersi. Pomimo dobrej znajomości techniki samobadania piersi jest ono wykonywane przez kobiety w sposób nieregularny i zbyt rzadko.

Słowa kluczowe: rak piersi, profilaktyka, mammografia, diagnostyka

Analiza związku między przystosowaniem do choroby i zaburzeniami psychicznymi u pacjentów z nowotworem płuc

Renata Niedziela, Marta Gawlik

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 115-116

Wstęp: Rozpoznanie i leczenie nowotworu płuc jest bardzo obciążające psychicznie dla pacjenta. Diagnoza kojarzy się z bólem, beznadziejnością, porażką a nade wszystko ze śmiercią. Jest to bardzo ciężka i wielopostaciowa choroba a przystosowanie do niej stwarza bardzo liczne problemy. Objawy takie jak: kaszel, duszność, ból w klatce piersiowej i krwioplucie są bardzo stresujące i dlatego nowotwór płuc należy do chorób stanowiących bardzo duże wyzwanie adaptacyjne. Nowotwór płuc jest obecnie główną przyczyną zgonów wśród chorób onkologicznych zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn.

Cel pracy: Celem głównym pracy było ustalenie zależności pomiędzy wystąpieniem nowotworu płuc a przystosowaniem psychicznym pacjentów do choroby onkologicznej i występowaniem zaburzeń psychicznych u pacjentów z nowotworem płuc.

Material i metody badawcze: Badania zostały przeprowadzone metodą sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem wydrukowanych kwestionariuszy wypełnianych przez pacjentów dobrowolnie i anonimowo. Metoda zastosowana w badaniu to metoda obserwacyjna dla badań kohortowych przeprowadzona techniką ankietyzacji. W badaniach sondażowych oprócz ankiety autorskiej wykorzystano dwa standaryzowane kwestionariusze: do oceny akceptacji choroby - kwestionariusz AIS, a do oceny sposobów radzenia sobie z chorobą – kwestionariusz Mini-MAC (na ich wykorzystanie uzyskano zgodę Pracowni Testów Psychologicznych).

Wyniki: Istnieje istotny statystycznie wzrost częstości występowania niektórych zaburzeń psychicznych przed zachorowaniem i w trakcie leczenia nowotworu płuc ($p < 0,001$), zaburzeń snu ($p = 0,003$). Odsetek pacjentów, u których przed zachorowaniem nie występowały żadne zaburzenia psychiczne zmniejszył się po zdiagnozowaniu choroby ($p < 0,001$). Nie zaobserwowano istotnego statystycznie związku między poziomem akceptacji choroby (AIS) a występowaniem zaburzeń psychicznych w trakcie leczenia nowotworu płuc ($p > 0,05$). Częstość występowania zaburzeń psychicznych w trakcie leczenia nowotworu płuc w grupach pacjentów różniących się poziomem konstruktywnego i destruktywnego stylu radzenia sobie z nowotworem płuc nie różniła się istotnie ($p > 0,05$). Częstość występowania depresji u osób z chorobą nowotworową płuc nie korelowało istotnie z przystosowaniem psychicznym do choroby nowotworowej ($p > 0,05$). Częstość występowania depresji, zaburzeń lękowych oraz zaburzeń snu u pacjentów z chorobą nowotworową płuc w trakcie

leczenia nie miała istotnego statystycznie związku z przystosowaniem psychicznym do choroby nowotworowej ($p > 0,05$). Zaobserwowano istotny statystycznie związek między poziomem konstruktywnego stylu radzenia sobie z chorobą a stanem cywilnym pacjentów z nowotworem płuc. Wśród pacjentów po rozwodzie niski poziom radzenia sobie z chorobą występował istotnie częściej niż poziom średni ($p = 0,044$). W grupie pacjentów z wykształceniem średnim udział depresji był istotnie mniejszy ($p = 0,032$). Nie zaobserwowano istotnego statystycznie związku między występowaniem zaburzeń lękowych a cechami socjalno-demograficznymi ($p > 0,05$). Zaburzenia snu występowały istotnie częściej wśród pacjentów z wykształceniem podstawowym ($p = 0,007$) i po rozwodzie ($p = 0,015$), natomiast rzadziej wśród pacjentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym ($p = 0,014$).

Wnioski: Zaobserwowano istotny statystycznie wzrost częstości występowania niektórych zaburzeń psychicznych przed zachorowaniem i w trakcie leczenia nowotworu płuc. Nie zaobserwowano istotnego statystycznie związku między poziomem akceptacji choroby (AIS) a występowaniem zaburzeń psychicznych w trakcie leczenia nowotworu płuc. Częstość występowania depresji, zaburzeń lękowych oraz zaburzeń snu u pacjentów z chorobą nowotworową płuc w trakcie leczenia nie miała istotnego statystycznie związku z przystosowaniem psychicznym do choroby nowotworowej. Zaobserwowano istotny statystycznie związek między poziomem konstruktywnego stylu radzenia sobie z chorobą a stanem cywilnym pacjentów z nowotworem płuc. Wśród pacjentów po rozwodzie niski poziom radzenia sobie z chorobą występował istotnie częściej niż poziom średni.

Słowa kluczowe: nowotwór płuc, depresja, stany lękowe, style radzenia sobie ze stresem, adaptacja do choroby nowotworowej.

Determinanty jakości życia pacjentów po udarze niedokrwiennym mózgu

Przemysław Rabiej, Marta Gawlik

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 117

Wstęp: Udar niedokrwienny to jedna z najpoważniejszych chorób naczyniowych mózgu. Jest na trzecim miejscu w przyczynach zgonów, zaraz po chorobach serca i nowotworach. Najczęstszą przyczyną wywołującą udar to nadciśnienie tętnicze. W wyniku powstałych zmian w mózgu dochodzi do upośledzenia ruchowego oraz zaburzeń w funkcjach poznawczych i emocjonalnych. Odpowiednio podjęta szybka rehabilitacja w dużym stopniu pomaga cofnąć powstałe zmiany i powrócić do normalnego funkcjonowania sprzed wystąpienia udaru.

Cel pracy: Celem ogólnym badań była ocena jakości życia pacjentów po przebytych udarze niedokrwiennym mózgu.

Material i metody badawcze: Do badania została zakwalifikowana grupa 103 osób z rozpoznaniem udaru niedokrwiennego mózgu na Oddziale Neurologicznym w Regionalnym Szpitalu Specjalistycznym „Latawiec” w Świdnicy. Badania zostały przeprowadzone za pomocą kwestionariusza: Skali WHOQOL –BREF służąca do oceny jakości życia oraz ankietę własnego autorstwa.

Wyniki i wnioski: W przeprowadzonych badaniach wykazano, iż udar niedokrwienny mózgu upośledza w dużym stopniu funkcjonowanie chorych w dziedzinie fizycznej, z kolei mniej w dziedzinie socjalnej i somatycznej. Zaobserwowano także, że wiek i codzienne funkcjonowanie jest istotne statystycznie oraz wykazano istotnie statystyczną sprawności fizyczną po odpowiednio dobranej i szybkiej rehabilitacji.

Słowa kluczowe: udar niedokrwienny mózgu, pacjent, afazja, jakość życia.

Analiza czynników wpływających na występowanie kacheksji nowotworowej u pacjentów z nowotworami złośliwymi

Marta Marcinkiewicz, Marta Gawlik

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 118

Wstęp: Kacheksja nowotworowa jest bardzo złożonym zjawiskiem, z którym boryka się wiele osób zmagających się z chorobą nowotworową. Niezwykle ważne jest, aby wiedzieć, jakie czynniki przyczyniają się do jej występowania, aby jeszcze przed wdrożeniem leczenia móc jej skutecznie zapobiec.

Cel pracy: Celem niniejszej pracy była analiza zmiennych modulujących czynników wpływających na występowanie kacheksji nowotworowej u pacjentów z nowotworami złośliwymi.

Material i metody badawcze: Metodą badawczą zastosowaną do zebrania danych była metoda sondażu diagnostycznego wykonanego przy pomocy ankietowania za pomocą autorskiego kwestionariusza. W badaniu wzięło udział 110 pacjentów w trakcie leczenia zdiagnozowanej choroby nowotworowej z całej Polski. W badaniu wykorzystano analizę rozkładu odpowiedzi, analizę korelacji oraz test chi-kwadrat, dzięki którym określono powiązanie ze sobą istotnie statystyczne zmienne.

Wyniki i wnioski: Odrzucono postawione hipotezy badawcze oraz wykazano, że zarówno rodzaj nowotworu, rodzaj zastosowanego leczenia, stres, czynniki modyfikowalne takie jak osłabienie, problemy z koncentracją, senność, zmniejszona odporność, rozdrażnienie, zmniejszona siła mięśniowa, sposób i rodzaj przygotowania posiłków nie mają wpływu na występowanie kacheksji nowotworowej u pacjentów z nowotworami złośliwymi. Udowodniono też, że pacjenci z objawami kacheksji nowotworowej nie kontaktują się częściej z lekarzem prowadzącym niż z psychologiem czy terapeutą. W dyskusji odniesiono się do badań autorów z Polski jak i z zagranicy oraz stwierdzono zgodność przeprowadzonych badań własnych z badaniami naukowymi.

Słowa kluczowe: kacheksja nowotworowa, nowotwory złośliwe, wyniszczenie organizmu

Determinanty wpływające na jakość życia i akceptację u pacjentów z chorobą nowotworową

Jowita Patynkiewicz, Marta Gawlik

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 119-120

Wstęp: Na jakość życia pacjentów w chorobie nowotworowej znaczący wpływ ma umiejętność przystosowania do choroby jak i akceptacja sytuacji w jakiej znalazł się pacjent. Długotrwałe leczenie i negatywne emocje mają wpływ na jakość życia i poziom akceptacji choroby.

Cel pracy: Celem pracy była ocena jakie determinanty mają wpływ na jakość życia oraz poziom akceptacji choroby przez pacjentów z chorobą nowotworową.

Material i metody badawcze: Badanie przeprowadzono na grupie 104 pacjentów Dolnośląskiego Centrum Onkologii we Wrocławiu przy pl. Hirszfelda 12. Do badań, wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego, stosując: ankietę standaryzowaną Mini – MAC, arkusz ankietowy WHOQOL- BREF oraz ankietę własną.

Wyniki: W badanej grupie nie istnieją istotne statystycznie zależności między wiekiem a jakością życia w domenie somatycznej ($p=0,48$), psychologicznej ($p=0,21$), socjalnej ($p=0,89$) i środowiskowej ($p=0,73$). Nie istnieją istotne statystycznie zależności między sytuacją materialną a jakością życia w domenie somatycznej ($p=0,68$), psychologicznej ($p=0,25$), socjalnej ($p=0,18$) i środowiskowej ($p=0,17$). Nie zaobserwowano istotnej statystycznie zależności między środowiskiem a jakością życia w domenie somatycznej ($p=0,29$), psychologicznej ($p=0,89$), socjalnej ($p=0,66$) i środowiskowej ($p=0,95$). W badanej grupie nie istnieją istotne statystycznie zależności między wiekiem zachorowania a jakością życia w domenie somatycznej ($p=0,39$), psychologicznej ($p=0,80$), socjalnej ($p=0,40$) i środowiskowej ($p=0,85$). W badanej grupie nie istnieją istotne statystycznie zależności między stopniem nasilenia nowotworu a jakością życia w domenie somatycznej ($p=0,77$), psychologicznej ($p=0,63$), socjalnej ($p=0,83$) i środowiskowej ($p=0,65$). Nie odnotowano istotnej statystycznie korelacji pomiędzy nasileniem strategii radzenia sobie z chorobą a jakością życia w domenie środowiskowej ($p=0,17$). Nie istnieje istotna statystycznie zależność między lokalizacją choroby nowotworowej a stylem konstruktywnym ($p=0,45$) i destrukcyjny ($p=0,24$) radzenia sobie z chorobą nowotworową. Nie istnieje istotna statystycznie zależność między wykształcenie a stylem konstruktywnym ($p=0,38$) i destrukcyjny ($p=0,53$) radzenia sobie z chorobą nowotworową. Nie istnieje istotna statystycznie zależność między sytuacją materialną a stylem konstruktywnym ($p=0,50$) i destrukcyjny ($p=0,48$) radzenia sobie z chorobą

nowotworową. Nie odnotowano istotnej statystycznie korelacji pomiędzy nasileniem bólu a nasileniem strategii zaabsorbowanie lękowe ($p = 0,99$).

Wnioski: W badanej grupie nie istnieją istotne statystycznie zależności między jakością życia a wiekiem, sytuacją materialną, środowiskiem życia, wiekiem zachorowania czy stopniem nasilenia nowotworu. Nie istnieją istotne statystycznie zależności między stylem radzenia sobie z chorobą a lokalizacją choroby nowotworowej, wykształceniem czy sytuacją materialną badanych. Nie istnieje istotna korelacja między nasileniem strategii zaabsorbowanie lękowe a nasileniem bólu oraz między nasileniem strategii radzenia sobie z chorobą a jakością życia w sferze środowiskowej.

Słowa kluczowe: jakość życia, akceptacja choroby, choroba nowotworowa

Analiza porównawcza zachowań zdrowotnych i wiedzy w zakresie chorób piersi wśród osób pracujących w zawodach medycznych i niemedycezych

Helana Kuriata, Marta Gawlik

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 121

Wstęp: Nowotwór piersi wśród kobiet jest jedną z chorób onkologicznych najczęściej występującą w Polsce. Stanowi on poważny problem zdrowotny jak i społeczny. Współczesna profilaktyka chorób nowotworowych ukierunkowana jest na wykrywanie choroby w jak najwcześniejszym stopniu jej zaawansowania.

Cel pracy: Analiza porównawcza zachowań zdrowotnych i wiedzy w zakresie chorób piersi wśród osób pracujących w zawodach medycznych i niemedycezych.

Materiał i metody badawcze: W pracy wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego. Badania zrealizowano techniką badań kwestionariuszowych. Narzędzia badawcze stanowiły niestandardyzowane kwestionariusze ankiety własnego autorstwa oraz standardyzowane kwestionariusze psychologiczne IZZ (Instruktarz Zachowań Zdrowotnych). Badania przeprowadzono w terminie: 10.2020 – 03.2021. Materiał obejmował grupę 177 osób.

Wyniki: Z przeprowadzonych badań wynika, że respondenci wiedzą czym jest choroba nowotworowa, 65,3% (115) udzieliło poprawnej odpowiedzi. Zdecydowana większość badanych prawidłowo wskazała na dziedziczność 89,8% (159) jako czynnik zwiększający ryzyko zachorowania na nowotwór piersi. Aż 94,9% (168) przebadanych osób wiedziało czym jest mammografia oraz ultrasonografia gruczołu piersiowego 97,2% (172). Niemal wszyscy respondenci zapytani czym jest profilaktyka przeciwnowotworowa wskazali zapobieganie chorobom na pierwszym miejscu 89,7% (157). Informacje na temat profilaktyki nowotworu piersi ankietowani czerpali głównie z internetu 69,5% (123). Paradoksalnie połowa respondentów zadeklarowała stosowanie profilaktyki przeciwnowotworowej 51,4% (91).

Wnioski: Nie zaobserwowano istotnych różnic w zakresie wiedzy i zachowań zdrowotnych pomiędzy osobami wykonującymi zawód medyczny i niemedyceyczny.

Słowa kluczowe: Nowotwór piersi, wiedza, profilaktyka nowotworu piersi, zachowania zdrowotne

Analiza porównawcza czynników wpływających na stosowanie leków OTC i suplementów diety przez osoby dorosłe zawodów medycznych i niemedyycznych

Izabela Kosakowska, Marta Gawlik

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 122-123

Wstęp: Leki z grupy OTC są środkami farmaceutycznymi stosowanymi w procesie samoleczenia. Każdy następny rok obfituje w powstawanie coraz to nowszych medykamentów, dostępnych dla obywateli już nie tylko w aptece, ale na stacji benzynowej czy też w sklepie spożywczym bądź kiosku.

Cel pracy: Celem badań jest analiza czynników wpływających na stosowanie leków OTC i suplementów diety przez osoby wykonujące zawód medyczny i niemedyyczny.

Material i metody badawcze: Badaniu poddano tematykę zażywania leków i suplementów diety OTC w dwóch różnych środowiskach zawodowych. Przebadano anonimowo grupę 200 osób (100 wykonujących zawód medyczny oraz 100 tzw. zawód niemedyyczny). Badanie przeprowadzono metodą sondażu diagnostycznego, za pomocą autorskiego formularza ankiety, funkcjonującego online w popularnych serwisach internetowych.

Wyniki: Osoby wykonujące zawód niemedyyczny, spożywają więcej leków OTC, w sposób regularny ($p=0,000001$) - 64% ($n=71$). Reklama nie wpływa na wybór środka OTC ($p=0,947$). Ból jest głównym czynnikiem predysponującym do kupowania i zażywania leków OTC, zarówno w grupie medycznej - 63% ($n=63$) oraz niemedycznej - 70% ($n=70$), ($p=0,000001$). Ankietowani chorujący przewlekłe leki OTC stosują w sposób regularny, kilka razy na dobę - 61,7% ($n=71$), ($p=0,000001$). Osoby wykonujące zawód medyczny są w większym stopniu zaznajomione z treścią ulotki informacyjnej zażywanego leku OTC - 62% ($n=62$), oraz prawidłowo definiują możliwe interakcje lekowe stosowanego preparatu OTC - 64% ($n=64$) ($p=0,000001$). Ankietowani stosujący suplementy diety, oraz leki OTC głównie z zalecenia lekarza/farmaceuty nie doświadczały działań niepożądanych - 66% ($n=66$), ($p=0,000001$). Kobiety są głównym konsumentem leków OTC - 75,5% ($n=151$), głównie o działaniu p/bólowym - 56,2% ($n=85$), ($p=0,000001$).

Wnioski: Na podstawie przeprowadzonych badań można stwierdzić, iż ankietowani ze środowiska medycznego zażywają najmniej leków OTC. Kobiety są głównym konsumentem leków p/bólowych dostępnych bez recepty. Tylko osoby wykonujące zawód medyczny rzetelnie zapoznają się z ulotką produktu OTC, i cechują się wiedzą z zakresu działań niepożądanych. Produkty OTC,

ordynowane przez środowisko medyczne (lekarz, pielęgniarka, farmaceuta) niosą znikome ryzyko interakcji lekowych.

Słowa kluczowe: OTC, leki bez recepty, suplementy diety, spożycie, nadużycie, bóle

Ocena i poziom wiedzy kobiet w gminie Lubin na temat nowotworu jajnika

Monika Wołoszczak, Marta Gawlik

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 124

Wstęp: Ryzyko zachorowania na nowotwór jajnika może osiągnąć każdej z kobiet niezależnie od wieku. Dlatego tak ważna jest wiedza na ten temat. Tym bardziej, że jest to choroba podstępna. Długo nie dająca żadnych objawów, jeśli się pojawią to nietypowo sugerując dolegliwość ze strony układu pokarmowego. Zwiększenie świadomości kobiet na temat nowotworu jajnika i metod wczesnego jego wykrycia pozwoli na wdrożenie diagnostyki, leczenia a tym samym możliwość wyjścia z choroby.

Cel pracy: Celem pracy była ocena poziomu wiedzy kobiet na temat nowotworu jajnika, a także czynników ryzyka, objawów oraz działań profilaktycznych.

Material i metody badawcze: Badanie przeprowadzono na obszarze gminy Lubin. Badaniem objęto 110 kobiet wybranych losowo z Gminy Lubin. Potrzebne dane uzyskano za pomocą metody sondażu diagnostycznego, posługując się techniką ankietowania. Autorski kwestionariusz ankiety składał się z 29 pytań i był narzędziem badawczym niniejszej pracy. Pytania odnosiły się min. do znajomości czynników ryzyka, objawów, działań profilaktycznych takich jak badanie ginekologiczne z USG dopochwowym, kontrolnych wizytach, zdobywaniu wiedzy.

Analizę statystyczną dokonano w oparciu o zebrany materiał badawczy. Weryfikacji prawidłowości postawionych hipotez sprawdzono testem chi kwadrat.

Wyniki i wnioski: W analizie wyników ankietowane kobiety w 75% (81) posiadały niską wiedzę, zaledwie 25 % (28) posiadało wiedzę wysoką na temat nowotworu jajnika. Trudność ankietowanym sprawiło zaznaczenie objawów wskazujących na nowotwór jajnika. Spośród 69% (76) ankietowanych wskazuje na ból w podbrzuszu, 62% (68) nieregularne miesiączki tylko 14% (15) i 11% (12) badanych wskazuje na dolegliwości układu pokarmowego (wzdęcia, szybkie uczucie sytości). Ankietowane jako metodę wykrycia nowotworu jajnika najczęściej wskazywały cytologię w 89% oraz 55% USG dopochwowe. Wykonywanie cytologii co roku deklaruje 56% (62) kobiet. Na poziom wiedzy i działania profilaktyczne nie miały wpływu takie cechy demograficzne jak miejsce zamieszkania, czy wiek respondentek. Natomiast wykształcenie było tu znaczącym czynnikiem posiadanej wiedzy.

Słowa kluczowe: poziom wiedzy, kobiety, nowotwór jajnika.

Analiza czynników ryzyka oparzeń u dzieci w opinii opiekunów prawnych

Anna Bruś, Marta Gawlik

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 125

Wstęp: Oparzenia u dzieci należą do najczęstszych urazów, które występują nagle. Stanowią one ogromny problem dla opiekunów, nie tylko medyczny. Stanowią problem również ekonomiczny i społeczny. Pozostawiają one wiele powikłań, nie tylko psychicznych, ale i fizycznych. Wśród tych urazów można wyróżnić głównie oparzenia termiczne u dzieci do 5 roku życia.

Cel pracy: Celem pracy była analiza czynników ryzyka oparzeń w opinii opiekunów prawnych.

Material i metody badawcze: Metodą wykorzystaną w pracy była metoda sondażu diagnostycznego. W tym celu posłużono się techniką ankiety przy użyciu kwestionariusza. Grupę badaną stanowili opiekunowie prawni 104 dzieci oparzonych hospitalizowanych i leczonych ambulatoryjnie w Głogowskim Szpitalu Powiatowym.

Wyniki: Opiekunowie wskazali, że chłopców w przedziale wiekowym 15-20 miesięcy 31,37% (16), którzy ulegli oparzeniu było więcej niż dziewczynek w tym samym przedziale wiekowym 28,30% (15) ($x^2=3,41$, $p=0,637$). Częściej oparzeniu ulegały dzieci 76,92% (80), które były pod opieką dorosłych ($x^2=7,21$, $p=0,007$). Istnieje zależność czasu hospitalizacji dziecka od powierzchni oparzonej. Im większa powierzchnia oparzenia tym dłuższy czas hospitalizacji ($x^2=109,11$, $p=0,001$). Zaobserwowano istotną zależność między oparzeniami gorącymi napojami, a dziećmi oparzonymi ($x^2=15,36$, $p=0,004$). Najczęściej obecnymi w środowisku domowym były matki i to one podejmowały decyzje w udzieleniu pierwszej pomocy dziecku ($x^2=13,80$, $p=0,016$).

Wnioski: Najczęściej wśród badanych dzieci występowały oparzenia termiczne powstałe w wyniku kontaktu z gorącymi płynami, czas hospitalizacji zależał od powierzchni oparzonej. Im większa powierzchnia oparzona tym pobyt hospitalizacji dłuższy. W przedziale wiekowym 15 - 20 miesięcy oparzeniom ulegają dziewczynki i chłopcy w podobnej liczebności. Pierwszej pomocy najczęściej udzielały matki i w większości wiedziały jak udzielić tej pomocy. Oparzenia powstały w wyniku nieuwagi i nieostrożności osób dorosłych w warunkach domowych. Dlatego ważne jest zmniejszenie częstości oparzeń poprzez podniesienie świadomości opiekunów prawnych przez realizację programów profilaktycznych.

Słowa kluczowe: oparzenia, dzieci, uraz

Ocena wiedzy pacjentów w zakresie samopielęgnacji stomii jelitowej

Marta Gibes, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 126

Wstęp: Ogromny wpływ na życie po zabiegu wyłonienia stomii jelitowej ma odpowiednie przygotowanie chorego. Edukacja pacjenta powinna rozpocząć się jeszcze przed zabiegiem. Prawidłowo przeprowadzona edukacja pozwoli pacjentowi uzyskać możliwie największą samodzielność w samopielęgnacji.

Cel pracy: Celem niniejszej pracy jest ocena wiedzy pacjentów w zakresie samopielęgnacji stomii jelitowej.

Material i metody badawcze: W badaniach posłużono się metodą sondażu diagnostycznego i zastosowano techniki ankiety. Narzędziem badawczym był autorski kwestionariusz ankiety, zawierający 28 pytań ogólnych na temat samopielęgnacji stomii, sprzętu stomijnego i codziennego życia pacjentów.

Wyniki i wnioski: Badanie wykazało, że wiek i płeć nie mają istotnego wpływu na wiedzę z zakresu samopielęgnacji stomii jelitowej. Najbardziej znanym akcesorium stomijnym jest sztuczna skóra, zarówno wśród mieszkańców wsi, jak i miasta. Podobnie ankietowani odpowiedzieli w kwestii stosowania dodatkowych produktów stomijnych. Zdecydowanie częściej z poradni stomijnej korzystają mężczyźni. Większość pacjentów obu płci zostało wyedukowanych w zakresie samoopieki stomijnej przez profesjonalny personel medyczny. Respondenci wskazali, że wyłonienie stomii nie wpłynęło na ich życie zawodowe. W zakresie problematycznych czynności grupa badanych kobiet nie wykazała trudności z pielęgnacją stomii. Niespełna połowa mężczyzn wskazała natomiast trudności z opróżnianiem worka stomijnego.

Słowa kluczowe: stomia, samopielęgnacja, wiedza

Wiedza mieszkańców wsi Boguszyce na temat profilaktyki udaru mózgu

Anna Herbst – Biegańska, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 127-128

Wstęp: Udar mózgu pociąga za sobą ogromne koszty psychiczne i ekonomiczne. Zapobieganie udarom leży więc w interesie każdego członka społeczeństwa. Wczesne rozpoznanie i efektywne leczenie powodują, że choroba pozostawia po sobie minimalne ślady. Popularyzowanie wiedzy o udarze mózgu to podstawowy pierwszy krok w stronę jego profilaktyki.

Cel pracy: Celem niniejszej pracy jest przedstawienie zagadnień dotyczących profilaktyki udaru mózgu i wiedzy o nich, prezentowanej przez mieszkańców wsi Boguszyce.

Materiał i metody badawcze: Badania przeprowadzono wśród 186 mieszkańców wsi Boguszyce metodą sondażu diagnostycznego. Materiał badawczy stanowiły wypełnione kwestionariusze ankiety własnego autorstwa, które dostarczyły danych do przeprowadzenia stosownych analiz w celu przyjęcia lub odrzucenia założonych hipotez. Kwestionariusz ankiety składał się z części opisującej badaną grupę oraz z pytań dotyczących wiedzy o udarze mózgu, objawach, czynnikach ryzyka, postępowaniu w przypadku zachorowania oraz działań profilaktycznych.

Wyniki: Ankietowani posiadają dostateczną wiedzę na temat udaru mózgu, jego objawów i czynników ryzyka. 94% badanych w przypadku zachorowania niezwłocznie wezwie karetkę pogotowia. Ponad połowa ankietowanych nie posiada w domu łatwo dostępnej, przygotowanej wcześniej, na wypadek zachorowania, informacji o zażywanych lekach i chorobach towarzyszących. 86% badanych wskazuje poprawnie prawidłową wartość ciśnienia tętniczego krwi. Jedna czwarta badanej społeczności nie uprawia aktywności fizycznej. Do palenia papierosów przyznało się 15% ankietowanych. Większość badanych uważa, że zdrowy styl życia pomoże ustrzec się udaru.

Wnioski: Zasób posiadanej wiedzy jest większy u osób z wykształceniem wyższym niż u osób z wykształceniem średnim i niższym. Rodzaj źródeł wiedzy o udarze nie ma wpływu na skuteczne i prawidłowe wskazanie objawów udaru mózgu. Dostateczny poziom wiedzy mieszkańców na temat czynników ryzyka udaru mózgu wpływa znacząco na stosowanie przez nich diety bogatej w warzywa i owoce oraz uwzględniającej pełnoziarniste produkty zbożowe. Zdecydowanie najczęściej jako źródło wiedzy o czynnikach ryzyka udaru mózgu w przeszłości respondenci wskazują kampanie społeczne w mediach.

Słowa kluczowe: udar mózgu, czynniki ryzyka, wiedza o udarze mózgu, profilaktyka, styl życia, aktywność fizyczna

Znajomość zasad udzielania pierwszej pomocy z zakresu urazów przez pielęgniarki

Daria Żychowska, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 129

Wstęp: Pierwsza pomoc jest zespołem czynności ratujących życie i zdrowie. Dzięki umiejętności pomocy zwiększamy szanse drugiego człowieka na przeżycie oraz w późniejszym czasie normalne życie. Często spotykanymi z sytuacjami, w których nabawiamy się urazów. W związku z tym większy nacisk powinniśmy wywierać na edukację z zakresu pierwszej pomocy. Dzięki temu będziemy w stanie pomóc sobie, jak i innym.

Cel pracy: Celem pracy i przeprowadzonych badań było sprawdzenie wiedzy wśród pielęgniarek z udzielania pierwszej pomocy z zakresu urazów.

Material i metody badawcze: W badaniu przeprowadzono sondaż diagnostyczny, którego narzędziem badawczym wybranym do osiągnięcia celu był autorski kwestionariusz ankiety składający się z 22 pytań. Badanie zostało przeprowadzone w 105 Kresowym Szpitalu Wojskowym z Przychodnią SP ZOZ w Żarach. W badaniach brały udział 102 pielęgniarki w okresie od listopada 2020 do marca 2021 za zgodą Komendanta Szpitala.

Wyniki: Zebrane odpowiedzi z ankiet pozwoliły określić poziom wiedzy pielęgniarek. Zbadano zależności między stażem pracy, a opinią pielęgniarek na temat pierwszej pomocy.

Wnioski:

1. Odrzucamy hipotezę mówiącą o tym, że osoby z dłuższym stażem pracy częściej oceniają swój poziom wiedzy na temat pierwszej pomocy na dobrym poziomie.
2. Większość badanych prawidłowo wskazuje sposób prawidłowego postępowania w przypadku rany dłoni z wbitym kawałkiem szkła.
3. Większość badanych poprawnie potrafi zaopatrzyć ranę otwartą klatki piersiowej polegającej na zaopatrzeniu się opatrunkiem z folii, szczelnie przymocowanym do klatki piersiowej ze trzech stron.
4. Większość badanych poprawnie określiło sposób postępowania na temat pierwszej pomocy w oparzeniu wrzątkiem polegającego na schłodzeniu oparzenia pod bieżącą, zimną wodą przez co najmniej 15 minut.

Słowa kluczowe: pierwsza pomoc, prawo, poziom wiedzy

Znajomość zasad udzielania pierwszej pomocy przez pielęgniarki z zakresu resuscytacji krążeniowo-oddechowej u dzieci

Marcin Dopierała, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 130-131

Wstęp: Resuscytacja krążeniowo oddechowa jest prostym zabiegiem ratowniczym, który w sytuacji nagłego zatrzymania krążenia może uratować życie. Głównymi przyczynami zgonów dzieci są urazy i zatrucia. Bardzo ważna jest jak najszybsza pomoc poszkodowanemu już na miejscu zdarzenia udzielona przez świadków.

Cel pracy: Celem pracy jest opisanie aktualnych wytycznych dotyczących resuscytacji krążeniowo-oddechowej u dzieci, ukazanie różnic w udzielaniu pierwszej pomocy dziecku, a osobie dorosłej oraz określenie zasad korzystania z urządzenia AED.

Material i metody badawcze: Do przeprowadzenia badań wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego, a narzędzie jakiego użyto to autorski kwestionariusz ankiety, który wypełniło 105 pielęgniarek pracujących na co dzień w oddziałach szpitalnych.

Wyniki: Na wstępie dokonano oceny poziomu wiedzy badanej grupy na temat podstawowych zabiegów resuscytacyjnych podczas NZK u dzieci. Dokonano sumowania punktów, które były przyznawane za wskazanie prawidłowych odpowiedzi na pytania w ankiecie własnej, które uznane zostały za pytania o fakty. Możliwa do uzyskania liczba punktów to 18 punktów. Wyniki te podzielono według następujących przedziałów: poziom niski poziom przeciętny, poziom wysoki.

Wnioski:

1. Poziom wiedzy na temat zasad udzielania pierwszej pomocy podczas resuscytacji krążeniowo-oddechowej u dzieci wśród personelu pielęgniarskiego jest zadawalający. Wysoki poziom wiedzy posiadała ponad połowa badanych, niski natomiast mniej niż jedna dziesiąta z nich
2. Stan wiedzy z zakresu RKO u dzieci u pielęgniarek w wieku 20-40 lat był taki sam jak u pielęgniarek w przedziale wiekowym 41 - 51 lat.
3. Personel pielęgniarski bierze udział w szkolenia, kursach itp. z zakresu RKO i aktualizuje swoją wiedzę, a w większości przypadków organizatorem szkolenia okazywał się zakład pracy.
4. Pielęgniarki w sytuacji zagrożenia życia podczas wykonywania RKO u dziecka są skłonne do wykonywania oddechów ratowniczych bez względu na pokrewieństwo z dzieckiem poszkodowanym.
5. Respondentki znają skrót AED, wiedzą do czego służy ten przyrząd, jak należy z niego korzystać i u jakiej grupy wiekowej można go stosować.

Słowa kluczowe: pielęgniarka, poziom wiedzy, RKO, dzieci, pierwsza pomoc

Jakość życia pacjentów przewlekle dializowanych

Kamila Pussak, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 132-133

Wstęp: Przewlekle choroby nerek nierzadko prowadzą do ich ciężkiej niewydolności. Wymagana jest wówczas systematyczna dializa.

Cel pracy: Celem głównym pracy była ocena jakości życia pacjentów przewlekle dializowanych. Cel ten został przybliżony poprzez kilka celów szczegółowych, które dotyczyły: aktualnych problemów zdrowotnych związanych z leczeniem dializoterapią, funkcjonowania w środowisku, kontroli stanu zdrowia, występujących problemów psychologicznych, relacji z innymi ludźmi, zadowolenia z jakości swojego życia.

Material i metody badawcze: Badanie przeprowadzono na 100-osobowej grupie pacjentów przewlekle chorych nefrologicznie, poddawanych systematycznej dializoterapii. Badana grupa została podzielona na podgrupy ze względu na płeć, wiek, stan cywilny, wykształcenie, miejsce zamieszkania. W badaniu wykorzystano autorski kwestionariusz oraz kwestionariusz standaryzowany WHOQOL-BREF. Uzyskane wyniki poddano statystycznej analizie ilościowej oraz jakościowej; wykorzystano przy tym test niezależności chi-kwadrat Pearson. Za wyniki istotne statystycznie przyjęto te, dla których poziom istotności wyniku nie przekraczał 0,05.

Wyniki: Problemy zdrowotne badanych osób były w dużym stopniu zróżnicowane i zależne od płci oraz wieku. Czas leczenia dializoterapią był zróżnicowany, a jego przyczyną było najczęściej kłębuszkowe zapalenie nerek. Badane osoby w większości były poddawane dializie 3 razy w tygodniu. W czasie dializy występowały najczęściej skurcze mięśni i spadek ciśnienia tętniczego krwi, a po zakończonym zabiegu większość chorych skarżyła się na złe samopoczucie, przy czym częściej dotyczyło to osób starszych. Funkcjonowanie w środowisku (warunki mieszkaniowe, sytuacja finansowa, aktywność zawodowa, aktywność fizyczna) było zróżnicowane w zależności od wieku, stanu cywilnego, miejsca zamieszkania oraz wykształcenia. Respondenci zasadniczo nie przestrzegają zaleceń zdrowotnych, w małym stopniu stosują dietę hemodializowanych; problemy te nasilają się wraz z wiekiem. Stwierdzono obecność wielu problemów natury psychologicznej (samotność, smutek, stres, ograniczenie normalnego codziennego funkcjonowania, w dużym stopniu brak akceptacji własnego wyglądu, poczucie bycia ciężarem dla swojej rodziny). W badanej grupie występują także problemy w relacjach z innymi ludźmi, w tym z osobami najbliższymi (brak wsparcia, ograniczenie kontaktów rodzinnych i towarzyskich). Duża część badanych osób była niezadowolona z jakości swojego życia w różnych jego aspektach.

Wnioski: Jakość życia osób przewlekle dializowanych jest niewysoka, co wynika z obecności wielu problemów natury zdrowotnej, psychologicznej, problematycznych relacji z innymi ludźmi, ograniczeń narzucanych przez proces leczenia. Niezależnie od czynników zewnętrznych, które negatywnie wpływają na jakość życia chorych, duże znaczenie w jej pogorszeniu ma niestosowanie się do zaleceń lekarskich, nieprzestrzeganie diety przypisanej osobom dializowanym.

Słowa kluczowe: dializoterapia, jakość życia, problemy zdrowotne, funkcjonowanie w środowisku, relacje z innymi ludźmi

Znajomość zasad udzielania pierwszej pomocy w zakresie resuscytacji krążeniowo – oddechowej wśród mieszkańców miasta Góra

Anna Kumanowska, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 134-135

Wstęp: Pierwsza pomoc to zespół czynności podejmowanych w celu ratowania człowieka będącego w stanie zagrożenia życia, wykonywanych często przez przypadkową osobę znajdującą się na miejscu zdarzenia. Nagłe zatrzymanie oddechu i krążenia jest przyczyną przedwczesnej śmierci wielu ludzi. Resuscytację krążeniowo-oddechową należy podjąć natychmiast, z tego powodu społeczeństwo powinno posiadać i poszerzać swoją wiedzę w temacie RKO. Przypadkowy świadek zdarzenia, posiadając odpowiednią wiedzę i umiejętność zastosowania jej w praktyce, podejmując się resuscytacji krążeniowo-oddechowej przed przybyciem profesjonalnej pomocy przyczynia się do uratowania życia. Dlatego tak duży naciska kładzie się na znajomość zasad udzielania pierwszej pomocy w zakresie RKO.

Cel pracy: Celem niniejszej pracy jest ocena znajomości zasad udzielania pierwszej pomocy z zakresu resuscytacji krążeniowo oddechowej wśród mieszkańców miasta Góra.

Materiał i metody badawcze: Badania przeprowadzono wśród mieszkańców miasta Góra używając metody sondażu diagnostycznego. Narzędzie badawcze stanowił kwestionariusz ankiety własnego autorstwa, którego wypełnienie było jednoznaczne z dobrowolnym i świadomym udziałem w badaniach. Wypełnione kwestionariusze dostarczyły danych do analiz statystycznych, które posłużyły do weryfikacji postawionych hipotez.

Wyniki: Wśród ankietowanych 39% osób posiadało wiedzę wysoką, natomiast u 61% ogółu badanych występowała niska wiedza na temat resuscytacji krążeniowo – oddechowej. Większość respondentów, bo aż 53% deklarowało podjęcie próby udzielenia pierwszej pomocy w sytuacji, kiedy będą świadkiem NZK, mając świadomość, że każdy jest zobowiązany do udzielenia pierwszej pomocy poszkodowanemu lub choremu. Mimo niskiego poziomu wiedzy ogółu, gro respondentów znała podstawowe zasady zachowania się na miejscu zdarzenia, udzielania pierwszej pomocy, oceny stanu uszkodowanego, rozpoznania NZK. 83% respondentów wie, że istnieje różnica między RKO dzieci a RKO dorosłych. Pojęcie AED nie jest obce aż 55% ankietowanych.

Wnioski: Stan wiedzy mieszkańców miasta Góra na temat resuscytacji krążeniowo oddechowej prezentuje się na niskim poziomie. Wiedza ankietowanych w badanej grupie zależała od płci i nie zależała od wieku oraz

wykształcenia, kobiety wykazywały większą wiedzę i chęć jej poszerzania. Dowiedziono, że duże znaczenie ma forma szkolenia a nie sam fakt odbycia szkolenia. Zdecydowanie lepsze efekty i większą wiedzę daje praktyczna forma przeprowadzenia szkoleń w zakresie RKO. Wystąpienie sytuacji, w której ankietowani musieli udzielić pierwszej pomocy nie wpływa na potrzebę poszerzenia wiedzy z zakresie RKO.

Słowa kluczowe: Znajomość zasad, pierwsza pomoc, resuscytacja krążeniowo-oddechowa, mieszkańcy miasta Góra

Ocena poziomu wiedzy i postaw pielęgniarek pracujących w blokach operacyjnych dotycząca przeszczepów narządów

Katarzyna Celmer, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 136

Wstęp: Każda transplantacja służy ratowaniu życia chorych, którzy cierpią na skrajną niewydolność narządów. Z roku na rok wykonuje coraz więcej tego typu zabiegów. Należy jednak wskazać, że pobieranie organów od dawców, u których nastąpiła śmierć mózgu nadal budzi wiele kontrowersji. Prawo w Polsce przewiduje, że można pobrać narządy od każdego człowieka, który za życia nie wyraził sprzeciwu.

Cel pracy: Celem badań było poznanie wiedzy i postaw personelu pielęgniarstwa zatrudnionego i wykonującego zawód w bloku operacyjnym na temat transplantacji narządów.

Material i metody badawcze: Badania zostały przeprowadzone metodą sondażu diagnostycznego. Wykorzystaną techniką badawczą była ankieta skierowana do personelu pielęgniarstwa pracującego na blokach operacyjnych w całej Polsce.

Wyniki i wnioski: Wyniki badań pozwalają na stwierdzenie, że personel pielęgniarstwa zatrudniony w bloku operacyjnym ma pozytywny stosunek do transplantacji narządów. Postawa personelu pielęgniarstwa zatrudnionego na bloku operacyjnym wobec transplantacji narządów determinuje poziom wiedzy o transplantacji. Nie zachodzi korelacja między stosunkiem personelu pielęgniarstwa zatrudnionego w bloku operacyjnym do transplantacji narządów a ich płcią, wiekiem, poziomem wykształcenia, stażem zawodowy, miejscem zamieszkania, wykonywaniem zabiegów transplantacyjnych na oddziale szpitalnym respondentów

Słowa kluczowe: transplantacja, personel pielęgniarstwa, zgoda domniemana, przeszczepy narządów

Ocena poziomu wiedzy kobiet na temat profilaktyki nowotworów piersi

Julia Moździerz, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 137

Wstęp: Rak piersi, to współcześnie najczęściej występujący nowotwór złośliwy wśród kobiet. Jest on także jedną z najczęstszych przyczyn zgonów w tej populacji. Właściwa profilaktyka i wczesne rozpoznanie choroby pozwalają zapobiec jej rozwojowi oraz zmniejszyć ryzyko ścieralności nad nią.

Cel pracy: Celem pracy była ocena poziomu wiedzy kobiet na temat raka piersi oraz sposobów zapobiegania jego wystąpieniu.

Material i metody badawcze: Badanie ankietowe przeprowadzono wśród losowo wybranych kobiet, które były pacjentkami przychodni przyszpitalnych. W badaniu uczestniczyło dobrowolnie 100 pełnoletnich kobiet. Narzędziem badawczym był kwestionariusz ankiety.

Wyniki: Ponad połowa kobiet (58%) nie zna technik samobadania piersi, a 70% nie wykonuje badań profilaktycznych. Najczęściej wskazywanym źródłem informacji na temat raka piersi oraz jego zapobieganiu i zwalczaniu jest lekarz, a następnie internet (47%).

Wnioski: Wyniki badań pokazały że wiedza kobiet na temat profilaktyki raka piersi jest średnia i nie zależy ani od wieku, ani od wykształcenia, a jedynie od miejsca zamieszkania. Kobiety mają świadomość znaczenia badań profilaktycznych i samobadania piersi, jednak niewiele z nich je wykonuje. Oznacza to potrzebę edukacji kobiet w każdym wieku na temat ryzyka i profilaktyki raka piersi.

Słowa kluczowe: rak piersi, czynniki ryzyka, wczesne wykrywanie, profilaktyka pierwotna, profilaktyka wtórna.

Jakość życia pacjentów chorujących na cukrzycę typu II na podstawie osób hospitalizowanych w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Bogatyni

Agnieszka Molka, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 138

Wstęp: Cukrzyca to choroba występująca zarówno wśród ludzi młodych, jak i starszych, zarówno w Polsce, jak i na całym świecie. Wpływa ona na codzienne funkcjonowanie człowieka i w pewnym stopniu obniża jakość jego życia. Wynika to stąd, że jest to choroba przewlekła i nieuleczalna. By podnosić jakość życia osób z cukrzycą typu 2 należy dążyć do identyfikowania czynników najbardziej tę jakość życia obniżających i redukować je.

Cel pracy: Celem niniejszej pracy jest ocena i porównanie subiektywnej jakości życia osób chorych na cukrzycę typu II hospitalizowanych w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Bogatyni oraz określenie, w jaki sposób choroba determinuje dotychczasowe życie pacjentów.

Materiał i metody badawcze: W ankietach uczestniczyło 101 respondentów hospitalizowanych w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Bogatyni. Badanie przeprowadzono za pomocą sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem dwóch ankiet: autorskiej i standaryzowanej WHOQOL. Do analizy danych użyto testu Chi kwadrat.

Wyniki i wnioski: Jakość życia w cukrzycy typu 2 jest na stosunkowo dobrym poziomie. Jest ona jednak niższa niż w zdrowej populacji. Z badań wynika, że płeć badanych nie wpływa na ocenę jakości życia, za to wiek tak. Osoby starsze charakteryzują się niższą jakością życia od osób młodych. Ważnym czynnikiem jakości życia jest także edukacja pacjentów. Nadaje ona poczucia sensu życia i zachęca do pozytywnych zmian w dotychczasowym stylu życia, a także pomaga zdobyć umiejętności samoopieki, które pozwalają pacjentom być zaradnymi i utrzymywać kontrolę nad chorobą.

Słowa kluczowe: jakość życia, cukrzyca typu 2, zadowolenie ze zdrowia

Jakość życia pacjentów chorujących na nadciśnienie tętnicze

Barbara Wołowicz Kowalska, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 139-140

Wstęp: Jakość życia pacjentów chorujących na nadciśnienie tętnicze jest przedmiotem wielu analiz i badań naukowych prowadzonych na przestrzeni lat. Możliwość poznania zależności dotyczących poszczególnych aspektów życia może prowadzić do znaczącej poprawy stylu i jakości życia pacjentów chorych na nadciśnienie tętnicze. Podejmując tematykę jakości życia, uwzględniono występujące czynniki socjodemograficzne warunkujące subiektywne i obiektywne odczucia pacjenta.

Cel pracy: Celem niniejszej pracy było podjęcie problematyki naukowej, oraz przedstawienie na podstawie uzyskanych wyników badań kompleksowej oceny jakości życia pacjentów z rozpoznaniem nadciśnieniem tętniczym. Postawione hipotezy pozwoliły na ocenę warunków mogących wpływać pośrednio lub bezpośrednio na jakość życia w aspekcie przedmiotowym jak i podmiotowym uwzględniając czynniki ryzyka, a także występujące zależności pomiędzy określonymi uwarunkowaniami takimi jak: czas trwania choroby, stosowanie zalecanej farmakoterapii i samokontroli, wpływu źródeł wiedzy.

Material i metody badawcze: Za próbę badaną przyjęto grupę 118 osób, w stosunku do których zastosowano metodę sondażu diagnostycznego, a za technikę przyjęto kwestionariusz ankiety własnego autorstwa, zawierającej 22 pytania z zakresu danych socjodemograficznych, takie jak: wiek, płeć, wykształcenie, stan cywilny i aktywność zawodowa. Pozostałe pytania obejmowały pytania odnośnie wiedzy na temat choroby podstawowej tj. nadciśnienia tętniczego i jej profilaktyki. Analizy zmiennych ilościowych (tj. wyrażonych liczbą) przeprowadzono wyliczając średnią, odchylenie standardowe, medianę oraz kwartyle. Analizy zmiennych ilościowych (tj. niewyrażonych liczbą) przeprowadzono wyliczając liczbę i procent wystąpień każdej z wartości. Za narzędzie badawcze przyjęto standaryzowaną wersję ankiety oceniającej jakość życia WHOQOL-BREF.

Wyniki i wnioski: Uzyskane wyniki pozwoliły na potwierdzenie dwóch z sześciu postawionych hipotez – wskazując, że zarówno czynniki ryzyka jak i korzystanie z rzetelnych źródeł wiedzy mają decydujący wpływ na jakość życia pacjentów z nadciśnieniem tętniczym. Pozostałe hipotezy odnoszące się do zależności i twierdzeń, że jakość życia pacjentów chorujących na nadciśnienie tętnicze znajduje się na niskim poziomie, warunkowania wybranymi czynnikami socjodemograficznymi, związku pomiędzy czasem trwania choroby, samokontroli i stosowanej, zalecanej farmakoterapii nie znalazły potwierdzenia z uwagi na uzyskanie wyników nieistotnych statystycznie.

Słowa kluczowe: nadciśnienie tętnicze, jakość życia, samokontrola, edukacja, czynniki ryzyka.

Wiedza na temat objawów i postępowania w złośliwym zespole neuroleptycznym wśród pielęgniarek pracujących na oddziałach psychiatrycznych

Anna Stefaniak, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 141-142

Wstęp: Przedstawiona praca dotyczy poziomu wiedzy na temat objawów i postępowania w złośliwym zespole neuroleptycznym wśród pielęgniarek pracujących na oddziałach psychiatrycznych.

Badania własne przeprowadzono w jednym ze szpitali psychiatrycznych w województwie dolnośląskim, w grupie pielęgniarek pracujących na Oddziałach Psychiatrycznych.

Cel pracy: Celem głównym pracy było ukazanie wiedzy na temat objawów i postępowania w złośliwym zespole neuroleptycznym wśród pielęgniarek pracujących na oddziałach psychiatrycznych.

Materiał i metody badawcze: Badania przeprowadzono przy użyciu kwestionariusza ankiety własnego autorstwa. Badaniem objęto pielęgniarki pracujące na Oddziałach Psychiatrycznych, które prawidłowo wypełniły kwestionariusz ankiety. Do badania przyjęto 105 prawidłowo wypełnionych kwestionariuszy.

Wyniki i wnioski: Wyniki badań własnych przeprowadzono za pomocą analiz statystycznych przy użyciu pakietu IBM SPSS Statistics w wersji 25. Uzyskano następujące wnioski:

1. Samoocena własnej wiedzy badanych znajduje odzwierciedlenie w faktycznym stanie ich wiedzy na badany temat, respondenci wykazujący się wyższym poziomem wiedzy na temat aspektów klinicznych dotyczących objawów i postępowania w złośliwym zespole neuroleptycznym, lepiej oceniają swoją wiedzę na ten temat.
2. Wiek ankietowanych nie ma wpływu na posiadaną przez nich wiedzę na temat złośliwego zespołu neuroleptycznego.
3. Wykształcenie badanych nie ma wpływu na posiadaną przez nich wiedzę na temat złośliwego zespołu neuroleptycznego.
4. Wiedza respondentów na badany temat jest zależna od stażu pracy. Badani z dłuższym stażem pracy posiadają większą wiedzę na temat złośliwego zespołu neuroleptycznego, aniżeli badani z krótszym stażem pracy.
5. Nie potwierdzono różnic pomiędzy kobietami a mężczyznami pracującymi na stanowisku pielęgniarki/pielęgniara a ich wiedzą na temat złośliwego zespołu neuroleptycznego.

Słowa kluczowe: psychiatria, pielęgniarstwo, złośliwy zespół neuroleptyczny, wiedza

Wiedza pielęgniarek z zakresu zdrowego stylu życia

Angelika Rymarczyk, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 143-144

Wstęp: Zdrowie oraz długowieczność warunkowane są przez zachowania zdrowotne, środowisko pracy, styl życia, stres, a także przez czynniki genetyczne i opiekę medyczną. Zachowania zdrowotne z kolei determinowane są przez szeroko pojętą edukację zdrowotną, będącą jednym z elementów promocji zdrowia. Osobami współodpowiedzialnymi za edukowanie zdrowotne i promocję zdrowia są pielęgniarki i pielęgniarze, którzy sami swoją postawą powinni nieść innym przykład.

W dobie pandemii to technologia jest najważniejszym źródłem pozyskiwania wiedzy, także w temacie zdrowia. Koronawirus wymógł na społeczeństwie chęć dbania zarówno o zdrowie fizyczne jak i psychiczne. Spowodował także chęć poszerzania wiedzy z zakresu zdrowego stylu życia. Ważne jest aby uświadamiać młode osoby, iż należy korzystać ze zweryfikowanych źródeł internetowych. W związku z panującą pandemią wzmocnieniu uległa także rola personelu pielęgniarskiego promującego zdrowie, dlatego istotne jest żeby średni personel medyczny posiadał wiedzę na jak najwyższym poziomie by mógł przekazywać rzetelną wiedzę dalej.

Cel pracy: Celem pracy jest przedstawienie wybranych elementów zdrowego stylu życia: prawidłowego żywienia, aktywności fizycznej, odpowiedniego nawodnienia oraz wpływu stresu i konserwantów na organizm, jak również określenie wiedzy pielęgniarek z zakresu wyżej wymienionych elementów zdrowego stylu życia.

Materiał i metody badawcze: W badaniu, które zostało przeprowadzone na przełomie grudnia 2020 i stycznia 2021 za pomocą portalu internetowego, wzięło udział 200 pielęgniarek z całej Polski. Badania przeprowadzono przy użyciu autorskiego kwestionariusza ankiety zawierającego 21 pytań dotyczących wybranych elementów zdrowego stylu życia, do których należą: odżywianie, aktywność fizyczna, stres, odwodnienie organizmu, konserwanty żywności. Uzyskane wyniki przeliczono na skalę stenową będącą podstawą do określenia poziomu wiedzy badanego personelu pielęgniarskiego z zakresu wybranych elementów zdrowego stylu życia. Analizę statystyczną wykonano za pomocą programów: Microsoft Excel 2010 i Statistica firmy Statsoft 13.1.

Wyniki i wnioski: Personel pielęgniarski prezentował przeciętny poziom wiedzy w zakresie wybranych elementów zdrowego stylu (43%). Co 3 ankietowana charakteryzowała się wysokim poziomem wiedzy z badanego zakresu. Wiek istotnie wpływał na poziom wiedzy respondentów. Młodsze pielęgniarki częściej interesują się zagadnieniami zdrowego stylu życia, dlatego częściej cechują się

wysokim poziomem wiedzy (N=27; 42%), niż starsi współpracownicy. Osoby zamieszkujące na wsi częściej prezentują wysoki poziom wiedzy z zakresu wybranych elementów zdrowego stylu życia (N=19; 38%), personel mieszkający w mieście (N=46; 28%). Panny cechują się wysokim poziomem wiedzy (N=25; 46%), w porównaniu do pozostałych osób deklarujących odmienny stan cywilny: zamężna/żonaty (N=36; 28%) i rozwiedziona/rozwiedziony (N=4; 28%). Personel pielęgniarski deklarujący prowadzenie zazwyczaj zdrowego stylu życia (44%), charakteryzuje się przeciętnym poziomem wiedzy z zakresu wybranych elementów zdrowego stylu życia (N=38; 43%). Samoocena stylu życia jest adekwatna do posiadanej wiedzy z badanego zakresu. Respondentki najczęściej pozyskują wiedzę z zakresu wybranych elementów zdrowego stylu życia z książek i publikacji naukowych (N=200; 100%) oraz portalów o tematyce medycznej i innych zweryfikowanych źródeł internetowych (N=200; 100%). Istotnym elementem promocji zdrowia za którą także odpowiedzialny jest personel pielęgniarski jest edukacja zdrowotna. Faktem jest, że personel pielęgniarski powinien prezentować wysoki poziom wiedzy z zakresu zdrowego stylu życia i towarzyszących mu elementów, a także sam powinien promować swoją postawą zdrowy styl życia. Uda się to, gdy zminimalizuje się stres towarzyszący podczas wykonywania pracy, a także uzupełnieni braki w wiedzy.

Słowa kluczowe: pielęgniarka, zdrowy styl życia, stres, odwodnienie, konserwanty żywności

Wiedza mieszkańców miasta Wrocławia z zakresu podstawowych zabiegów resuscytacyjnych u osób dorosłych

Agata Derlatka, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 145

Wstęp: Resuscytacja krążeniowo-oddechowa jest to podstawowe działanie ratujące życie osób, u których doszło do zatrzymania krążenia i oddechu. Ze względu na częstość występowania Nagłego Zatrzymania Krążenia, umiejętność udzielania pierwszej pomocy powinno być podstawą każdego człowieka. Wiąże się z tym odpowiedzialność moralna, jak i prawna. Określa to zapis w Kodeksie Karnym, który mówi, iż każdy obywatel będący świadkiem wypadku lub innej sytuacji, w której grozi bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia bądź zdrowia jest zobowiązany do udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej.

Cel pracy: Celem pracy było opisanie wiedzy mieszkańców Wrocławia na temat podstawowych zabiegów resuscytacyjnych oraz podkreślenie jak ważną rolę w życiu każdego człowieka odgrywa umiejętność udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej

Material i metody badawcze: W pracy wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego wykorzystując, jako narzędzie badawcze kwestionariusz ankiety własnego autorstwa.

Wyniki: W przeprowadzonych badaniach wykazano, iż wiedza osób ankietowanych na temat resuscytacji krążeniowo – oddechowej nie zależała zarówno od płci, wieku, wykształcenia, jak i od uczestnictwa w szkoleniu z zakresu BLS.

Wnioski: W badaniu własnym wykazano, iż cztery dominanty takie jak wiek, płeć i wykształcenie oraz udział w szkoleniach z zakresu BLS nie mają wpływu na poprawność udzielania odpowiedzi, a znajomość zasad udzielania pierwszej pomocy wśród dorosłego społeczeństwa Wrocławia jest niewystarczająca.

Słowa kluczowe: nagłe zatrzymanie krążenia, Podstawowe Zabiegi Resuscytacyjne, pierwsza pomoc, wiedza mieszkańców Wrocławia, resuscytacja krążeniowo - oddechowa.

Postawy pielęgniarek z oddziału kardiologicznego wobec śmierci i umierania pacjentów

Dominika Śniegocka, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 146

Wstęp: Od początków ludzkości śmierć jest powszechnie występującym zjawiskiem, które wywołuje negatywne emocje oraz wielki niepokój. Coraz częściej można zaobserwować, że ludzie umierają w szpitalu, w samotności, bez wsparcia osób bliskich, dlatego personel medyczny pełni bardzo dużą rolę podczas hospitalizacji. Personel medyczny ma za zadanie pomóc zarówno pacjentowi jak i jego rodzinie godnie przeżyć ostatnie chwile.

Cel pracy: Celem pracy jest przybliżenie tematu, dotyczącego stopnia wyedukowania i przygotowania pielęgniarek pod względem emocjonalnym do towarzyszenia pacjentom umierającym.

Material i metody badawcze: Grupę badanych stanowiły 102 pielęgniarki. Badanie zostało przeprowadzone w trzecim i czwartym kwartale 2020 r. Badania zrealizowano poprzez umieszczenie kwestionariusza ankiety na portalu społecznościowym o tematyce pielęgniarstwa.

Wyniki: Praca zawodowa pielęgniarek jest postrzegana jako duże źródło stresu. Analiza komponentu emocjonalnego przedstawia, że najczęstszymi uczuciami towarzyszącymi pielęgniarce w chwili śmierci pacjenta są smutek i współczucie. Pielęgniarki uważają, że częste obcowanie ze śmiercią pacjenta uczy je szacunku do życia. Zdaniem respondentek częstotliwość obcowania ze śmiercią pacjenta wpływa na łagodniejsze przeżywanie śmierci bliskiej osoby.

Wnioski: Większość pielęgniarek wskazuje, że największą trudność sprawia im rozmowa z chorym umierającym. Staż pracy pielęgniarek nie determinuje negatywnego wpływu na życie osobiste. Większość pielęgniarek zadeklarowała, że w trakcie kształcenia dyplomowego nie została przygotowana ani w sposób teoretyczny, ani praktyczny do opieki nad pacjentem umierającym. Większość pielęgniarek niezależnie od stażu pracy i poziomu wykształcenia widzą konieczność prowadzenia szkoleń z zakresu opieki nad pacjentem umierającym. Pielęgniarki z dłuższym stażem pracy podchodzą z większym dystansem do śmierci pacjenta od pielęgniarek z krótszym stażem.

Słowa kluczowe: śmierć, umieranie, postawy pielęgniarek, emocje pielęgniarek

Znajomość zasad udzielania pierwszej pomocy w zakresie resuscytacji krążeniowo – oddechowej wśród mieszkańców Oleśnicy

Anna Kłak, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 147-148

Wstęp: W przypadku wystąpienia NZK liczy się czas. Każda minuta zwłoki to spadek szansy na przeżycie o 10%. Wytoczne resuscytacji kładą nacisk na znaczenie jak najszybszego rozpoczęcia RKO i defibrylacji oraz prawidłowej techniki RKO. Takich szybkich i zdecydowanych działań możemy oczekiwać głównie od osób z wysokim poziomem wiedzy i umiejętności w zakresie prowadzenia RKO.

Cel pracy: Celem niniejszej pracy jest przedstawienie znajomości zasad udzielania pierwszej pomocy w zakresie resuscytacji krążeniowo-oddechowej.

Material i metody badawcze: Badanie wykonano metodą sondażu diagnostycznego techniką ankietowania przy użyciu autorskiego kwestionariusza ankiety. Badaniem objęto 122 pełnoletnich mieszkańców miasta Oleśnica.

Wyniki: Poziom wiedzy ankietowanych o RKO jest niski. 36,07% ma wiedzę dostateczną, 34,43% wiedzę niedostateczną, 25,41% posiada wiedzę dobrą, a 4,10% bardzo dobrą. Poziom wiedzy o AED jest na bardzo niskim poziomie. 67,21% miało wiedzę niedostateczną, 30,33% wiedzę dostateczną, a tylko 2,46% wiedzę. Wiedza na temat rozmieszczenia AED na terenie Oleśnicy jest niepokojąca. 38,52% nie potrafi wymienić żadnej lokalizacji. 14,75% wymieniło 1 miejsce, 13,93% zna 2 lokalizacje. 12,30% zna 3 lokalizacje. 1 osoba - 0,82% znała najwięcej lokalizacji, było to 8 na 10 aparatów. Po 2,46% wymieniło po 6 i 7 lokalizacji. Największa część ankietowanych deklaruje, że raczej użyje aparatu AED podczas resuscytacji. Większość badanych 36,89% będzie uciskała klatkę piersiową zbyt wolno - 60-80 razy na minutę, ale na prawidłową głębokość - 52,46%. Prawidłowy stosunek uciśnień klatki piersiowej do oddechów zna 74,59%. Największa część ankietowanych 58,20% deklaruje, że raczej podejmie się resuscytacji. Nie podjęcie się jej będzie wynikało głównie z braku pewności siebie 39,34%.

Wnioski: Na poziom wiedzy o resuscytacji ma wpływ czas, jaki upłynął od ostatniego szkolenia. Nie ma natomiast płęć, wiek i miejsce ukończenia kursu. Gotowość do podjęcia resuscytacji zależy od poziomu wiedzy na ten temat i czasu, jaki upłynął od ostatniego szkolenia. Nie ma natomiast możliwość ćwiczeń na fantomie podczas szkoleń. Przekazywanie podczas szkoleń informacji o AED skutkuje większą wiedzą na ten temat, większą gotowością do jego użycia i większą znajomością lokalizacji. Głównym źródłem wiedzy osób w wieku 18 - 40 lat są zajęcia w szkole, a 41 - 65 lat kursy w zakładzie pracy.

Słowa kluczowe: resuscytacja, AED, mieszkańcy Oleśnicy

Jakość życia pacjentów z niewydolnością serca

Natalia Baczyńska, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 149

Wstęp: Niewydolność serca to jedna z chorób układu krążenia, która często dotyczy osób starszych (powyżej 60 roku życia). Problem ten z roku na rok zbiera coraz to większe żniwo, jeśli chodzi o liczbę zgonów z powodu tej choroby. Dzieje się tak ponieważ duża liczba obywateli zarówno w Polsce jak i na świecie zbyt późno zgłasza się z powyższym problemem do swojego lekarza prowadzącego. Stąd można zaobserwować, że jakość życia ludzi z niewydolnością serca jest zła.

Cel pracy: Ocena jakości życia pacjentów oraz wskazanie determinantów, które mają wpływ na dalszą jakość życia chorych z niewydolnością serca.

Materiał i metody badawcze: Badaniem objęto 100 pacjentów Oddziału Kardiologii i Rehabilitacji Kardiologicznej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Legnicy. W badaniu posłużono się metodą sondażu diagnostycznego. Przeprowadzono wśród pacjentów 100 kwestionariuszy ankiet własnego autorstwa oraz 100 arkuszy standaryzowanej ankiety SF-36 dotyczącej jakości życia w danej jednostce chorobowej.

Wyniki: Analiza wykazała, że na 100 przebadanych osób 44% stanowiły kobiety a 56% mężczyźni. Przedstawiono, że niewydolność serca jest chorobą dominującą u osób starszych (powyżej 50 roku życia). W większości przeważają mężczyźni, choć patrząc na jakość życia to z kolei kobiety (50+) przeważają nad mężczyznami w tej samej grupie wiekowej. Choroba ta częściej spotyka mieszkańców miast, osoby w związkach małżeńskich. Z przeprowadzonych badań wynika jasno, że nie ma zależności między otrzymywaniem pomocy i wsparcia od rodziny, a oceną stanu zdrowia badanych.

Wnioski: Stwierdzono, że kobiety po 50 r.ż. mają bardzo niską jakość życia niż mężczyźni w podobnym wieku. W badaniach potwierdziło się, że mieszkańcy wsi rzadziej chorują na niewydolność serca. Wykazano, że większa część osób badanych pozostaje pod stałą opieką poradni kardiologicznej. Zdecydowana większość ankietowanych osób potwierdziło, że przyjmuje leki na stałe i systematycznie. Osoby w przedziale wiekowym 20-35 oraz 36-50 lat informacje na temat jakości życia z niewydolnością serca czerpią z internetu oraz porady lekarskiej. Potwierdzono, że pacjenci powyżej 50 r.ż. informację na temat jakości życia z niewydolnością serca czerpią od lekarza POZ.

Słowa kluczowe: niewydolność serca, jakość życia, edukacja chorego, samoopieka

Znajomość zasad samobadania piersi wśród pielęgniarek

Joanna Rebska, Klaudyna Wittenbeck

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 150-151

Wstęp: Samobadanie piersi jest jedną z podstawowych metod profilaktyki i wczesnego wykrywania raka piersi. Prawidłowe i systematyczne wykonywanie samobadania piersi może pozwolić na wczesne podjęcie działań leczniczych i uniknięcie rozwoju raka piersi, który jest jedną z głównych przyczyn zgonów wśród kobiet.

Cel pracy: Celem głównym pracy była ocena wiedzy pielęgniarek na temat zasad samobadania piersi, a w szczególności: ocena wiedzy respondentek na temat budowy piersi, na temat raka piersi (ze szczególnym uwzględnieniem jego objawów i metod leczenia), sposobu przeprowadzania samobadania piersi (zasady i pozycje, w których należy to badanie prowadzić, częstotliwość i czas przeprowadzania) i jego roli we wczesnym wykrywaniu raka piersi, a także poznanie praktycznego stosunku ankietowanych kobiet do samobadania piersi, również w kontekście propagowania samobadania piersi wśród swoich pacjentek.

Materiał i metody badawcze: Badaną grupę stanowiło 105 kobiet wykonujących zawód pielęgniarki, w różnym wieku, o różnym poziomie wykształcenia, różniących się miejscem zamieszkania oraz długością stażu pracy w zawodzie. W badaniu własnym zastosowano metodę sondażu diagnostycznego, a jako narzędzie wykorzystano autorski kwestionariusz ankiety. Wykorzystano aparat statystyki ilościowej i jakościowej, w tym test niezależności chi-kwadrat Pearsona.

Wyniki: W badanej grupie 65,7% ogółu kobiet wiedziało, z jakich tkanek zbudowany jest gruczoł piersiowy, 44,8% badanych знаło funkcję zrazików występujących w piersi, a 66,7% osób wiedziało, jakie węzły chłonne zalicza się do węzłów chłonnych piersi. Najczęściej występującym u kobiet rodzajem raka jest gruczolakorak (43,8%), 79% badanych wskazało na mutację genów BRCA1 i BRCA2 jako najczęstszy czynnik ryzyka wystąpienia raka piersi, większość respondentek znało objawy, jakie można zaobserwować w czasie samobadania piersi, a 84,8% badanych znało wszystkie objawy wskazujące zaawansowane stadium raka piersi. Na kwadrant górny zewnętrzny piersi jako miejsce, w którym najczęściej występuje wyczuwalna palpacyjnie zmiana, wskazało 61% ankietowanych.

Znajomość zasad samobadania piersi zadeklarowało 76,2% badanych osób, a 35,2% przyznało, że w czasie wizyty u ginekologa przechodzi badanie piersi, natomiast 33,3% nie przechodzi; 88,6% ogółu ankietowanych znało elementy samobadania piersi, natomiast 60% znało pozycje, w których samobadanie piersi

należy wykonywać, a 88,6% badanych znało czas wykonywania samobadania piersi. Zdecydowana większość badanych (97,1%) traktuje samobadanie piersi jako pomoc we wczesnym wykrywaniu raka piersi, o ile jest wykonywane systematycznie. Badane osoby w 48,6% przyznały, że samobadanie piersi wykonują raz w miesiącu, natomiast 35,2% wykonuje samobadanie piersi od czasu do czasu. Około 2/3 ankietowanych pielęgniarek propaguje samobadanie piersi wśród swoich pacjentek.

Wnioski: Ogólny poziom wiedzy ankietowanych pielęgniarek na temat samobadania piersi jest wysoki (taki poziom uzyskało 59% badanych), natomiast 39% respondentek ma przeciętny poziom wiedzy. Duża część ankietowanych pielęgniarek propaguje samobadanie piersi wśród swoich pacjentek, to jednak w odniesieniu do własnej osoby niezbyt często wykonuje to badanie.

Słowa kluczowe: samobadanie piersi, rak piersi, profilaktyka.

Jakość życia pacjenta przed i po zabiegu usunięcia zaćmy

Beata Żebrowska, Klaudyna Wittenbeck

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 152

Wstęp: Wzrok to najważniejszy i najbardziej wykorzystywany zmysł człowieka. Zaćma może być przyczyną obniżenia ostrości wzroku. Pogorszenie widzenia znacząco wpływa na jakość życia.

Cel pracy: Celem pracy było przedstawienie i porównanie jakości życia pacjentów przed i po zabiegu zaćmy.

Material i metody badawcze: Badaniem objęto 100 osób, którzy zgłosili się do ośrodka leczenia jednego dnia celem usunięcia zaćmy. Ocenę jakości życia dokonano przy użyciu kwestionariusza GQL- 15.

Wyniki: U pacjentów z zaćmą występuje mniejsza jakość życia. Poprawia się ona po zabiegu zaćmy. Największą poprawę odnotowano w widzeniu w ciemności i czytaniu gazet.

Wnioski: Pomimo znacznemu rozwojowi okulistyki w ostatnich latach, zaćma nadal stanowi problem społeczny, który prowadzi do ślepoty ludzi na całym świecie. Nie jest to choroba wyłącznie osób starszych.

Słowa kluczowe: zaćma, jakość życia, zabieg usunięcia zaćmy

Ocena jakości życia osób chorujących na Reumatoidalne Zapalenie Stawów

Urszula Kiełtyka, Klaudyna Wittenbeck

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 153

Wstęp: Na reumatoidalne zapalenie stawów choruje w Polsce około 400000 osób. Jest to najczęstsza i najbardziej agresywna przewlekła zapalna choroba tkanki łącznej, która prowadzi do niepełnosprawności i utraty samodzielności. Każdego roku liczba osób chorych zwiększa się o kolejne 8 000 do 16 000 osób. Wbrew powszechnemu przekonaniu RZS nie jest chorobą wyłącznie osób starszych - dotyka ludzi młodych, będących u szczytu swojej aktywności życiowej i zawodowej. Każdy pacjent do końca życia zmagają się z chorobą i trudnymi do opanowania konsekwencjami RZS.

Cel pracy: Celem pracy była ocena jakości życia osób chorych na reumatoidalne zapalenie stawów.

Material i metody badawcze: Badania prowadzono wśród 101 pacjentów szpitalnego oddziału chorób reumatycznych. Badania przeprowadzono metodą sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem techniki ankietowej. Narzędziem badawczym był kwestionariusz ankiety składający się z pytań o dane socjodemograficzne oraz standaryzowany kwestionariusz SF 36 oceny subiektywnej jakości zdrowia przy pomocy wybranych wskaźników jakości życia.

Wyniki: W badanej grupie przeważały kobiety 60,4%, osoby w wieku 30-50 lat (74,3%), mieszkające w mieście, pracujące, , pozostając w związkach małżeńskich i z wyższym wykształceniem. Prawie połowa korzysta z różnego rodzaju pomocy. Pacjenci oceniają swój stan zdrowia jako zadowolający (48,5%), ale gorszy niż rok wcześniej.

Wnioski: Istotnie częściej jakość życia, zdrowie fizyczne ogółem oraz zdrowie psychiczne ogółem badanych chorujących na reumatoidalne zapalenie stawów są obniżone. Istnieje istotna zależność między jakością życia badanych, ich zdrowiem fizycznym i psychicznym a wiekiem, stanem cywilnym oraz czasem trwania choroby. Istnieje też istotna zależność między zdrowiem psychicznym a płcią badanych, nie istnieje natomiast między jakością życia i zdrowiem fizycznym a płcią badanych.

Słowa kluczowe: Reumatoidalne zapalenie stawów, jakość życia, opieka, pielęgnacja

Ocena wiedzy kobiet na temat profilaktyki raka piersi

Izabela Jacek, Klaudyna Wittenbeck

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 154

Wstęp: Głównym elementem walki z rakiem piersi jest propagowanie profilaktyki, której zadaniem jest wczesne wykrywanie zmian nowotworowych. Rak piersi wśród kobiet jest najczęściej występującym schorzeniem onkologicznym w Polsce i na świecie.

Cel pracy: Celem pracy jest ocena wiedzy kobiet o profilaktyce raka piersi, które nigdy nie chorowały na nowotwór.

Materiał i metody badawcze: Badania przeprowadzono od kwietnia do czerwca 2021 roku. Materiał obejmował grupę 123 kobiet. Metodą badawczą wykorzystaną w pracy był sondaż diagnostyczny, a narzędziem badawczym posłużył kwestionariusz ankiety składający się z 36 pytań na temat czynników ryzyka i profilaktyki raka piersi.

Wyniki: Powyższe wyniki wykazują, że kobiety do 50 roku życia posiadały większą wiedzę o profilaktyce raka piersi. Kobiety z wyższym wykształceniem posiadają większą wiedzę o nowotworach, oraz w różnorodności od wieku ankietowanych korzystają z innych źródeł. Poziom wiedzy na temat zachorowalności kobiet w Polsce w ciągu roku jest niska. Bardzo duża liczba kobiet wie, że we wczesnym stadium wykrycia raka, można całkowicie go wyleczyć.

Wnioski: Kobiety do 50 roku życia posiadają większą wiedzę na temat profilaktyki raka piersi. Wykształcenie ma wpływ na poziom wiedzy o profilaktyce raka piersi. Zaobserwowano, że kobiety badane w zależności od wieku czerpią informacje na temat czynników ryzyka i profilaktyki raka piersi z różnych źródeł.

Słowa kluczowe: profilaktyka, czynniki ryzyka, rak piersi, nowotwór.

Poziom wiedzy i zachowania zdrowotne studentek pielęgniarstwa w zakresie profilaktyki raka szyjki macicy

Agnieszka Płocka, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 155

Wstęp: Rak szyjki macicy stanowi poważny problem zdrowotny wśród kobiet na całym świecie. Jest jednym z najczęstszych nowotworów złośliwych narządu rodowego. Obecnie jest trzecim nowotworem występującym u kobiety pod względem częstości zachorowań i czwartą przyczyną zgonów nowotworowych kobiet. Etiologia raka szyjki macicy jest złożona. Na podstawie danych klinicznych i epidemiologicznych dowiedziono, że czynnikiem tym są przewlekłe zakażenia onkogennymi typami wirusa brodawczaka ludzkiego HPV. Wczesne wykrycie choroby jest najważniejszym zadaniem w profilaktyce raka szyjki macicy. Kobiety we wczesnym rozpoznaniu raka szyjki macicy mają większe szanse na przeżycie i wyleczenie. Z danych Krajowego Rejestru Nowotworów w Polsce umieralność polskich kobiet z powodu raka szyjki macicy stanowi jeden z głównych problemów onkologicznych.

Cel pracy: Celem niniejszej pracy było określenie poziomu wiedzy i zachowań zdrowotnych studentek pielęgniarstwa w zakresie profilaktyki raka szyjki macicy.

Materiał i metody badawcze: W przeprowadzonym badaniu brało udział 127 studentek pielęgniarstwa. Badaniem ankietowym objęto studentki I i II roku kierunku pielęgniarstwo II stopnia w Wyższej Szkole Medycznej w Legnicy. Studentki pielęgniarstwa odpowiedziały na 26 pytań zawartych w autorskim kwestionariuszu ankiety. Kwestionariusz podzielony był na metryczkę oraz pytania właściwe. Do analizy uzyskanych badań wykorzystano test chi-kwadrat oraz test Fishera. Wyniki badań przedstawiono w postaci diagramów i opisów.

Wyniki i wnioski: Przeprowadzone badania wykazały iż, pielęgniarki posiadają bardzo wysoki poziom wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy oraz wirusa HPV. Badania wykazały, że poziom wiedzy studentek nie zależy od ich wieku, a także nie jest istotnie zależny od stanu cywilnego. Zbadano, że większość studentek systematycznie wykonuje badania profilaktyczne. Wykazano, iż znaczna większość studentek czerpie wiedzę na temat profilaktyki raka szyjki macicy z literatury medycznej. Stwierdzono, iż posiadanie wiedzy na temat profilaktyki RSM nie zawsze przekłada się na wdrożenie zachowań prozdrowotnych w życie.

Słowa kluczowe: rak szyjki macicy, profilaktyka, studentka, pielęgniarka

Ocena częstości występowania powikłań bliższych i dalszych po znieczuleniach anestezjologicznych

Patryk Zdziarski, Irena Smółka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 156-157

Wstęp: Znieczulenie (inaczej anestezja) jest zjawiskiem polegającym na przerwaniu przewodzenia impulsów nerwowych wędrujących z komórek receptorowych oraz wędrujących do komórek efektorowych. Zjawisko anestezji zawiera w sobie szereg czynności medycznych, których celem jest przygotowanie pacjenta do planowanego względem niego zabiegu. Znieczulenia anestezjologiczne, dzięki występowaniu całego spektrum ich rodzajów, znalazły zastosowanie we wszelkich rodzajach zabiegów. Od zabiegów diagnostycznych (takich jak badania endoskopowe), czynności małoinwazyjnych na przykład z dziedziny stomatologii, aż po operacje chirurgiczne, będące zabiegami mocno inwazyjnymi na narządach i tkankach ciała. Działania prowadzone w trakcie znieczulenia mają zapewnić pacjentowi poczucie komfortu psychicznego, komfortu fizycznego (brak odczuwania bólu w trakcie zabiegu) oraz poczucie bezpieczeństwa. Jednak mimo profesjonalnej opieki pooperacyjnej każdy rodzaj znieczulenia niesie ze sobą ryzyko wystąpienia powikłań, będących zdarzeniami niepożądanymi.

Cel pracy: Celem niniejszej pracy jest ocena częstości występowania powikłań po znieczuleniach anestezjologicznych.

Material i metody badawcze: Badania zostały przeprowadzone metodą sondażu diagnostycznego. Wykorzystanym do badań narzędziem badawczym był autorski kwestionariusz ankiety, składający się z 30 pytań (szablon ankiety umieszczono w aneksie pracy magisterskiej). Badania przeprowadzono drogą internetową, na 112 – osobowej grupie personelu pielęgniarskiego pracującego w szpitalach na terenie Polski. Metodą zastosowanej analizy statystycznej była seria analiz częstości.

Wyniki i wnioski: Przeprowadzone badania wykazały, iż: powikłania występujące po znieczuleniach anestezjologicznych charakteryzują się rzadkim występowaniem; najczęstszymi powikłaniami pojawiającymi się u pacjentów po anestezji są: chrypka i ból gardła, bóle głowy oraz powikłania ze strony układu pokarmowego, takie jak nudności, wymioty i objawy porażenne jelit; czynnikami mającymi wpływ na występowanie u pacjentów powikłań po znieczuleniach anestezjologicznych są: stan ogólny chorego, zła kwalifikacja do znieczulenia, błąd w technice znieczulenia, błąd organizacyjny, a także błąd w leczeniu i opiece po znieczuleniu; znieczulenie anestezjologiczne ogólne jest rodzajem anestezji wiążącym się z najczęstszym występowaniem powikłań; wiek pacjenta ma wpływ na częstość występowania zdarzeń niepożądanych po znieczuleniach

anestezjologicznych; przebywanie pacjenta na sali budzeń, w okresie po anestezji, ma wpływ na zmniejszenie ryzyka wystąpienia powikłań znieczuleń anestezjologicznych; najczęstsze występowanie działań niepożądanych po anestezji zauważalne jest u pacjentów płci żeńskiej.

Słowa kluczowe: anestezja, powikłania znieczuleń, zdarzenia niepożądane, znieczulenie ogólne, znieczulenie podpajęczynówkowe.

Poziom zadowolenia rodziców dzieci hospitalizowanych w Przylądku Nadziei z usług personelu medycznego

Agata Ginter, Irena Smółka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 158

Wstęp: Pojęcie zadowolenia pacjenta kształtuje się na kilku płaszczyznach. Poczynając od jakości świadczonych usług zapewnienia poczucia bezpieczeństwa pacjentowi, udzielaniu rzetelnych informacji skończywszy na dostępności do świadczeń zdrowotnych. Niniejsza praca przedstawia zagadnienia dotyczące poziomu satysfakcji, jakości opieki, ale i poczucia satysfakcji pacjenta. Poruszono również kwestie chorób nowotworowych u dzieci, czynniki ich powstawania czy też rolę rodziny w chorobie nowotworowej.

Cel pracy: Celem pracy było poznanie stanowiska rodziców na temat zadowolenia z opieki pielęgniarskiej nad dzieckiem w oddziale jak i oczekiwań rodziców dotyczących zachowania się personelu wobec chorych dzieci.

Materiał i metody badawcze: Przedmiotem badań była grupa rodziców, których dzieci są lub były hospitalizowane w Przylądku Nadziei „we Wrocławiu. Badaną grupę stanowiły 103 osoby, w tym 76 kobiet, 27 mężczyzn. W pracy wykorzystano technikę ankietowania. Do zebrania materiału posłużono się autorskim kwestionariuszem ankiety, który składał się z 21 pytań zamkniętych w tym 2 otwartych.

Wyniki i wnioski: Wyniki badań dotyczące poziomu zadowolenia rodziców dzieci hospitalizowanych w Przylądku Nadziei wskazują, że wsparcie jakie otrzymują od personelu medycznego tj. pielęgniarskiego, w większości uważają za bardzo dobre lub dobre. Zróżnicowanie opinii według płci jest widoczne w badaniach. Kobiety w większej liczbie niż mężczyźni są zadowolone z jakości świadczonych usług medycznych. Mężczyźni częściej skłaniają się ku średniemu zadowoleniu. Wszyscy natomiast, niezależnie od wieku czy płci zwracają uwagę na często zmieniający się skład pielęgniarski, czy też zauważalną zbyt małą ilość personelu medycznego. Ilość czasu poświęconego zdecydowanie wg badań wpływa na jakość opieki. Według opinii rodziców ilość czasu poświęconego hospitalizowanemu dziecku jest wystarczająca. W przeciwieństwie od postawionej hipotezy mówiącej, iż długość pobytu ma znaczący wpływ na ocenę jakości opieki medycznej, badanie tej tezy nie potwierdziły. Według badań długość pobytu nie wpływa znacząco na poziom zadowolenia rodziców, przedział czasowy jest bardzo zróżnicowany i w głównej mierze zależy od zaawansowania procesu chorobowego.

Słowa kluczowe: pacjent, zadowolenie, usługa, satysfakcja, jakość

Motywy honorowych dawców krwi wpływające na Ich decyzję o systematycznym oddawaniu krwi w Oddziale Terenowym Żagań

Joanna Chrząszcz – Świerkowska, Ryszard Pękała

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 159-160

Wstęp: W ostatnich latach medycyna bardzo się rozwinęła, lecz nie znaleziono dotychczas substancji, która w pełni zastąpiłaby ludzką krew, dlatego istnieje potrzeba oddawania krwi dla osób wymagających transfuzji krwi lub leków krwiopochodnych. Leczenie krwią jest możliwe tylko dzięki honorowym dawcom krwi.

Cel pracy: Poznanie motywacji honorowych dawców krwi do jej systematycznego oddawania.

Material i metody badawcze: Badanie zostało zrealizowane na 100 dawcach z RCKiK Zielona Góra w Oddziale Terenowym w Żaganiu. Przeprowadzono je za pomocą autorskiego kwestionariusza ankiety. Do opracowania danych wykorzystano program Microsoft Excel oraz oprogramowanie statystyczne StatSoft. Cechy mierzalne opisano statystycznie, posługując się odchyleniem standardowym, medianą, maksimum oraz minimum. Przy cechach jakościowych dokonano testu chi-kwadrat. Porównanie wartości zmiennych ilościowych w grupach wykonano za pomocą testu rang U Manna-Whitneya

Wyniki: Głównym czynnikiem motywującym dawców do oddawania krwi w 91,9% jest świadomość, iż krew może uratować komuś życie oraz w 65,7% chęć pomocy chorym i potrzebującym. Trzy na cztery ankietowane osoby, dowiedziało się o możliwościach oddania krwi od znajomych, co dziesiąta osoba badana dowiedziała się z kampanii społecznych, jedna na dziesięć osób wskazała odpowiedź ze środków masowego przekazu, bardzo rzadko wskazywano inne źródła. W odpowiedzi na pytanie czy oddaje badany systematycznie krew? około cztery piąte badanych wybrało odpowiedź tak, mniej niż jedna piąta badanych osób zadeklarowało oddaje tylko wtedy, kiedy mam możliwość, mniej niż 10% badanych osób wskazało odpowiedź student. Na pytanie od jak dawna badany oddaje krew? co trzeci badany odpowiedział od 2-5 lat lub zadeklarował, że czyni to od 5-10 lat. W odpowiedzi na pytanie czy badany jest zasłużonym honorowym dawcą krwi? odnotowano, że około trzy czwarte badanych osób odpowiedziało twierdząco. W przypadku pytania czy ktoś z najbliższych badanego również oddaje krew? dwie trzecie próby odpowiedziało tak, co trzecia osoba zaprzeczyła. Na pytanie co zmotywowało badanego do oddawania krwi? większość osób (91,9 %) w próbie odpowiadała, że krew może uratować komuś życie, dwóch z trzech respondentów zadeklarowało, że jest to chęć pomocy chorym i potrzebującym, lub, że motywuje ich dzień wolny w pracy, co czwarty badany wskazał przywileje dla zasłużonych honorowych dawców krwi.

Wnioski: Motywy, jakimi krwiodawcy kierują się podejmując decyzje o oddaniu krwi to bezinteresowna chęć niesienia pomocy innym, odczuwania empatii w stosunku do potrzebujących oraz fakt, iż uratowanie komuś życia jest dla nich ogromną satysfakcją i najlepszą nagrodą. Status zawodowy dawców nie ma wpływu na regularne oddawanie krwi. Wśród badanych większość stanowili pracownicy służb mundurowych oraz pracownicy fizyczni. Studenci i osoby bezrobotne także regularnie oddawały krew. Osoby, które mają wśród swoich znajomych honorowych dawców krwi, są bardziej świadomi tego, iż mogą pomóc w uratowaniu komuś życia. Ustanowione przepisami prawa przywileje dla Zasłużonych Honorowych Dawców krwi są wykorzystywane przez krwiodawców, jednak nie stanowią najważniejszego czynnika tej idei. Przywileje stanowią czynnik zachęcający, bądź rekompensujący oddanie danej donacji. Rodzina dawców odnosi się bardzo pozytywnie do honorowego oddawania krwi, lecz nie ma wpływu na decyzję dawców odnośnie systematycznego jej oddawania.

Słowa kluczowe: krwiodawstwo, motywy, honorowi dawcy krwi

Jakość życia pacjentów z przewlekłą obturacyjną chorobą płuc

Aleksandra Pawlus, Mariusz Stachowiak

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 161

Wstęp: Przewlekła obturacyjna choroba płuc wpływa na ocenę jakości życia, a zależności od zmiennych domen. Przesłanką do wybrania tego tematu jest wzrost zachorowalności na POChP oraz obniżenie sprawności populacji.

Cel pracy: Celem pracy była analiza jakości życia pacjentów chorujących na przewlekłą obturacyjną chorobę płuc w czterech głównych domenach życia: somatyczna, socjalna, psychologiczna oraz środowiskowa.

Material i metody badawcze: Osoby, do której była skierowana ankieta to pacjenci chorujący na przewlekłą obturacyjną chorobę płuc. Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w grupie osiemdziesięciu trzech osób. Jako narzędzia badawcze użyto standaryzowany darmowy kwestionariusz. Skróconą wersję ankiety oceniającej jakość życia (WHOQOL – BREF) oraz kwestionariusz własnej konstrukcji zawierający dane socjodemograficzne oraz pytania dotyczące choroby i sprawności fizycznej. Analiza wyników została przeprowadzona przy wykorzystaniu pakietu statystycznego IBM SPSS Statistics V 26. Użyto testów: t- studenta, Kołmogorowa Smirnowa, Chi² Pearsona, U Manna-Whitneya oraz Rho Spearmana.

Wyniki i wnioski: Uzyskane wyniki umożliwiły wyciągnięcie następujących wniosków:

1. Jakość życia osób chorujących na przewlekłą obturacyjną chorobę płuc jest na umiarkowanym poziomie, nie jest zależna od płci respondentów, ani miejsca zamieszkania.
2. Istotne znaczenie ma wiek, wykształcenie oraz spirometryczna klasyfikacja choroby respondentów na ocenę jakości życia. Wraz ze wzrostem poziomu wieku maleje poziom jakości życia na wszystkich jej wymiarach. Pacjenci z łagodnym i umiarkowanym stopniem zaawansowania obturacji odznaczają się lepszą jakością życia w porównaniu z chorymi w ciężkim i bardzo ciężkim stadium zaawansowania obturacji.
3. U pacjentów wraz z wiekiem oraz ze wzrostem poziomu stadium zaawansowania choroby pojawia się problem z wykonywaniem czynnościami dnia codziennego, co wpływa na ocenę jakości życia.
4. Aktywni życiowo i fizycznie pozostają respondenci w łagodnym i umiarkowanym stopniu zaawansowania choroby.

Słowa kluczowe: przewlekła obturacyjna choroba płuc, jakość życia, sprawność fizyczna

Znajomość udzielania pierwszej pomocy z zakresu resuscytacji krążeniowo – oddechowej wśród mieszkańców miasta Bogatynia

Beata Michalczewska, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 162-163

Wstęp: Biegłość w zakresie udzielania pierwszej pomocy, zapewnienie odpowiedniego wsparcia do momentu przyjazdu wykwalifikowanych służb medycznych zmniejsza następstwa urazu lub zachorowania, zwiększając równocześnie szansę przeżycia osób poszkodowanych.

Cel pracy: Celem pracy było zbadanie poziomu znajomości obowiązujących zasad dotyczących udzielania pierwszej pomocy z zakresu resuscytacji krążeniowo-oddechowej wśród mieszkańców miasta Bogatynia, oraz zainteresowania pogłębieniem wiedzy respondentów z zakresu RKO.

Materiał i metody badawcze: Badaniem objęto grupę 101 mieszkańców. W pracy wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego wykorzystując jako narzędzie badawcze kwestionariusz ankiety własnego autorstwa. Wyniki badań ankietowych zebrano w programie Excel 2019. Na ich podstawie utworzono tabele wynikowe i odpowiednie zmienne poddano testom statystycznym. Wszystkie analizy statystyczne wykonano w pakiecie Statistica v. 13.3 przy poziomie istotności 0,05. Wykonane testy obejmowały ocenę niezależności cech niemierzalnych przeprowadzoną za pomocą testu chi-kwadrat, służącego do porównywania ze sobą wartości uzyskanych w ramach badań z wartościami oczekiwanymi. Do oceny siły zależności pomiędzy dwoma zmiennymi jakościowymi wykorzystano współczynnik kontyngencji C. Jeśli jego wartość jest bliska zeru oznacza to brak zależności, jeśli bliższa jedności, oznacza to silną zależność między zmiennymi.

Wyniki: Z danych wynika, że badani w większości mają wiedzę na temat pierwszej pomocy na poziomie bardzo dobrym lub dobrym (68,31%). Nikt z badanych nie wykazał się niedostatecznym poziomem wiedzy na omawiany temat.

Wnioski: Wyniki badań pozwalają na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących znajomości udzielania pierwszej pomocy z zakresu resuscytacji krążeniowo-oddechowej wśród mieszkańców miasta Bogatynia. Bez względu na płeć, osoby młode posiadające wyższe wykształcenie, częściej osiągnęli najwyższe poziomy wiedzy na temat zasad pierwszej pomocy. Należy zatem uznać, że wykształcenie ma wpływ na poziom wiedzy nt. pierwszej pomocy. Większość ankietowanych uczestniczyła w szkoleniach z resuscytacji krążeniowo-oddechowej. Osoby biorące udział w szkoleniach wykazywały się znacznie wyższym poziomem wiedzy niż osoby nie biorące udziału w takim wydarzeniu. Osoby, które nie uczestniczyły w szkoleniach z zakresu pierwszej

pomocy wahają się czy chciałyby w takim szkoleniu wziąć udział, czy też nie. Zagadnienia z zakresu RKO nie sprawiają badanym większych trudności.

Słowa kluczowe: pierwsza pomoc, RKO, zabiegi BLS i ALS

Stosunek społeczeństwa do osób chorych psychicznie

Aneta Nanaszko, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 164-165

Wstęp: Osoby z zaburzeniami psychicznymi postrzegane są przez polskie społeczeństwo niejednokrotnie tylko przez pryzmat ich choroby, indywidualne cechy tych osób są niemal zupełnie niezauważane. Choroba psychiczna wysuwa się na pierwszy plan, budzi lęk oraz niepewność u społeczeństwa, a to z kolei nasila negatywny stereotyp. Odczuwanie lęku podczas kontaktu z chorym psychicznie jest „naturalne” dla osób, które nie posiadają wiedzy czy doświadczenia w dziedzinie psychiatrii. Ludzie boją się nieprzewidywalnych zachowań osób cierpiących na choroby psychiczne i możliwości spowodowania przez nich zagrożenia. Stygmatyzacja osób z zaburzeniami psychicznymi, pomimo wdrożenia odpowiedniego leczenia, znacznie utrudnia im zdrowienie oraz powrót do prawidłowego funkcjonowania. Chorzy niejednokrotnie poddają się procesowi autostygmatyzacji, co sprawia, że powrót do zdrowia jest jeszcze trudniejszy

Cel pracy: Celem pracy było zbadanie oraz ocenienie stosunku społeczeństwa do osób chorych psychicznie.

Materiał i metody badawcze: Ankiety zostały rozprawdane wśród osób pełnoletnich zamieszkujących gminę Bolesławiec, w okresie 10.03.2021 – 20.04.2021. Otrzymano 102 prawidłowo wypełnione kwestionariusze, które zostały poddane dalszym badaniom statystycznym. W celu przeprowadzenia badań wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego, stosując technikę ankietową. Stworzono autorski kwestionariusz ankiety, który składał się z 28 pytań. Pytania miały charakter pytań zamkniętych z możliwością jedno- lub wielokrotnego wyboru. Analizę odpowiedzi na pytania ankietowe przeprowadzono wyliczając liczbę i procent wystąpień każdej z wartości. Porównanie odpowiedzi na pytania ankietowe w grupach wykonano za pomocą testu chi kwadrat (z korektą Yatesa dla tabel 2x2) lub dokładnego testu Fishera tam, gdzie w tabelach pojawiały się niskie licznosci oczekiwane.

Wyniki: Najliczniejszą grupę wśród wszystkich ankietowanych stanowią osoby, które oceniają swoją wiedzę o chorobach psychicznych jako słabą (46,08%). Badani uważający, że posiadają wiedzę na ten temat stanowią 28,43%, a niewiele mniej, bo 25,49% twierdzi, że nie ma żadnej wiedzy na temat chorób psychicznych. Równo połowa badanych (50,00%) odpowiedziała, że choroba psychiczna kojarzy im się z negatywnymi odczuciami. Ponad połowa ankietowanych (54,90%) uważa, że choroba psychiczna, to choroba jak wiele innych. Niewiele ponad połowa osób badanych (51,96%) odpowiadała przecząco na pytanie o obecność osób chorych psychicznie w ich otoczeniu. Jak wynika z

analizy, dla 40,20% badanych źródłem wiedzy o chorych psychicznie są media. 27,45% ankietowanych twierdzi, że czerpią wiedzę na ten temat z literatury. Najliczniejszą grupę (54,90%) stanowią osoby mające życzliwy stosunek do chorych psychicznie. 26,47% badanych unika osób chorych psychicznie. Zdecydowana większość (63,73%) twierdzi, że zaakceptowałaby osobę chorą psychicznie jako sąsiada, czy współlokatora.

Wnioski: Na podstawie przeprowadzonych badań własnych sformułowano następujące wnioski: Na poglądy na temat chorób psychicznych mają wpływ stopień znajomości i posiadanej wiedzy na ich temat. Istnieje zależność pomiędzy wiedzą na temat chorób psychicznych a uleganiem przyjętym negatywnym stereotypom – osoby z niską wiedzą na temat choroby psychicznej, są wobec ludzi nią dotkniętych najmniej życzliwe. Istnieje istotna statystycznie zależność pomiędzy wysokim poziomem wiedzy a mniejszą stygmatyzacją chorych psychicznie. Nie wykazano istotnych statystycznie zależności, które pozwoliłyby na potwierdzenie tego, że społeczeństwo nie angażuje się w żadną pomoc choremu, ale osoby psychicznie chore chętniej są wspierane przez osoby ze swojego otoczenia niż obce, nie mające wcześniej z nimi styczności. Nie można stwierdzić, że społeczeństwo jednoznacznie nie akceptuje faktu choroby psychicznej jako choroby, czy też, że obraz takiego rodzaju schorzenia jest demonizowany. Opinia społeczeństwa na temat choroby psychicznej, a także osób nią dotkniętych nie jest jednoznaczna.

Słowa kluczowe: społeczeństwo, chorzy psychicznie, dyskryminacja, funkcjonowanie psychicznie chorych

Wpływ stresu i wypalenia zawodowego na poziom efektywności pracy w zespole pielęgniarskim

Ewelina Malawska, Irena Smółka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 166-167

Wstęp: Wypalenie zawodowe to jedna z wielu reakcji organizmu na stres związany z pracą zawodową, zwłaszcza w tych obszarach, gdy ma się do czynienia z czynnikiem ludzkim. Ciągły kontakt z ludźmi, a przede wszystkim emocjonalne zaangażowanie się w ich problemy, dotyka przede wszystkim lekarzy, pielęgniarek, nauczycieli, pedagogów, psychologów i terapeutów oraz z branży prawniczej kuratorów sądowych, pracowników socjalnych i prawników. Po raz pierwszy zjawisko wypalenia zawodowego zostało opisane w latach siedemdziesiątych XX wieku. Od tej pory, mimo iż upłynęło ponad 40 lat, badacze problemu odkrywają uwarunkowania i symptomy. Jednocześnie poszukują odpowiedzi, w jaki sposób zapobiec temu zjawisku. Bardzo ważnym obszarem zainteresowania psychologii pracy jest efektywność działań pracownika w miejscu zatrudnienia.

Cel pracy: Celem pracy było zbadanie i określenie wpływu warunków tzw. środowiska pracy na poziom negatywnego zjawiska, jakim jest wypalenie zawodowe, zwłaszcza wśród pielęgniarek wykonujących swój zawód na oddziałach szpitalnych.

Material i metody badawcze: Badania zostały przeprowadzone w okresie od stycznia do kwietnia 2021 r. w grupie 75 pielęgniarek i pielęgniarzy zatrudnionych w Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Bolesławcu. W celu zrealizowania badań wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego, na którego potrzeby skonstruowano ankietę, zawierającą pytania zamknięte jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru. Przeprowadzono również analizę statystyczną, uwzględniając takie elementy statystyczne, jak średnia arytmetyczna, odchylenie standardowe, mediana i wartość modalna, czyli wartość występującą najczęściej.

Wyniki: Z analizy danych wynika, że średnia wieku ankietowanych to 34,3 lat, średnia stażu pracy ankietowanych wynosi 15 lat, ze średnim wykształceniem znalazło się wśród badanych 29% osób, prawie tyle samo (27%) to osoby z wykształceniem wyższym magisterskim, prawie połowa respondentów uważa swoją pracę za wyczerpującą emocjonalnie, co trzeci respondent (33,3%) i 28% badanych odpowiedzieli, że stres występuje w miejscu pracy, najwięcej osób (25 respondentów) zaznaczyło drażliwość jako objaw wyczerpania emocjonalnego. Z analizy danych wynika, że 30 ankietowanych osób dystansuje się od sytuacji noszących znamiona trudnych. Obciążenie fizyczne, podobnie jak obciążenie psychiczne w połowie liczby ankietowanych zostało zaliczone jako źródła stresu.

Wnioski: Charakter pracy personelu pielęgniarskiego w oddziałach szpitalnych jest przyczyną zróżnicowania poziomu stresu i wypalenia zawodowego będącego jego skutkiem. Wyższy poziom wypalenia zawodowego zauważono w oddziałach zabiegowych niż w oddziałach zachowawczych. Praca w systemie wielozmianowym jest powodem wystąpienia wysokiego poziomu wypalenia zawodowego niż praca w systemie jednozmianowym. Stresująca jest zwłaszcza praca na zmianie nocnej, zakłócająca rytm biologiczny pielęgniarek. Niskie poczucie satysfakcji zawodowej pielęgniarek jest powodem wyższego poziomu wypalenia zawodowego. Średni personel medyczny, pielęgniarki i pielęgniarze potrafią zidentyfikować symptomy wypalenia zawodowego, jednak nie dowiadują się tego ze szkoleń, tylko z innych źródeł informacyjnych. Pielęgniarki w większości potrafią znaleźć sposoby radzenia sobie ze stresem oraz przeciwdziałać ujemnym skutkom sytuacji stresogennych.

Słowa kluczowe: personel pielęgniarski, wypalenie zawodowe, stres

Wpływ pandemii SARS – CoV – 2 na zdrowie psychiczne personelu ochrony zdrowia

Agnieszka Kowal, Irena Smółka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 168

Wstęp: Pandemia choroby COVID-19 spowodowanej wirusem SARS-CoV-2 całkowicie zaskoczyła i w ciągu zaledwie kilku tygodni diametralnie zmieniła życie ludzi na całym świecie. Wybuch tej choroby doprowadził do światowego kryzysu zdrowia publicznego. Polityka dystansowania społecznego, obowiązkowe blokady, okresy izolacji i obawa przed zachorowaniem, a także zawieszenie działalności produkcyjnej, utrata dochodów i lęk przed przyszłością wspólnie wpływają na zdrowie psychiczne obywateli i pracowników. Szczególnie narażeni są pracownicy ochrony zdrowia mający bezpośredni kontakt z chorymi na COVID-19.

Cel pracy: Celem pracy była ocena wpływu pandemii SARS-Cov-2 na zdrowie psychiczne pracowników ochrony zdrowia.

Materiał i metody badawcze: Prośbę o wypełnienie kwestionariusza umieszczono na następujących grupach społecznościowych: Ratownictwo Medyczne, Ratownik Medyczny, Diagności.pl, Opiekun Medyczny, Pielęgniarki/Pielęgniarze- najlepszy zawód, Ankiety dla Medyka, Fizjoterapeuci i Rehabilitanci. W badaniu wzięło udział 155 osób. W celu przeprowadzenia badania zastosowano metodę sondażu diagnostycznego za pomocą techniki ankietowej. Narzędziem badawczym był autorski kwestionariusz ankiety. Zmienne wyrażone na poziomie porządkowym lub nominalnym analizowano z wykorzystaniem testów opartych o rozkład chi- kwadrat. W przypadku tabel 2x2 stosowano poprawkę na ciągłość, natomiast gdy nie zostały spełnione warunki stosowania testu chi kwadrat wykorzystywany był dokładny test Fishera z rozwinięciem dla tabel większych niż 2x2

Wyniki: Wyniki badania potwierdziły przewidywania o negatywnym wpływie pandemii na dobrostan psychiczny pracowników sektora medycznego. Potwierdziły zwiększone ryzyko wystąpienia zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do depresji, lęku, bezsenności.

Wnioski: Podatność na objawy psychiczne wśród personelu medycznego powinna w dłuższej perspektywie budzić niepokój decydentów i opinii publicznej, a nasilenie problemów ze zdrowiem psychicznym personelu medycznego można złagodzić poprzez zapewnienie odpowiedniego wsparcia społecznego w trakcie i po pandemii.

Słowa kluczowe: pandemia COVID-19, zdrowie psychiczne, personel ochrony zdrowia

Jakość życia pacjentów z zespołem stopy cukrzycowej

Wioletta Nasiadek, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 169-170

Wstęp: Cukrzyca jest chorobą przewlekłą, powodującą znaczne ograniczenia w funkcjonowaniu. W związku z koniecznością ciągłej terapii, jak również rozwojem powikłań m.in. zespół stopy cukrzycowej warto zastanowić się jaka jest jakość życia tych chorych, która powinna być wskaźnikiem opieki medycznej.

Cel pracy: Celem pracy jest ukazanie jakości życia pacjentów z zespołem stopy cukrzycowej.

Materiał i metody badawcze: W badaniach wzięło udział 106 osób. Podstawową metodą, która posłużyła do przeprowadzenia badań nad jakością życia pacjentów z zespołem stopy cukrzycowej była metoda sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem techniki ankietowania. Narzędziem badawczym był kwestionariusz ankiety opracowany według własnego projektu oraz standaryzowana wersja ankiety oceniającej jakość życia WHOQOL-BREF.

Wyniki: Poziom jakości życia istotnie korelował w stosunku do danych społeczno - demograficznych tj. wiek i wykształcenie. Jakość życia w każdej z dziedzin była lepsza w grupie młodszej. Płeć okazała się nieistotna statystycznie. Kobiety i mężczyźni nie różnili się jakością życia w żadnej z dziedzin. W badaniu wykazano nieistotną zależność statystycznie pomiędzy czasem trwania choroby, a jakością życia respondentów. Badane osoby niezależnie od czasu trwania choroby ocenili podobnie jakość swojego życia w każdej zbadanej domenie. W badaniu udowodniono, że zbilansowana dieta istotnie koreluje z jakością życia z każdej z dziedzin, a więc im bardziej zbilansowana dieta tym lepsza jakość życia chorych z zespołem stopy cukrzycowej. Udowodniono, że wykonywanie ćwiczeń fizycznych również istotnie koreluje z jakością życia w każdej z dziedzin, a więc im częstsze wykonywanie ćwiczeń fizycznych tym lepsza jakość życia w każdej z dziedzin. Z analizy własnych badań na temat wiedzy o chorobie i występujących powikłań wynika, że poziom wiedzy najbardziej koreluje istotnie z jakością życia w dziedzinach fizycznej i socjalnej, a więc im większa wiedza tym lepsza jakość w tych dziedzinach.

Wnioski: Zmienne społeczno- demograficzne różnie wpływały na jakość życia badanych. Wiek i wykształcenie miały wpływ na jakość życia, zaś płeć nie miała znaczenia w żadnej z dziedzin. Zmienne klinicznie różnie wpływały na jakość. Czas trwania choroby nie miał wpływu na jakość życia chorych. Zbilansowana dieta i aktywność fizyczna miały wpływ na jakość choroby. Jakość życia pacjentów zależy od wiedzy na temat choroby i występujących powikłań.

Słowa kluczowe: zespół stopy cukrzycowej, choroba przewlekła, cukrzyca, jakość życia

Postawa i działania pielęgniarek pracujących w niepsychiatrycznych oddziałach szpitalnych wobec osób chorych z zaburzeniami psychicznymi

Renata Pilarczyk, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 171-172

Wstęp: Choroby psychiczne są ciągle tematem tabu w naszym społeczeństwie. Pomimo, że dotyczą coraz większej liczby osób, postawa społeczeństwa wobec tej grupy pacjentów pozostaje niezmienna od wielu lat. Wbrew coraz większej wiedzy na temat chorób psychicznych, ocena wizerunku tych osób nie ulega poprawie. Dominują stałe stereotypy, że są to osoby nieprzewidywalne, niebezpieczne i mniej inteligentne.

Cel pracy: Celem pracy było sprawdzenie badań i dokonanie analizy postaw i działań pielęgniarek pracujących w oddziałach niepsychiatrycznych wobec osób chorych z zaburzeniami psychicznymi.

Materiał i metody badawcze: W badaniach prowadzonych w okresie od 15.12.2020 r. - 31.01.2021 r. wzięło udział 106 pielęgniarek pracujących na oddziałach zabiegowych i niezabiegowych, w jednym ze szpitali na Dolnym Śląsku. Badania zostały przeprowadzone z wykorzystaniem metody sondażu diagnostycznego, do którego zastosowano technikę ankietową. Do prawidłowego zastosowania tej techniki w praktyce ułożono autorski kwestionariusz ankiety. celu udzielenia odpowiedzi na postawione pytania badawcze i przetestowania postawionych hipotez przeprowadzono analizy statystyczne przy użyciu pakietu IBM SPSS Statistics w wersji 26. Za jego pomocą wykonano analizy częstości, analizę podstawowych statystyk opisowych, analizę korelacji zarówno r-Pearsona, jak i rho-Spearmana, testy t-Studenta dla prób niezależnych, testy Manna Whitney'a, jednoczynnikową analizę wariancji, testy Kruskala-Wallisa oraz testy chi-kwadrat niezależności. Za poziom istotności statystycznej przyjęto klasyczny próg $\alpha = 0,05$.

Wyniki i wnioski: W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że badane pielęgniarki posiadające większą wiedzę na temat przepisów Ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, mają bardziej pozytywną postawę wobec osób chorych psychicznie i rzadziej proszą o zastępstwo w wykonywaniu czynności pielęgnacyjnych przy tych pacjentach. Postawa wobec osób chorych psychicznie jest zależna od wykształcenia. Im wyższe wykształcenie posiadają badane pielęgniarki, tym bardziej negatywna jest ich postawa wobec chorych psychicznie. Pielęgniarki z oddziałów zabiegowych częściej uważają, że chorzy psychicznie są gorzej traktowani i dyskryminowani przez personel medyczny i

częściej są świadkami naruszania przepisów Ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

Słowa kluczowe: postawa, pielęgniarki, chory psychicznie, Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego

Wpływ uzależnienia od alkoholu na aktywność zawodową pacjentów leczonych w Oddziale Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych

Marzanna Grzesik, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 173-174

Wstęp: Problem współczesnych uzależnień jest bardzo złożony, przyjmuje wiele postaci i dotyczy wszystkich grup społecznych. Pochylając się nad tematem problemów alkoholowych bardzo istotne jest, aby umieć rozróżnić pijaństwo od alkoholizmu. Alkoholizm (uzależnienie od alkoholu) odróżnia od pijaństwa fakt, że jest on chorobą – postępującą, chroniczną a także potencjalnie śmiertelną.

Cel pracy: Głównym celem pracy było zaprezentowanie wpływu uzależnienia od alkoholu na aktywność zawodową pacjentów leczonych na oddziale leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych.

Material i metody badawcze: Badania przeprowadzono wśród mężczyzn przebywających na Oddziale Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych w Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Bolesławcu. W badaniu wzięło udział 101 pacjentów. W badaniach zastosowano metodę sondażu diagnostycznego, wykorzystując technikę ankietową. Zostały przeprowadzone analizy statystyczne przy użyciu pakietu IBM SPSS Statistics w wersji 26. Za jego pomocą wykonano analizę częstości, analizy korelacji rho Spearmana, testy chi kwadrat niezależności oraz testy Manna Whitney'a.

Wyniki: W rozdziale dotyczącym wyników badań w pierwszej kolejności zaprezentowano analizy częstości: analiza częstości pytań dotyczących stażu pracy, analiza częstości pytań dotyczących uzależnienia, analiza częstości pytań dotyczących wpływu alkoholizmu na pracę zawodową. Następnie przedstawiono związek aktywności zawodowej badanych z czynnikami takim jak: wiek i wykształcenie, podejmowanie przez ankietowanych prób leczenia uzależnienia, charakterystyka uzależnienia, charakterystyka uzależnienia w kontekście pracy badanych. W ostatniej kolejności wykonano testy, aby sprawdzić, czy istnieje związek pomiędzy spożyciem przez badanych alkoholu w miejscu pracy a doświadczanymi przez nich problemami w pracy.

Wnioski: Istnieją związki pomiędzy długością utrzymania abstynencji a stażem pracy oraz czasem trwania okresów bez zatrudnienia – im dłużej uzależnieni utrzymywali abstynencję, tym dłuższy jest ich staż pracy oraz dłuższe okresy bez zatrudnienia. Korzystanie z alkoholu w miejscu pracy nie jest istotne statystycznie w przypadku stażu pracy, ale ma wpływ na okres bez zatrudnienia – im częściej badani spożywali alkohol w miejscu pracy, tym dłużej byli oni bez

zatrudnienia. Korzystanie ze zwolnień lekarskich z powodu uzależnień koreluje umiarkowanie z okresem bez zatrudnienia – im częściej ankietowani korzystali ze zwolnień, tym dłuższe były okresy bez zatrudnienia. Absencja w pracy z powodu spożycia alkoholu nie ma związku ze stażem pracy, ale wpływa na okres bez zatrudnienia – im częściej badani nie pojawiali się w pracy, tym dłużej pozostawali bez zatrudnienia. Spożycie alkoholu w miejscu pracy wiąże się z umiarkowaną siłą z upominaniem przez pracodawcę i z nieprzyjemnościami w pracy – ankietowani spożywający alkohol częściej doświadczają takich sytuacji niż osoby nie spożywające alkoholu w miejscu pracy. Osoby spożywające alkohol w miejscu pracy częściej tracą pracę z powodu uzależnienia niż osoby, które nie spożywają alkoholu w miejscu pracy. Przeniesienie na gorsze stanowisko nie ma związku ze spożywaniem alkoholu w miejscu pracy.

Słowa kluczowe: alkoholizm, aktywność zawodowa, uzależnienie

Ocena poziomu życia pacjentów po zabiegach bariatrycznych

Daria Biskupska, Wiesław Zielonka

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 175

Wstęp: Otyłość uznajemy za chorobę cywilizacyjną, która stanowi jedno z największych zagrożeń dla zdrowia współczesnej populacji. Na świecie otyłość dotyczy coraz większej liczby osób i stanowi istotny problem zdrowotny, społeczny i ekonomiczny. Początkowo za główny cel operacji bariatrycznych uznawano redukcję nadmiernej masy ciała, jednak z upływem czasu zaczęto dostrzegać także inne korzyści płynące z chirurgicznego leczenia otyłości takie, jak poprawa jakości życia czy eliminacja chorób współistniejących.

Cel pracy: Celem jest próba oceny poziomu życia chorych, poddanych chirurgicznemu leczeniu otyłości.

Material i metody badawcze: Badaniem objęto 176 pacjentów, u których minęły minimum 2 miesiące od operacji bariatrycznej. W badaniach posłużono się metodą sondażu diagnostycznego. Wykorzystaną techniką badawczą był autorski kwestionariusz ankiety. dla weryfikacji hipotez obliczono współczynnik kontyngencji, wraz z oszacowaniem istotności statystycznej otrzymanych wyników.

Wyniki: Zabieg bariatryczny w znacznym stopniu przyczynia się do zmniejszenia, a nawet całkowitej eliminacji objawów chorobowych wynikających z otyłości. Aktywność fizyczna pacjentów po zabiegu zwiększyła się. Zdecydowana większość pacjentów zwraca większą uwagę na sposób odżywiania po zabiegu. Wykonanie zabiegu miało korzystny wpływ na poprawę samooceny oraz poczucia własnej atrakcyjności pacjentów. Stopień satysfakcji z okresu okołoperacyjnego jest na tyle zadowalający, że pacjenci poddiliby się ponownie zabiegowi bariatrycznemu gdyby wystąpiła taka konieczność.

Wnioski: Wykonywanie zabiegów bariatrycznych poprawia poziom życia pacjentów poddanych tym zabiegom.

Słowa kluczowe: zabieg bariatryczny, otyłość, chirurgia bariatryczna, chirurgiczne leczenie otyłości

Ocena wiedzy pielęgniarek na temat odleżyn i ran przewlekłych u pacjentów w ośrodkach opieki długoterminowej

Barbara Karczewicz, Mariusz Stachowiak

ISSN 2084-3607 Acta Scholae Superioris Medicinae Legnicensis 2021; 1 (25): 176-177

Wstęp: Proces leczenia ran przewlekłych wiąże się z systematycznością i niejednokrotnie trwa długo. Leczenie można podzielić na działanie ogólnoustrojowe i miejscowe. Leczenie ogólnoustrojowe ma na celu ustabilizowanie ogólnego stanu chorego. Leczenie miejscowe skupia się na obszarze występowania rany. Rany przewlekłe charakteryzują się wieloczynnikową etiologią. Opieka nad pacjentem z raną przewlekłą jest procesem skomplikowanym i wieloaspektowym. Bardzo często przyczyną wydłużającego się procesu gojenia rany, czy braku postępu leczenia jest niewłaściwie prowadzona terapia.

Cel pracy: Celem pracy była ocena wiedzy pielęgniarek zatrudnionych w zakładach opieki długoterminowej na temat leczenia odleżyn i innych ran przewlekłych z uwzględnieniem rekomendacji PTLR.

Material i metody badawcze: Badaniem objęto 110 pielęgniarek zatrudnionych w 10 ośrodkach opieki długoterminowej w województwie lubuskim. Analizie statystycznej poddano 100 ankiet. W badaniach wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego i technikę ankiety. Narzędziem badawczym była autorska ankieta. Kwestionariusz ankiety składał się z 36 pytań. Analizę szczegółową pytań ankiety zaprezentowano za pomocą licznosci i procentów. Zależność między dwoma zmiennymi jakościowymi zweryfikowano za pomocą testu niezależności chi-kwadrat Pearsona.

Wyniki: 94% badanych zadeklarowało, że w obecnej pracy sprawuje opiekę nad pacjentami z ranami przewlekłymi. Wszyscy badani wskazali, że w miejscu pracy stosują nowoczesne specjalistyczne opatrunki w leczeniu ran przewlekłych. Badania wykazały, że pielęgniarki posiadają wiedzę na temat leczenia odleżyn i ran przewlekłych na poziomie wysokim i średnim. Zaledwie 26,0% wykazało niski poziom wiedzy w tym zakresie.

Wnioski: Pielęgniarki stosują skale umożliwiające identyfikację pacjentów zagrożonych wystąpieniem ran przewlekłych. Potrafią prawidłowo ocenić stan kliniczny rany, uwzględniając cechy charakterystyczne dla poszczególnych typów ran przewlekłych. Nie każda z ankietowanych osób potrafi prawidłowo dobrać opatrunek do stanu rany. 22,0% respondentów wykazało niski poziom wiedzy w tym zakresie. Pielęgniarki znają metody wspomagające leczenie ran. Posiadają wysoki poziom wiedzy odnośnie leczenia żywieniowego u osób zmagających się z problemem rany przewlekłej.

Słowa kluczowe: pielęgniarki, wiedza, rany przewlekłe, leczenie

Regulamin publikowania prac

ACTA SCHOLAE SUPERIORIS MEDICINAE LEGNICENSIS zamieszcza recenzowane oryginalne prace badawcze oraz artykuły poglądowe z zakresu nauk medycznych i nauk o zdrowiu. Redakcja przestrzega zasad zawartych w Deklaracji Helsińskiej, a także w Interdisciplinary Principles and Guidelines for the Use of Animals in Research, Testing and Education, wydanych przez New York Academy of Sciences Ad Hoc Committee on Animal Research. Wszystkie prace doświadczalne odnoszące się do ludzi lub zwierząt muszą być przygotowane zgodnie z zasadami etyki i zawierać oświadczenie, że protokół badawczy jest zgodny z Konwencją Helsińską i akceptowany przez odpowiednią komisję bioetyczną z macierzystej instytucji.

Przygotowanie edycyjne maszynopisu

Strona tytułowa. Na stronie tytułowej należy podać: tytuł pracy (polski i angielski), nazwiska i imiona autorów, afiliację i dokładny adres każdego z autorów oraz nazwisko, imię, telefon, faks, adres e-mail autora odpowiedzialnego za korespondencję. Zaleca się ponadto podanie tzw. krótkiego tytułu składającego się z około 45 znaków.

Streszczenie. Do artykułu należy dołączyć streszczenie w języku polskim i angielskim. Streszczenie prac oryginalnych musi składać się z następujących wyodrębnionych części: Wprowadzenie, Cel pracy, Materiał i metody, Wyniki, Dyskusja/Omówienie, Wnioski, Piśmiennictwo. Sekcja Materiał i metody musi szczegółowo wyjaśniać wszystkie zastosowane metody badawcze. Należy podać nazwy metod statystycznych i oprogramowania zastosowanych do opracowania wyników. Streszczenie w języku angielskim nie powinno przekraczać 400 słów, a w języku polskim 300. Wszystkie skróty zastosowane w streszczeniu muszą być wyjaśnione w artykule. Streszczenia prac poglądowych powinny zawierać od 150 do 250 słów. Po streszczeniu należy umieścić nie więcej niż 5 słów kluczowych w języku polskim i angielskim, rekomendowanych przez Index Medical Subject Headings MeSH (<http://www.nlm.nih.gov/mesh/meshhome.html>).

Maszynopis. Prace poglądowe nie powinny zawierać więcej niż 6000 słów, oryginalne 5000. Praca oryginalna powinna składać się z następujących części: Wprowadzenie, Cel pracy, Materiał i metody, Wyniki, Dyskusja/Omówienie, Wnioski, Piśmiennictwo. Artykuły należy pisać na papierze formatu A4 (21 × 30 cm lub 22 × 28 cm) z zachowaniem podwójnej interlinii (dotyczy to również wykazu literatury, podpisów do rycin i tabel). Każdą część pracy należy pisać na oddzielnej stronie. Tekst powinien być napisany 12-punktową czcionką Times

New Roman lub Arial. Odniesienia do literatury, rycin i tabel należy umieszczać zgodnie z kolejnością cytowania w tekście. W tekście nie można stosować żadnych wyróżnień. Wskazane jest, aby podawać międzynarodowe nazwy leków. Wyniki badań biochemicznych i innych powinny być podane w jednostkach zgodnych z układem SI. Należy ujawnić wszelką pomoc finansową i materialną.

Piśmiennictwo. Autorzy ponoszą odpowiedzialność za poprawność cytowanej literatury. Cytowanie prac należy ograniczyć tylko do pozycji najnowszych i łączących się bezpośrednio z przedstawionym tekstem. Liczba pozycji cytowanego piśmiennictwa w artykułach poglądowych nie może przekraczać 40, w pracach oryginalnych 30 pozycji. Wykaz i numeracja piśmiennictwa powinny być zgodne z kolejnością cytowania w tekście, tabelach i rycinach.

Przykłady cytowanego piśmiennictwa:

- A. schemat zapisu dla artykułów z czasopism powinien obejmować następujące składowe we wskazanej kolejności: nazwiska autorów, inicjały imion autorów, tytuł artykułu, tytuł czasopisma, rok wydania, numer wydania, strony,
np.: Szczepkowski M., Dobra stomia, Postęp Nauk Medycznych, 2006, 19: 240-248
- B. zapis dla pozycji książkowych powinien obejmować następujące składowe we wskazanej kolejności: nazwiska autorów, inicjały imion autorów, tytuł książki, nazwa wydawnictwa, miejsce wydania, rok wydania, np.: Kózka M., Płaszewska-Żywko L. (red.): Procedury pielęgniarstwa, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009
- C. zapis dla rozdziału w książce powinien obejmować następujące składowe we wskazanej kolejności: nazwiska autorów rozdziału, inicjały imion autorów rozdziału, tytuł rozdziału, [w:] nazwiska autorów, inicjały imion autorów, tytuł książki, nazwa wydawnictwa, miejsce wydania, rok wydania, strony rozdziału np.: Ślusarska B., Edukacja pacjenta a pielęgnowanie, [w:] Ślusarska B., Zarzycka D., Zahradniczek K. (red.): Podstawy pielęgniarstwa. T. II. Wybrane działania pielęgniarstwa, Wyd. Czelej, Lublin 2004, s. 959-962
- D. zapis artykułu on-line powinien obejmować następujące składowe we wskazanej kolejności: nazwiska autorów, inicjały imion autorów, tytuł artykułu, pełen zapis strony internetowej na której umieszczono artykuł, data dostępu/stan na dzień: (dz-m-r/r-m-dz) np. Jarzynkowski P., Książek J., Bezpieczeństwo z elektrochirurgii, <http://issuu.com/termedia/docs/pchia1404-issuu01?e=6268539/10396087>, data dostępu: 11.12.2017

Pamiętać należy, że w każdej pozycji podaje się nazwiska maksymalnie do trzech autorów, jeżeli jest ich więcej, to należy podać nazwisko i inicjały pierwszego autora i skrót i in. (w przypadku pozycji anglojęzycznych skrót et al.)

Ryciny i tabele: Profesjonalnie przygotowane wykresy, rysunki i fotografie w trzech egzemplarzach należy numerować jako ryciny i dołączyć do pracy oddzielnie, poza tekstem, w wersji elektronicznej oraz wydrukowane na papierze. Wszystkie oznaczenia i symbole na rycinach muszą być czytelne. Podpisy do rycin w języku polskim i angielskim należy dołączyć oddzielnie. Ryciny należy ponumerować cyframi arabskimi w kolejności, w jakiej ukazują się w tekście. Tabele należy zamieścić na oddzielnych stronach i numerować cyframi rzymskimi zgodnie z cytowaniem w tekście. Podpisy do tabel muszą być napisane w języku polskim i angielskim. Wszystkie skróty powinny być wyjaśnione w przypisie.

Nadsyłanie maszynopisów

Oryginał i dwie kopie maszynopisu zawierające wszystkie ilustracje i tabele powinny być nadsyłane pod poniższy adres:

Redakcja ACTA SCHOLAE SUPERIORIS MEDICINAE LEGNICENSIS

ul. Powstańców Śląskich 3, 59-220 Legnica, Polska

tel.: +48 76 854 99 33,

e-mail: publikacje@wsmlegnica.pl

Prace przygotowane na nośnikach elektronicznych

Redakcja przyjmuje prace na CD-ROM-ach lub przesłane e-mailem. Teksty należy przekazywać w formacie Word. Materiał ilustracyjny należy przygotować: w formacie TIFF-dla skanów, CorelDRAW lub Adobe Illustrator-dla grafiki wektorowej, Microsoft Excel-dla wykresów i diagramów. Każdy dysk musi być opisany: nazwisko autora, tytuł pracy, nazwa pliku, program i numer wersji. Tekst i materiał ilustracyjny muszą być w oddzielnych plikach. Tekst na dysku musi być zgodny z wydrukiem.

Korekta autorska

Korektę autorską należy zwrócić do Redakcji w ciągu 7 dni. W przeciwnym wypadku artykuł zostanie wycofany z danego zeszytu. Zmiany w korekcie autorskiej inne niż błędy składu drukarskiego są wprowadzone na odpowiedzialność autora.

Procedury zabezpieczające oryginalność prac naukowych

Ochrona danych pacjentów

Autorzy prac naukowych mają obowiązek chronić dane osobowe pacjenta. Do publikacji powinny trafiać jedynie dane o znaczeniu informacyjnym lub klinicznym. Jeżeli nie ma możliwości uniknięcia ujawnienia danych identyfikujących pacjenta, niezbędna jest na to zgoda pacjenta (lub prawnych opiekunów), co powinno być odnotowane w publikacji.

Odpowiedzialność cywilna

Redakcja stara się czuwać nad merytoryczną stroną wydawnictwa. Jednak za treść artykułów odpowiada Autor. Wydawnictwo ani Komitet Naukowy nie ponoszą odpowiedzialności za skutki ewentualnych nierzetelności.

Zasady kwalifikacji prac do druku

1. Prace są przesyłane pod adres Redakcji.
2. Każda praca jest recenzowana przez dwóch niezależnych recenzentów.
3. Komitet Naukowy kwalifikuje pracę do druku po uzyskaniu pozytywnych recenzji.
4. Ostateczną kwalifikację do druku podejmuje Redaktor Naukowy.
5. Autor otrzymuje artykuł do korekty autorskiej.
6. Wydrukowany artykuł staje się własnością Wydawcy, czyli Wyższej Szkoły Medycznej w Legnicy.

Procedury zabezpieczające oryginalność prac naukowych stosowane przez czasopismo

1. Wszystkie nadesłane do Redakcji prace są recenzowane przez dwóch niezależnych recenzentów.
2. Autor(rzy) prac składają oświadczenie, że praca nie jest złożona w innej redakcji i nie była publikowana.
3. Nadesłanie pracy do Redakcji jest równoznaczne z akceptacją faktu, że manuskrypt może być poddany ocenie przez system wykrywania plagiatu. Wszystkie wykryte przypadki nierzetelności naukowej będą ujawniane, włącznie z powiadomieniem odpowiednich instytucji.
4. Artykuły są systematycznie, komputerowo analizowane pod względem plagiatu przez system antyplagiatowy.
5. Native-speaker i redaktor sprawdzają artykuły zarówno pod względem językowym, jak i oryginalności.

6. Komitet Redakcyjny ocenia i podejmuje decyzję o druku artykułu, opierając się na kryteriach opracowanych przez COPE (Committee on Publication Ethics).

Formularz kontrybucji autorskiej

Kryteria autorstwa

Uznanie autorstwa powinno opierać się na: zasadniczym wkładzie w koncepcję i projekt, zebranie danych lub analizę i interpretację danych, napisaniu artykułu lub krytycznym zrecenzowaniu pod kątem istotnej zawartości intelektualnej, ostatecznej akceptacji wersji do druku. Autorzy powinni spełniać wszystkie ww. kryteria, a jeżeli praca była prowadzona przez dużą grupę osób z wielu ośrodków, grupa ta powinna wskazać badaczy, którzy przyjmą bezpośrednią odpowiedzialność za pracę. Autor nadsyłający pracę zbiorową powinien określić kolejność autorów, wszystkich pojedynczych autorów wchodzących w skład danej grupy, a także jej nazwę. Wszystkie osoby określone jako autorzy muszą spełniać kryteria do autorstwa, a wszyscy, którzy się do niego kwalifikują, powinni być wymienieni. Każdy autor powinien uczestniczyć w pracy w takim stopniu, aby wziąć odpowiedzialność za właściwe fragmenty treści, jej zawartość oraz za konflikt interesów. Współpracownicy, którzy nie spełniają kryterium autorstwa, powinni być wymienieni, za ich pisemną zgodą, w podziękowaniach.

Określenie wkładu poszczególnych autorów w powstanie pracy, odbywa się wg następujących kryteriów:

1. Koncepcja i projekt badania.
2. Gromadzenie i/lub zestawianie danych.
3. Analiza i interpretacja danych.
4. Napisanie artykułu.
5. Krytyczne zrecenzowanie artykułu.
6. Zatwierdzenie ostatecznej wersji artykułu.
7. Inne (proszę wymienić).

Imię i nazwisko autora	Miejsce pracy autora	Wkład w powstanie pracy (opisowo lub za pomocą cyfr)

**Autor do korespondencji jest zobowiązany do przesłania formularza
w imieniu wszystkich autorów**

Imię i nazwisko autora do korespondencji: .....

Tytuł pracy: .....

Oświadczenie autorów

Oświadczam, że praca pt. ....

nie była dotychczas publikowana i nie jest złożona w innej redakcji. ....

.....

Podpis wszystkich autorów lub autora do korespondencji w imieniu wszystkich autorów

Przetwarzanie danych osobowych

Zgodnie z brzmieniem art. 13 ust. 1 i ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych – dalej „RODO”), Wydawca (Wyższa Szkoła Medyczna w Legnicy) informuje, że:

1. Administratorem danych osobowych jest Wyższa Szkoła Medyczna w Legnicy (59-220) przy ul. Powstańców Śląskich 3.
2. Dane osobowe autorów prac przetwarzane są w celu przeprowadzenia procesu wydawniczego.
3. Zgłaszając pracę autor wyraża zgodę na przetwarzanie jego danych osobowych dla celów przeprowadzenia procesu wydawniczego, w tym także do otrzymywania korespondencji związanej z publikacją.
4. Autorom przysługuje prawo dostępu do swoich danych osobowych, ich poprawy oraz żądania ich usunięcia.
5. Podanie danych osobowych jest dobrowolne, ale niezbędne do publikacji pracy, a konsekwencją ich niepodania będzie nieprzyjęcie pracy do druku.
6. Wydawca nie przekazuje, nie sprzedaje i nie użycza zgromadzonych danych osobowych innym osobom lub instytucjom.
7. Autorowi przysługuje prawo wniesienia skargi w zakresie przetwarzania danych do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, gdy uzna, że przetwarzanie przekazanych danych narusza rozporządzenie RODO.

Wyższa Szkoła Medyczna w Legnicy
ul. Powstańców Śląskich 3, 59-220 Legnica
Tel./fax. 76 854-99-33
www.wsmlegnica.pl
e-mail: dziekanat@wsmlegnica.pl

Studia drugiego stopnia:

- Pielęgniarstwo - stacjonarne

Kursy specjalistyczne dla pielęgniarek:

○ Edukator w cukrzycy

- 160 godzin dydaktycznych:
  - zajęcia teoretyczne (on-line) - 96 godzin
  - zajęcia praktyczne - 64 godziny
- rozpoczęcie kursu 1 marca 2021 r.,
- przewidywany termin zakończenia - 31 maja 2021 r.
- cena - 430 zł

○ Resuscytacja krążeniowo - oddechowa

- 90 godzin dydaktycznych:
  - zajęcia teoretyczne (on-line) - 20 godzin
  - ćwiczenia w warunkach symulowanych - 40 godzin
  - zajęcia praktyczne - 30 godzin
- rozpoczęcie kursu 15 lutego 2021 r.
- przewidywany termin zakończenia - 15 kwietnia 2021 r.
- cena - 290 zł

○ Szczepienia ochronne

- 80 godzin dydaktycznych:
  - zajęcia teoretyczne (on-line) - 35 godzin
  - zajęcia praktyczne - 45 godzin
- rozpoczęcie kursu 15 stycznia 2021 r.
- przewidywany termin ukończenia kursu - 15 marca 2021 r.
- cena 270 zł

Studia podyplomowe:

- Zarządzanie BHP - 2 lub 3 semestry
- Zarządzanie Oświatą - 2 lub 3 semestry
- Zarządzanie w Ochronie Zdrowia - 2 semestry
- Ziółolecznictwo - Zioła w Profilaktyce i Terapii - 2 semestry
- Prawo w Medycynie i Bioetyka - 2 semestry